

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระสุขุฒฺพาคติหะสุ

อุมาน ยะโก๊ะ

การคํ้าอึสระนึ้เป็นส่วนหนึ่ของการศึษาตามหลักสุตรครุศาสตรมหาบัณตึ

สาขาวิชาการสอนอิสลามศึษา

บัณตึวิทฺยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2557

Learning Process in Surah Al Fatihah

USMAN YAKO

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of

The Requirements for the Master of Education

Field in Teaching in Islamic Education

Graduate School

Yala Rajabhat University

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)

Learning Process in Surah Al Fhatihah

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

อุสมาน ชะโก๊ะ

สาขาวิชา

การสอนอิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

(ดร.มูหัมมัดตอลาล แกมมะ)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

 ประธาน
(ดร.มูหัมมัดตอลาล แกมมะ)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

(ดร.อับดุลรอแม สุหลง)

 กรรมการ

(ดร.มูหัมมัดตอลาล แกมมะ)

 กรรมการ

(ดร.อับดุลรอแม สุหลง)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอิสลาม
ศึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกสรี ลัดเลีย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	อุสมาน ชะโก๊ะ
ชื่อปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การสอนอิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2556

คณะกรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ

1. ดร.มุหัมมัดตอลาล แกมะ	ประธานกรรมการ
2. ดร.อับดุลรอแม สุหลง	กรรมการ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนประจำหอพักโรงเรียนลำไพลสานติวิทย์ จำนวน 25 คน

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนนักเรียน ก่อนและหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ พบว่า ผลการทดสอบก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เฉลี่ยเท่ากับ 9.56 คะแนน และผลการทดสอบหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.93 คะแนน เมื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ โดยการทดสอบค่าที จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ สามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักศัญวีด สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ และความหมายโดยรวม สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.88 รองลงมาคือบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.62 รองลงมาคือบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.59 ตามลำดับ

Abstract

Independent study Title	The Learning Process in Surah Al Fatihah
Researcher	Mr. Usman Yako
Degree Sought	Master of Education
Major	Teaching in Islamic Education
Academic year	2013

Independent study Advisors

1. Dr. Muhammadtolan Kaema	Chairperson
2. Dr. Abdulramae Sulong	Committee

This independent study aimed to 1) study the learning process in Surah Al Fatihah ,2)study the satisfaction of students to the learning process in Surah Al Fatihah. The samples of this study were Islamic studies students at the end of year of level 2, Lumpai-santiwit school, total of 25 people.

The results of this independent study showed that:

1. The comparison results of average and score of students before and after the learning process in Surah Al Fatihah found that the test result before the learning process in Surah Al Fatihah with an average of 9.56 points and the test result after the learning process in Surah Al Fatihah with an average of 14.93 points. When compared the results by T-test showed that the students who pass the study by the learning process in Surah Al Fatihah be able to read Surah Al Fatihah correctly in accordance with principal of Tajweed, be able to tell the meaning of the vocabulary and the overall meaning, and be able to amplify and the importance of Surah Al Fatihah, significant at the 0.01 level.

2. The satisfaction level of students to the learning process in Surah Al Fatihah, overall at a high level with an average of 4.54, when considered in each aspect with the highest level found that the atmosphere of the class make students have the idea of diversity with an average of 4.88, followed by the atmosphere of learning opportunities for students to participate in activities with an average of 4.62, and followed by the atmosphere of the class make the students are eager to learn with an average of 4.59, respectively.

กิตติกรรมประกาศ

อัลหัมดุลิลลาฮ์ การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่งซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรก คือ ดร.มุหัมมัด ตอลาล แกมะ ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำการทำการค้นคว้าอิสระ เพื่อให้ออกมาดีที่สุด ท่านที่สอง คือ ดร.อับดุลรอแม สุหลง กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อคิดแง่มุมต่าง

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำ จนพบหนทางที่ง่ายในการค้นคว้าอิสระ

ขอขอบคุณนายเส้น แสงอารี ผู้อำนวยการโรงเรียนลำไพลศาสตร์วิทย์ อำเภอลำไพล อำเภอกงหรา จังหวัดสงขลา ที่อนุญาตให้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณท่านอื่นๆ ที่ไม่สามารถเอ่ยชื่อนามได้ ณ ที่นี้ได้ ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ข้อมูล และสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่เป็นกำลังใจ จนการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อุสมาน ยะโก๊ะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ	5
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ	5
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ	5
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา	5
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	5
3.1 ตัวแปรต้น	5
3.2 ตัวแปรตาม.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
1. ความหมายกระบวนการจัดการเรียนรู้	9
2. เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10
3. เอกสารเกี่ยวกับบรรดาธิบายสู่เราสู่อัลฟาติหะฮ์	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
1. งานวิจัยในประเทศ	44
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	45
กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ	46
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ	47
1. ลักษณะของเครื่องมือ.....	47
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	50
2. สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	50
2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ	50
2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ.....	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการค้นคว้าอิสระ	57
อภิปรายผล	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะ.....	59
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	59
2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	63
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	67
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	72
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น.....	128
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ.....	130
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ.....	134
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ.....	136
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	138
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ	51
2 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนนักเรียน ก่อนและหลัง กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีเอส	53
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีเอส	55

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระ	46

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 – 24) ดังที่ปรากฏในมาตราที่ 22 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 -7) ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เพื่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ มาตรา 27 วรรคสองได้กำหนดให้สถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2541 : 17)

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (เอกสารประกอบหลักสูตรอิสลามศึกษาปี พุทธศักราช, 2546 : 4) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ตามความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยได้คำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้ คุณลักษณะ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเป็นหลัก โดยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและจริยธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา กลุ่มสาระที่ได้กล่าวมานั้นได้กำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของศาสนา พร้อมกับตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อิสลามเป็นศาสนาที่เน้นย้ำศาสนิกทุกคนให้มีการศึกษาโดยถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น (واجب) หากไม่ศึกษาเล่าเรียนถือว่าบาป นี่คือการศึกษาล่าเรียนในทัศนะอิสลาม และอีกประการหนึ่งที่เป็นที่ยืนยันว่าอิสลามนั้นได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาล่าเรียนก็คือ อาเยะฮ์หรือ

โองการแรกแห่งการประทานอัลกุรอานนั้นคือคำสั่งให้ท่าน (ﷺ) ความว่า : จงอ่าน ดังเช่น เหตุการณ์แห่งการประทานวะหฺยู (วิวรณ์) ที่เล่าโดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ ความว่า :

สิ่งแรกที่เกิดขึ้นกับท่านนะบี μ ก่อนได้รับวะหฺยู (วิวรณ์) คือท่านมักจะฝัน ดี ในฝันของท่าน ท่านเห็นความฝันนั้นในสภาพเหมือนมีแสงอรุณ ต่อมาท่าน มักจะอยู่ตามลำพังคนเดียวเพื่อประกอบศาสนกิจ ท่านจะอยู่ตามลำพังในถ้ำหิ รอรุ โดยการกลับมาเอาเสบียงจากท่านหญิงเคาะดีญะฮฺเพื่อการนั้น จนกระทั่ง ท่านได้รับสาส์นธรรม ขณะที่ท่านอยู่ในถ้ำหิรอรุ ญิบรีลได้มาหาท่านและกล่าวว่า : (ﷺ) ความว่า : จงอ่าน ท่านกล่าวตอบว่า : ฉันอ่านไม่เป็น แล้วก็เล่าต่อว่า : แล้วเขาก็จับตัวฉันและกอดรัดฉันจนหายใจไม่ออกแล้วจึงปล่อย ต่อมาเขาก็จับ ตัวฉันและกอดรัดฉันจนหายใจไม่ออกแล้วก็ปล่อยตัวฉันอีก แล้วก็กล่าวว่า : (ﷺ) ความว่า : จงอ่าน ฉันตอบว่า : ฉันอ่านไม่เป็น แล้วเขาก็จับตัวฉันและกอดรัด อีกเป็นครั้งที่สามแล้วจึงกล่าวความว่า : “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของ เจ้าผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้า นั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (รายงานโดย อิมามอัลบุคอรียฺ หะดีษที่ 7068)

นอกจากนั้นอิสลามยังเน้นเกี่ยวกับการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ อีกด้วย จนกระทั่งท่านนะบี μ เองก็ถูกอุบุดีขึ้นมาเพื่อเป็นผู้สอนหรือครู ดังหะดีษของท่านที่ว่า :

"إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَبْعِنِي مُعْتَنًا وَلَا مُتَعْتَنًا وَلَكِنْ بَعَثَنِي مُعَلِّمًا مُبْتَسِرًا"

ความว่า : “แท้จริงอัลลอฮ์ I มิได้ส่งฉันมาเพื่อความยากลำบากและทำให้เกิด ความยากลำบาก แต่พระองค์ทรงส่งฉันมาเพื่อเป็นผู้สอนหรือครูที่ทำให้เกิด ความง่าย” (รายงานโดย อิมามมุสลิม หะดีษที่ 1005)

ดังนั้นเมื่อพระองค์และท่านนะบี μ เน้นถึงการศึกษาเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ เป็นที่รู้ของมวลมุสลิมว่าอัลกุรอานเป็นคัมภีร์ที่สำคัญที่สุดในอิสลาม เพราะอัลกุรอานคือคัมภีร์ มหัศจรรย์ที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าประทานลงมา และบรรดาสุเราะฮฺในอัลกุรอานจากทั้งหมด 114 สุเราะฮฺ สุเราะฮฺที่มุสลิมอ่านบ่อยครั้งที่สุดคือสุเราะฮฺอัลฟาติหะฮฺ ซึ่งในวันหนึ่งกับคืนหนึ่งอย่างน้อยต้องอ่าน ในละหมาดถึงสิบเจ็ดครั้ง และที่สำคัญสุเราะฮฺนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่มีอยู่ในอัลกุ รอานอีก 113 สุเราะฮฺ ดังที่ท่านหะสัน อัลบัศรียกกล่าวว่า :

“อัลลอฮ์ I ทรงประทานคัมภีร์ 104 เล่ม ซึ่งเนื้อหาของมันมีอยู่ในคัมภีร์ 4 เล่ม คือ อัลเตอรอฮ์ อัลอินญีล อัซซะบูร์ และอัลฟุรกอน (อัลกุรอาน) หลังจากนั้น อัลลอฮ์ I ทรงรวบรวมความรู้ทั้งหมดจากคัมภีร์ทั้งสามเล่มก่อนหน้าอัลฟุรกอน มาใช้ในอัลฟุรกอน ต่อมาพระองค์ทรงรวมความรู้สู่ “ฟาติหะตุลคิตาบ” (ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์) ใครก็ตามที่ทราบความหมายของ “ฟาติหะตุลคิตาบ” “ดังนั้นเขาก็เป็นเช่นเดียวกับผู้ที่รู้ความหมาย (คัมภีร์) คัมภีร์ทั้งหลายของพระองค์ ที่ถูกประทานลงมา” (อัลบัยฮะกีฮ์ หน้า 428 อ้างถึง อิสมาอีลลูตีฟี จะปาเกีย (1990))

นอกจากนั้นแล้ว “อัลฟาติหะฮ์” ถูกเรียกด้วยชื่อนี้ก็เพราะว่า คัมภีร์อัลกุรอานอันทรงเกียรติได้เริ่มต้นด้วยซูเราะฮ์นี้ และเป็นซูเราะฮ์ที่ถูกจัดให้อยู่ในอันดับแรกของอัลกุรอาน แต่ไม่ใช่ซูเราะฮ์แรกที่ถูกระทานลงมา ถือเป็นซูเราะฮ์ที่ได้ให้ข้อสรุปต่อนัยต่างๆ ของอัลกุรอานได้อย่างรวบรัด รวมทั้งได้ประมวลเป้าหมายโดยรวมอันเป็นพื้นฐานของอัลกุรอาน ไว้อีกด้วย ซึ่งเป็นซูเราะฮ์ที่ครอบคลุมทั้งในเรื่องหลักการและรายละเอียดปลีกย่อยของศาสนา ทั้งที่เกี่ยวข้องกับหลักการศรัทธา หลักการเคารพภักดี บทบัญญัติต่างๆ การศรัทธาในวันโลกหน้า การศรัทธาต่อคุณลักษณะของอัลลอฮ์อันวิจิตรงดงาม การให้เอกภาพต่อพระองค์ด้วยการเคารพภักดี การขอความช่วยเหลือ การขอพร การมุ่งหน้าสู่พระองค์ (ตะวัญญูฮ์) ด้วยการวอนขอทางนำสู่ศาสนาแห่งสัจธรรมและทางที่เที่ยงตรง รวมทั้งการวิงวอนต่อพระองค์ให้มีความหนักแน่นมั่นคงในการศรัทธาและดำเนินตามวิถีทางของเหล่ากัลยาณชนทั้งหลาย และให้ห่างไกลจากทางของพวกที่ถูกกริ้วและทางของพวกที่หลงผิดทั้งหลาย

ในซูเราะฮ์นี้ยังได้สาธยายถึงเรื่องราวของประชาชาติชนรุ่นก่อน และได้เปิดเผยถึงการอย่างก้าวสู่เส้นทางอันสุขารมณ์ และที่พำนักอันทุกข์ทนหม่นไหม้ นั่นคือการเคารพภักดีต่อข้อสั่งใช้ และข้อห้ามของอัลลอฮ์ ตะอาลา และอื่นๆ จากนั้นที่เป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซูเราะฮ์นี้เปรียบเสมือนแม่บทของซูเราะฮ์อันมีเกียรติทั้งหลาย และเนื่องด้วยเหตุนี้เองที่ถูกเรียกว่า “อุมมุลคิตาบ” หรือแม่บทแห่งคัมภีร์ ดังนั้น ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์จึงได้ประมวลทุกๆ นัยของอัลกุรอาน ส่วนเป้าหมายของซูเราะฮ์นี้นั้นก็ได้ประมวลนัยและเป้าหมายต่างๆ ของอัลกุรอานไว้เช่นเดียวกัน (แวมุฮัมมัดชาบรี แวยะโก๊ะ, 2011: 5-6)

นอกจากนั้น (แวมุฮัมมัดชาบรี แวยะโก๊ะ, 2011: 10) ยังได้อธิบายหลักการปฏิสัมพันธ์กับอัลลอฮ์ ซึ่งสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนโดยไม่ยาก ดังใจความต่อไปนี้ ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ได้สอนเราให้รู้ว่าจะปฏิสัมพันธ์กับอัลลอฮ์นั้น ต้องเริ่มต้นด้วยการสรรเสริญพระองค์

﴿اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾

ความว่า : “การสรรเสริญทั้งหลายนั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้เป็นพระเจ้าแห่งสากลโลก” หลังจากนั้นจึงให้ขอพรต่อพระองค์ให้ทรงประทานทางนำ

﴿اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ﴾

ความว่า : “ขอพระองค์ทรงแนะนำพวกข้าพระองค์ซึ่งทางอันเที่ยงตรง”

เพราะฉะนั้น สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ คือ การลำดับอุดมการณ์ของอัลกุรอานให้เชื่อมโยงกัน (หลักการศรัทธา หลักการเคารพภักดี หลักการดำเนินชีวิต) นั่นคือการสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ I และการขอพรต่อพระองค์ เนื่องด้วยเหตุนี้ มันจึงเป็นการประมวลในทุกประการพื้นฐานของศาสนาเอาไว้ด้วยกัน

อัลลอฮ์ I ได้ประทานคัมภีร์ 104 เล่ม และได้ผนวกไว้ในคัมภีร์สามเล่มนั่นคือ อัซซะบूर อัตเตอรอฮ์ และอัลอินญิล และได้รวบรวมทั้งสามไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และได้รวบรวมอัลกุรอานไว้ในสุเราะฮ์เดียวนั่นคืออัลฟาติหะฮ์ และได้รวมสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ไว้ในอายะฮ์เดียวนั่นคือ

﴿اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْزُ﴾

ความว่า “สำหรับพระองค์เท่านั้น ที่พวกข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์ และสำหรับพระองค์เท่านั้นที่พวกข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ”

คัมภีร์อัลกุรอานเริ่มต้นด้วยสุเราะฮ์นี้ และมันเป็นเสมือนกุญแจของอัลกุรอาน ซึ่งมันประกอบด้วยคลังขุมทรัพย์ต่างๆ ของอัลกุรอาน และสุเราะฮ์นี้ถือเป็นประตูเพื่อเข้าสู่สุเราะฮ์ต่างๆ ของอัลกุรอาน โดยระหว่างสุเราะฮ์นี้กับสุเราะฮ์อื่นๆ นั้น มีการลำดับเรื่องที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งสามารถวางหรืออ่านก่อนสุเราะฮ์ใดก็ได้แล้วแต่ จะพบว่ามันยังคงผูกเรื่องให้ติดต่อกันระหว่างสุเราะฮ์ ทั้งยังคงในส่วนของความหมายอีกด้วย (แวมูฮัมหมัดซาบรี แวะยะโก๊ะ, 2011: 16)

ดังนั้นจึงจะเห็นว่าสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เป็นสุเราะฮ์ที่มีความสำคัญต่อมุสลิม เพราะในบรรดาสุเราะฮ์ต่างๆ ของอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่ที่เราอ่านกันทุกวันเวลาละหมาด ทั้งที่เป็นฟัรฎุและสุนนะฮ์ คือ สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และมันคือสุเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในบรรดาสุเราะฮ์ต่างๆ ของอัลกุรอาน แต่ปรากฏว่าตลอดหลักสูตรของการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาปัจจุบันไม่ได้ตอบสนองถึงความยิ่งใหญ่ของมัน ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ค้นคว้าอิสระจึงเลือกสุเราะฮ์นี้ในการทำการค้นคว้าอิสระ เนื่องจากเห็นว่านักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการอ่าน

สุเราะฮ์ อัลฟาติหะฮ์ตามหลักตัจญีดีด นอกจากนี้นักเรียนควรได้รับรู้ถึงความหมาย คำศัพท์ และสามารถอธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ด้วย ผู้ค้นคว้าอิสระหวังว่าผลของการวิจัยนี้จะเป็นหนึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟา

ติหะฮ์

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

1. ทราบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
2. ทราบระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟา

ติหะฮ์

ขอบเขตการค้นคว้าอิสระ

1. ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียนประจำหอพักโรงเรียนลำไพลสานติวิทย์ ตำบลลำไพล อำเภอกะเปอร์ จังหวัดสงขลา จำนวน 25 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เพื่อให้ให้นักเรียน ได้อ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตัจญีดีด นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการท่องจำคำศัพท์แต่ละอายะฮ์ รู้ความหมายของคำศัพท์ และความหมายโดยรวม สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น การเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

3.2 ตัวแปรตาม 'ได้แก่'

3.2.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การแปลความหมายของอัลกุรอาน ผู้ค้นคว้าอิสระยึดคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับที่จัดพิมพ์ขึ้นโดย ศูนย์ฟาฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานอัลมะดีนะฮ์อัลมุเนาะเราะฮ์ปีพุทธศักราช 2542 เป็นหลัก
2. การอ้างอิงอัลกุรอานผู้ค้นคว้าอิสระจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อซูเราะฮ์ลำดับซูเราะฮ์ และลำดับอายะฮ์
3. การอ้างอิงอัลหะดีษ ผู้ค้นคว้าอิสระจะอ้างอิงด้วยบทอัลหะดีษ คำแปลและชื่อผู้รายงานพร้อมระบุสถานะของหะดีษ
4. การกล่าวนามบุคคลในงานวิจัยผู้ค้นคว้าอิสระจะใช้นามที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย
5. การเทียบตัวอักษรไทย-อาหรับ ผู้ค้นคว้าอิสระดูตัวอย่างตารางเทียบตัวอักษรของมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ดังตัวอย่างตารางเปรียบเทียบตัวอักษรต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบตัวอักษร

อักษรภาษาอาหรับ	อักษรไทย	ตัวอย่างเดิม	ตัวอย่างการเทียบ
ء — همزة	อ	الله	อัลลอฮ์
ب - الباء	บ	باب	باب
ت - التاء	ต	توكل	ตะวัคกุล
ث - الثاء	ษ	حديث	หะดีษ
ج - الجيم	จ,ญ	جمال	ญะมาล
ح - الحاء	ห	حاكم	हाकिम
خ - الخاء	ก	خطبة	คุฏบะฮ์
د - الدال	ด	عبدالله	อับดุลลอฮ์
ذ - الذال	ซ	ذكر الله	ซิกรุลลอฮ์
ر - الراء	ร	رسول	เราะซูล
ز - الزاي	ซ	زكاة	ซะกาต
س - السين	ส	سنة	สุนนะฮ์
ش - الشين	ช	شهادة	ชะฮาดะฮ์
ص — الصاد	ศ	صورة	ศูเราะฮ์

อักษรภาษาอาหรับ	อักษรไทย	ตัวอย่างเดิม	ตัวอย่างการเทียบ
ض – الضاد	ฎ	فرض	ฟัรฎุ
ط – الطاء	ฏ	طلاق	ฏะลาเก
ظ – الظاء	ซ	ظهر	ซุซุ
ع – العين	อ	عام	อาม
غ – الغين	ฆ	غائب	ฆออิบ
ف – الفاء	ฟ	فرقان	ฟุรกอณ
ق – القاف	ก	قيام	กียาม
ك – الكاف	ก	كتاب	กิตาบ
ل – اللام	ล	لقمان	ลุกมาน
م – الميم	ม	مكة	มักกะฮ์
ن – النون	น	نكاح	นิกาค
و – الواو	ว	واجب	วาญิบ
ه – الهاء	ฮ	هبة	ฮิบะฮ์
ي – الياء	ย	يقين	ยะกิน

7. การแปลคำรานังสือและเอกสารต่างๆ ที่เป็นภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยผู้ค้นคว้าอิสระจะแปลความหมายโดยภาพรวมและพยายามรักษาความหมายของข้อความเดิมเอาไว้ให้มากที่สุด

8. **I** (สูบนานะฮะวะตะอะลา) คือ เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์ หลังจากที่ได้เียนามพระองค์ มีความหมายว่า พระองค์ทรงมหาบริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง เมื่อเขียนนามพระองค์ทุกครั้งจะเขียนใช้สัญลักษณ์นี้ **I** ตามหลัง

9. **p** (ฮือลลัลลอฮุอะลัยฮิอะสลัม) คือ คำอวยพรแด่ท่านนะบีมุหัมมัด **p** มีความหมายว่า ขออัลลอฮ์ทรงสดุดีและให้ความสันติสุขแด่ท่าน เมื่อเขียนนามท่านทุกครั้งจะเขียนใช้สัญลักษณ์นี้ **p** ตามหลัง

10. **τ** (เราะฆียัลลอฮุอันฮุ) คือ คำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวเพื่อให้เกียรติเสาะหาบะฮ์ มีความหมายว่า ขออัลลอฮ์ทรงพึงพอใจแก่เขา เมื่อเขียนนามเสาะหาบะฮ์ทุกครั้งจะเขียนใช้สัญลักษณ์นี้ **τ** ตามหลัง

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัลกุรอาน หมายถึง คำกล่าวของอัลลอฮ์ที่ทรงประทานลงมายังท่านนบีมุหัมมัด ρ ด้วยภาษาอาหรับพร้อมความหมาย อ่านแล้วได้ผลบุญ เริ่มด้วยสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์และจบด้วยสุเราะฮ์อันนาส

สุเราะฮ์ หมายถึง บทในอัลกุรอานซึ่งมีทั้งหมด 114 บทหรือสุเราะฮ์

อายะฮ์ หมายถึง โองการของอัลกุรอานซึ่งอายะฮ์มีจำนวนทั้งสิ้นหกพันกว่าอายะฮ์

สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ หมายถึง สุเราะฮ์หนึ่งในคัมภีร์อัลกุรอาน ประกอบด้วย 7 อายะฮ์

อัลหะดีษ หมายถึง ทุกสิ่งที่ถ่ายทอดจากท่านนบีมุหัมมัด ρ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด หรือการกระทำ หรือการยอมรับ

เศาะหาบะฮ์ หมายถึง สหายของท่านนบีมุหัมมัด ρ ที่เข้ารับนับถืออิสลามในช่วงที่ท่านนบีมุหัมมัดยังมีชีวิตอยู่โดยได้พบกับท่านนบีมุหัมมัดและเสียชีวิตในฐานะที่เป็นมุสลิม

มุฟัสส์ิร หรือนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน (นักตัฟซีร) หมายถึง มุสลิมผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยการศึกษาวิเคราะห์อายะฮ์อัลกุรอานและอัลหะดีษ ท่านได้เสนอผลงานเรื่องดังกล่าวไว้ในหนังสือนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน เพื่อให้มุสลิมรุ่นหลังได้ศึกษาเป็นแนวทางในการเข้าใจโองการอัลกุรอาน

กียามะฮ์ หรือ อาคิเราะฮ์ วันที่อัลลอฮ์ให้มนุษย์ฟื้นคืนชีพขึ้นมาหลังจาก อวสานของโลกนี้ เพื่อทำการพิพากษาและตอบแทนความดีและความชั่วที่มนุษย์ได้ทำไว้ วันกียามะฮ์ หรือ อาคิเราะฮ์ มีชื่อเรียกหลายชื่อ บะอฺษ คุรฺอฺล ฟูสฺล ดิน เมอาดูด และหากุเกาะฮ์ เป็นต้น

วัลลอฮุอะอฺลัม หมายถึงอัลลอฮ์ทรงรู้ยิ่ง เป็นคำที่มุสลิมใช้สำหรับส่งท้ายข้อความหรือคำพูดที่ได้ผ่านการค้นคว้าหรือได้กล่าวออกมา

กระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน การใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกของนักเรียน เป็นความรู้สึกที่ทำให้เกิดความสุข

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์นี้ เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับอิสลามศึกษา ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน เพราะปัจจุบันหลักสูตรอิสลามศึกษายังไม่ตอบสนองถึงความสำคัญของสุเราะฮ์นี้มากนัก ดังนั้นผู้ค้นคว้าอิสระได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบข่ายการนำเสนอต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายกระบวนการจัดการเรียนรู้
2. เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เอกสารเกี่ยวกับอธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายกระบวนการจัดการเรียนรู้

อุบลรัตน์ เฟื่องสิดิต (2542) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองบ่อยๆ ครั้งจนในที่สุดกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นอย่างถาวร

ฮิลการ์ด (Hilgard .1975) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากสภาพเดิม

ครอนบัค (Cronbach,1977) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับมา

กาญจนา คุณารักษ์ (2541 : 22) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมา เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลเนื่องมาจากการฝึกที่ได้รับการเสริมแรง

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการวัดและการประเมินผล

2. เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ การเรียนรู้ที่ต้องการเกิดขึ้นกับผู้เรียนมากที่สุด วิธีดำเนินการ คือ ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการบรรลุเป็นผู้มีปัญญาด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านประสบการณ์ตรงเช่น ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ต้องมีการพัฒนาและกระตุ้นสติปัญญา ให้มีความสามารถในการใช้เหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์และใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ สามารถปรับตัวให้ประสานกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ ธรรมชาติ และความเจริญทางเทคโนโลยี (ธำรง บัวศรี, 2542 : 48)

นักการศึกษาต่างก็ยอมรับว่าการจัดการศึกษาที่ดี จะต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ได้แก่ เชาวนปัญญา บุคลิกภาพ ความคิดสร้างสรรค์และพฤติกรรมอื่นๆ การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านความเข้าใจ ทักษะและเจตคติไปพร้อมๆกัน ในบทนี้ขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับในแวดวงนักศึกษามีหลายรูปแบบ ดังนี้

2.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง (Simulation) สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547: 74-75) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์นั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์ โดยมีการกำหนดบทบาท ข้อมูลและกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสถานการณ์ที่เขา

กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับประกอบกับวิจารณญาณของตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด ซึ่งการเรียนรู้แบบสร้างสถานการณ์จำลองนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ดีและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ

2.1.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆหรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน

2.1.1.2 เพื่อฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2.1.1.3 เพื่อฝึกการคิดวินิจฉัยแก้ปัญหาควบคุมสถานการณ์การตัดสินใจในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจพบได้ในชีวิตจริง

2.1.2 กระบวนการกลุ่มและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) กระบวนการกลุ่มเป็นวิทยาการที่ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคน เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับหรือเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของคน ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการพัฒนาการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งทิสนา แคมมณี (2545 : 75) ได้เสนอหลักการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ดังนี้

2.1.2.1 ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.1.2.2 ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุยปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันที่กว้างและหลากหลาย

2.1.2.3 ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยครูต้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

2.1.2.4 เน้นกระบวนการควบคุมกำกับผลงาน โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิดผลงาน

2.1.2.5 เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง

2.1.3 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration Instruction) การบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆที่มีความสัมพันธ์

เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 : 183)

ได้มีนักการศึกษาจำแนกลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้หลายรูปแบบ ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระขอนำเสนอ 2 รูปแบบ คือ

การจำแนกตามกลุ่มสาระ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 : 188 - 189)

2.1.3.1 การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิด ทักษะและความคิดรวบยอดของสาระการเรียนรู้สาระใดสาระหนึ่ง เช่น การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงทักษะทางภาษาระหว่างการฟัง การดู การพูด การอ่าน การเขียน หลักภาษาและการใช้ภาษา

2.1.3.2 การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำเอาสาระการเรียนรู้ มาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน (Theme)

การแบ่งตามประเภทของการบูรณาการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2547 : 190 - 191)

1. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นลักษณะการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการนำเอาสาระการเรียนรู้จากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงให้เป็นเนื้อเดียวกันเพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่อง(Theme) เดียวกัน

2. การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ เป็นลักษณะบูรณาการที่ผู้สอนนำเอาเรื่องหรือสาระการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนไปสอดแทรกในสาระการเรียนรู้ หรือวิชาตนเองรับผิดชอบสอน เช่น ผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต้องการจะสอนเรื่อง การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ก็สามารถนำเรื่องนี้เข้ามาสอดแทรกในการสอน

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องมีการผสมผสานระหว่างเนื้อหาวิชาต่างๆที่เราต้องการบูรณาการ และเพื่อให้ได้หลักสูตรบูรณาการที่ดีนั้น จะต้องพยายามให้เกิดการผสมผสานในลักษณะดังต่อไปนี้ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 143 - 150)

1. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ในสภาพที่ปริมาณความรู้มีมาก สภาพและปัญหาสังคมซับซ้อน การเรียนรู้จะใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ เช่น การบอก การบรรยายไม่ได้อีกต่อไป ถ้าจะให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องให้กระบวนการ

เรียนรู้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความรู้ ดังนั้นผู้เรียนจะต้องทราบว่าตนจะแสวงหาความรู้ได้อย่างไรและด้วยกระบวนการอย่างไร

2. บูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ ในการให้การศึกษาควรมุ่งพัฒนาด้านพุทธิพิสัย อันได้แก่ ความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหา และด้านจิตพิสัย คือ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และความสุนทรีย์ ไปพร้อมๆ กัน เพราะถ้าผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สร้างความรู้สึกรังสรรค์ และประทับใจ ก็จะมุ่งมั่นในการเรียน และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ การสร้างสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการกระทำ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาผู้เรียนควรได้เรียนรู้ควบคู่กับการกระทำ (Learning by Doing)

4. บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ในการจัดหลักสูตรควรแน่ใจว่าสิ่งที่สอนในห้องเรียนนั้นมีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิตจริงของผู้เรียน เพราะฉะนั้นการสำรวจความสนใจ และความต้องการในชีวิตประจำวันของผู้เรียนจึงมีความสำคัญ ควรนำมาเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอน

5. บูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ โดยการนำเนื้อหาวิชาหนึ่งมาเสริมกับอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และเกิดเจตคติตามที่ต้องการ หรือโดยกำหนดปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียนเป็นหัวข้อ แล้วกำหนดหลักสูตร หรือโปรแกรมการเรียนการสอนขึ้นโดยอาศัยเนื้อหา ของหลายๆ วิชา มาช่วยกันแก้ปัญหา นั้น

โดยสรุปว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทางที่ดีขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาเต็มศักยภาพตามแนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองส่งผลให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้กับ ผู้เรียนด้วยตนเองและผู้สอนกับ ผู้เรียน

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้

การเลือกเนื้อหาวิชาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียน ได้สัมผัสและได้ประสบการณ์การเรียนรู้ และเป็นเสมือนเครื่องมือหรือสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้

2.1.4.1 ความหมายของเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน ในหัวข้อนี้ผู้ค้นคว้าอิสระขอเสนอความคิดของนักวิชาการศึกษาบางท่าน เพื่อความเข้าใจอย่างชัดเจนในด้านความหมายของเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้น

สุมิตร คุณานุกร (2520 : 76) กล่าวว่า เนื้อหาวิชา (content) หลายคนมักคิดว่า content หมายถึง เนื้อหาสาระหรือความรู้เท่านั้น ตามความหมายที่สมบูรณ์คำว่า เนื้อหาวิชายังรวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้ด้วย และยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในบางกรณีผู้เขียนตำราเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตร ถึงกับเน้นคำว่าประสบการณ์การเรียนรู้ และใช้คำนี้แทนคำว่า เนื้อหาวิชา

ธำรง บัวศรี (2540 : 17) ได้ให้ความหมายของคำว่า เนื้อหาวิชา คือ ข้อมูล ความรู้ หรือสิ่งอันเป็นสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรหาจากวิชาต่างๆ ซึ่งเมื่อนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนความรู้ มีทักษะและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดหมาย ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 57) ได้ให้ความหมายของคำว่า เนื้อหาวิชา หมายถึง ความรู้ที่ดัดแปลงมาจากศาสตร์ต่างๆ (Discipline) เพื่อความเหมาะสมกับระดับการศึกษาและเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความจริงได้ด้วยตนเอง และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตและสังคม

ดังนั้นเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญควบคู่กันที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เพราะเนื้อหาวิชาหมายถึง เนื้อหาสาระ ข้อมูล ทฤษฎีที่สำคัญและจำเป็นที่เลือกสรรมาให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการตามลำดับขั้น และจะเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมต่างๆที่ผู้เรียนได้รับ หรือเราเรียกว่าขึ้นอยู่กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั่นเอง เพราะฉะนั้นการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงและจัดควบคู่กันไปอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน เนื้อหาวิชาใดควรที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะเหมาะสม หรือบรรลุจุดประสงค์ในเนื้อหาวิชานั้นมากที่สุด ดังนั้นเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ จะแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดไม่ได้ แต่ต้องอาศัยหรือสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเหมาะสมจึงจะเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.1.4.2 องค์ประกอบของเนื้อหาสาระและประสบการณ์

การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ไว้ในหลักสูตรมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการที่ต้องจัดให้เรียนควบคู่กันไป (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช, 2542 : 96)

เนื้อหาสาระที่สำคัญ เป็นการรวบรวมความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งได้มาจากการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาโดยการพิจารณาร่วมกัน

ทักษะและกระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐานเช่นการอ่าน การเขียน คิดเลขทักษะที่มีกระบวนการซับซ้อนและสัมพันธ์กับเนื้อหาเช่น กระบวนการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ มนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

เจตคติค่านิยมและความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีแบบแผน จนเกิดการพัฒนามาเป็นลักษณะนิสัยอันพึงปรารถนา

2.1.4.3 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนควรหลักสูตรโดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรให้ถ่องแท้ถึงจุดหมาย หลักการและเจตนารมณ์ของหลักสูตรโดยผ่านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนในแต่ละครั้งที่จัดการเรียนรู้ นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงผู้เรียน การพัฒนาประสบการณ์ของผู้เรียน บทบาทของผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน บรรยากาศในการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลที่สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ และยังต้องคำนึงถึงนโยบายจุดเน้นของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหน่วยงานที่กำหนดในระดับที่เหนือโรงเรียนขึ้นไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลของการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทุกฝ่ายที่จะต้องให้ความสำคัญ อาจมีการจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานศึกษาหรือความเข้าใจและความต้องการของครูแต่ละคน

2.1.4.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้อาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่สำคัญๆ ทุกสำนักก็มีส่วนคล้ายกันมาก ในบทนี้ผู้ค้นคว้าอิสระขอเสนอความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2548 : 16) ได้นำเสนอองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการ

เรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล บันทึกหลังสอนซึ่งได้ระบุไว้ 3 ประการ คือ ผลการเรียนรู้ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

กรมวิชาการ (2545 : 121-123) ได้นำเสนอตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แร่และหิน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบสำคัญของแผนพบว่าประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวความคิดหลัก กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล และแหล่งการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ควรมีดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในการระบุมาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ในหัวข้อนี้มีเจตนาเพื่อให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดำเนินการตรงกับมาตรฐานที่เท่าไร และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในข้อใด ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

2. การเขียนสาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาหลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆแล้วทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และเจตคติ

3. การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ครูผู้สอนจะย้อนหลังขึ้นศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นหน่วยย่อย ๆ โดยการวิเคราะห์มาจากมาตรฐานช่วงชั้นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้วนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมมาตรฐาน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติ

4. สาระการเรียนรู้/เนื้อหาสาระเป็นส่วนที่ได้รายละเอียดที่เชื่อมโยงกับสาระสำคัญและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมทั้งองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ระบบการเรียนรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 91 – 93) ได้กล่าวถึง ลักษณะของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

- 1) สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ
- 2) ฝึกกระบวนการสำคัญให้ผู้เรียน
- 3) เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน
- 4) เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง
- และ 5) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ครูผู้สอนนำมาเป็นเครื่องมือช่วยให้ความรู้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย ความสนใจความสามารถของผู้เรียนและความสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดไว้

7. การวัดผลและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้หรือไม่ การประเมินใช้วิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ให้วัดตรงตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นด้วยความเที่ยงตรงน่าเชื่อถือและตรวจสอบได้

8. การบันทึกผลหลังสอน เป็นการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องบันทึก คือ 1) ผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เท่าไร ร้อยละเท่าไร และที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือใคร เลขที่เท่าไร คิดเป็นร้อยละเท่าไร 2) ปัญหาอุปสรรค ควรบันทึกสาเหตุที่การจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ น่าจะมีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง เช่น การกำหนดจุดประสงค์มากเกินไป สอนไม่ทัน เนื้อหามากเกินไป เนื้อหาไม่เหมาะสม ใช้สื่อไม่ทั่วถึง แบบประเมินผลยากเกินไป เป็นต้น และ 3) ข้อเสนอแนะ บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวผู้เรียนที่ไม่ผ่านและที่ผ่านกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การวิจัยในชั้นเรียนและการซ่อมเสริมผู้เรียน บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ว่า ควรปรับปรุงส่วนใด บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตลอดจนเครื่องมือการวัดและประเมินผล สิ่งสำคัญคือ ข้อเสนอแนะไปตามสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง

3. เอกสารเกี่ยวกับบรรณานิยายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

3.1 บรรดาอายะฮ์และความหมายของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾
 ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾
 ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

ความหมาย :

1. ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ
2. การสรรเสริญทั้งหลายนั้น เป็นสิทธิของอัลลอฮ์ผู้เป็นพระเจ้าแห่งสากลโลก

3. ผู้ทรงกรุณาปราณี ผู้ทรงเมตตาเสมอ
4. ผู้ทรงอภิสิทธิ์แห่งวันตอบแทน
5. เฉพาะพระองค์เท่านั้นที่พวกข้าพระองค์เคารพอิบาอะฮ์
6. ขอพระองค์ทรงแนะนำพวกข้าพระองค์ซึ่งทางอันเที่ยงตรง
7. ทางของบรรดาผู้ที่พระองค์ได้ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา มิใช่ในทางของพวกที่ถูกกริ้วและมิใช่ทางของพวกที่หลงผิด

3.2 อรรถาธิบายของอายะฮ์

อายะฮ์ที่ 1

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

ความว่า “ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปราณี ผู้ทรงเมตตาเสมอ”

วัฒนธรรมอิสลามต้องการให้มุสลิมเริ่มดำเนินการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ถ้าการกล่าวนามเพื่อเริ่มต้นทำสิ่งใดถูกทำอย่างมีจิตสำนึกและจริงใจแล้วมันจะก่อให้เกิดผลดี 3 ประการติดตามมาอย่างแน่นอน นั่นคือ ประการแรกมันช่วยปกป้องเขาให้พ้นจากความชั่ว เพราะพระนามของอัลลอฮ์จะกระตุ้นให้เขาได้พิจารณาว่า เขาควรจะเอาพระนามของพระองค์ไปควบคู่กับการทำผิดหรือเจตนาที่ชั่วร้ายร้ายเลวทรามหรือไม่ ประการที่สอง การเอ่ยพระนามของอัลลอฮ์จะสร้างทัศนคติถูกต้องให้เกิดขึ้นในความคิดของเขา และจะนำเขาไปสู่ทางที่ถูกต้อง ประการที่สาม เขาจะได้รับความช่วยเหลือและความจำเริญจากอัลลอฮ์ และเขาจะได้รับ ความคุ้มครองให้พ้นจากอาณัติของชัยฏอนมารมารร้าย เพราะอัลลอฮ์จะหันมายังมนุษย์เมื่อมนุษย์หันมายังพระองค์ (บรรจง บินกาชัน : 31)

อนึ่งคำว่า “الرحمن” และ “الرحيم” ทั้งสองคำนี้มาจากรากศัพท์ที่ว่า “الرحمة” ซึ่งหมายถึงความรัก ความกรุณาปราณี ความเอ็นดูเพื่อแผ่ และปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข เอาใจใส่ช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับทุกข์ แต่เมื่อผันมาเป็น “الرحمن” และ “الرحيم” ในรูปของคุณศัพท์แล้ว จึงให้ความหมายลึกซึ้งและชี้ให้เห็นว่า อัลลอฮ์นั้น เป็นผู้ทรงกรุณาปราณี ปละมีเมตตาอย่างไพศาล และมีคุณอย่างล้นเหลือ (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ : 2542)

ความหมายอีกแง่หนึ่งของ بِسْمِ اللَّهِ ด้วยคำนามของอัลลอฮ์ หรือฉันขอเริ่มการทำงานด้วยการกล่าวพระนามของอัลลอฮ์ที่เป็นเช่นนั้นเพราะฉันมั่นใจว่า

- ด้วยความประสงค์ และอำนาจของอัลลอฮ์เท่านั้น ที่จะทำให้การทำงานของฉันนั้นเป็นไปได้

- ด้วยอนุมัติและบัญชาของอัลลอฮ์เท่านั้น ที่การงานของฉันจำนินไปได้
- ด้วยการประทานความเมตตา/นิมัตจากอัลลอฮ์เท่านั้นที่จะดำเนินไปได้
- ด้วยคำสอนและกฎเกณฑ์จากอัลลอฮ์เท่านั้นที่จะทำให้การงานลุล่วงไปได้ (อิสมาอีล ลูตฟี 2009 : 35)

ตำแหน่งของบัสมะละฮ์ในอัลกุรอาน

นักวิชาการมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับตำแหน่งของบัสมะละฮ์ในอัลกุรอาน ดังนี้

1. อัลบัสมะละฮ์นับเป็นอายะฮ์แรกของทุกๆ สุเราะฮ์ ยกเว้นสุเราะฮ์ อัลบะรออะฮ์ หรือ อัลเตาบะฮ์ เป็นทัศนะของ : อินุอับบาส อิบน์อุมร์ อิมามอัชชาฟีอีย์ และอื่นๆ
2. อัลบัสมะละฮ์ เป็นอายะฮ์ที่เริ่มต้นของสุเราะฮ์ฟาติหะฮ์เท่านั้น ส่วนสุเราะฮ์ไม่นับว่าเป็นอายะฮ์แรก เป็นทัศนะของ : อีกหนึ่งทัศนะของอิมามอัชชาฟีอีย์ สุฟยานอัษเษรีย์และอื่นๆ
3. อัลบัสมะละฮ์ มิใช่อายะฮ์เริ่มต้นของสุเราะฮ์ฟาติหะฮ์ รวมทั้งมิได้เป็นอายะฮ์เริ่มต้นของสุเราะฮ์อื่นๆทั้งหมด เป็นทัศนะของ : อิมามอะบูหะนีฟะฮ์ อิมามมาลิก และอื่นๆ
4. อัลบัสมะละฮ์ เป็นอายะฮ์ที่แยกไว้ระหว่างสองสุเราะฮ์และไม่นับว่าเป็นอายะฮ์หนึ่งจากสุเราะฮ์ทั้งสองยกเว้นระหว่างสุเราะฮ์ อัลอันฟาล และสุเราะฮ์อัลเตาบะฮ์ ซึ่งไม่มีอัลบัสมะละฮ์ขึ้นอยู่ เป็นทัศนะของ : คาวคัชชออีรีย์ และอื่นๆ (อิสมาอีล ลูตฟี, 2009 : 42-43)

อายะฮ์ที่ 2

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

ความว่า “การสรรเสริญทั้งหลายนั้น เป็นสิทธิของอัลลอฮ์ผู้เป็นพระเจ้าแห่งสากลโลก”

การสรรเสริญทั้งหลายนั้น เป็นสิทธิของอัลลอฮ์ I เป็นคำพูดที่บ่งบอกถึงความรู้สึกที่เอ่อล้นออกจากกันบึงแห่งหัวใจของผู้ศรัทธา เพียงเพราะแก่เขารำลึกถึงอัลลอฮ์ I โดยรำลึกขึ้นมาเพียงว่าการที่เขามีชีวิตขึ้นมาได้นั้นก็มาจากความเมตตาและความโปรดปรานอันล้นพ้นจากอัลลอฮ์ ในความเป็นพระเจ้าของพระองค์ จึงทำให้เขาเปล่งเสียงออกมาเป็นการสรรเสริญ(อย่างกตัญญู)ในทุกเสี้ยวในทุกขณะ และทุกอย่างก้าวการเคลื่อนไหวของเขา จะดำเนินไปภายใต้การดูแลและความโปรดปรานของอัลลอฮ์ ที่มีให้อย่างทั่วไปถึง ซึ่งความเมตตาและความโปรดปรานอันนี้ จะหมาย

บรรดาสิ่งถูกสร้างทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์...ด้วยเหตุผลนี้เองการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ จากจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายเป็นส่วนหนึ่งจากบรรดากฎต่างๆ ที่จะทำให้ความเข้าใจและศึกษาอิสลามโดยตรง อัลลอฮ์ตรัสในอัลกุรอานว่า :

﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ ۖ﴾

ความว่า : “และพระองค์คืออัลลอฮ์ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ สำหรับพระองค์เท่านั้นบรรดาการสรรเสริญในโลกนี้และโลกหน้า” (เพราะพระองค์ทรงมีบุญคุณต่อปวงบ่าว ด้วยความโปรดปรานทั้งหลายทั้งในโลกนี้และโลกหน้า) (สุเราะฮ์ อัลเกาะศ็อศ 28 : 70)

ตรงนี้ เราต้องเข้าใจอีกด้วยว่า ไม่เพียงแต่ บรรดาการสรรเสริญ เท่านั้น แต่การสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว ด้วยความแตกต่างนี้มีความแตกต่างนี้มีความสำคัญมาก เพราะว่ามันจะตัดรากเหง้าของการเคารพบูชาสิ่งถูกสร้างอื่นๆ ของพระองค์ เพราะว่าสิ่งเหล่านี้ไม่คู่ควรแก่การได้รับการสรรเสริญและการเคารพสักการะ ไม่มีมนุษย์ เทพดา ศาสนา เทพเจ้า ดวงดาว เทวรูป หรือกล่าวโดยสั้นๆ ก็คือไม่มีสิ่งถูกสร้างใดๆ ของพระองค์ที่จะมีคุณสมบัติที่ดีต่อการเป็นเจ้าเหมือนกับอัลลอฮ์ ถ้าหากว่ามันจะมี มันก็เป็นเพราะอัลลอฮ์ให้แก่มัน ดังนั้น ผู้ที่สร้างคุณสมบัติที่ดีเหล่านี้ต่างหากที่สมควรจะได้รับพลีอุทิศ การเคารพสักการะและการแสดงความกตัญญูรู้คุณ มิใช่สิ่งทั้งหลายที่พระองค์ทรงสร้างมา (บรรจง บินกาซัน : 31)

คำกล่าวของอัลลอฮ์ที่ว่า الْحَمْدُ لِلَّهِ “มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮ์” คำว่า الْحَمْدُคือการสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ด้วยคุณลักษณะต่างๆ อันสมบูรณ์ และด้วยกิริยาการกระทำต่างๆ ของพระองค์ที่เวียนอยู่ระหว่างความเอื้อเฟื้อการุณและความยุติธรรม ดังนั้น การสรรเสริญอันสมบูรณ์นั้นจึงเป็นสิทธิแห่งพระองค์ในทุกๆ ด้าน

คำว่า رَبِّ الْعَالَمِينَ “พระผู้อภิบาลแห่งโลกทั้งหลาย” الرب หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบดูแลโลกต่างๆ ทั้งหมด เป็นผู้ที่ให้บังเกิดสรรพสิ่งจากที่ไม่เคยมีมาก่อน เป็นผู้ประทานปัจจัยต่างๆ อันยิ่งใหญ่ซึ่งถ้าไม่มีปัจจัยเหล่านี้พวกเขาจะไม่สามารถคงอยู่ได้ ดังนั้น ไม่ว่านิมัตหนึ่งนิมัตใดก็ล้วนแล้วมาจากพระองค์ทั้งสิ้น อัลลอฮ์ได้กล่าวว่า :

﴿وَمَا بِكُمْ مِّنْ نُّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ﴾

ความว่า “ไม่ว่านิมัต (ความโปรดปราน) ใดที่อยู่กับเจ้า ก็ล้วนแล้วแต่มาจากอัลลอฮ์ทั้งสิ้น” (สุเราะฮ์อันนะหฺลุ 16 : 53)

อรรีอบบ หมายถึงผู้ครอบครอง ผู้คอยจัดการดูแล ในทางภาษาใช้กับผู้ที่ป็นเจ้านาย และผู้ที่รับหน้าที่ในการไถ่เก้ลย คำนีจะไม่ถูกใช้กับผู้อื่นนอกเหนือจากอัลลอฮ์วันแต่ต้องมีคำอื่น มาพาดพิงเสริมอยู่ด้วย เช่น ร็อบบ อัคคารุ (เจ้าของบ้าน) และจะต้องไม่กล่าวคำว่า อรรีอบบ ตัวเดียว โดดๆ กับผู้อื่นนอกเหนือจากอัลลอฮ์เท่านั้น (ซูฟอัม อุษมาน, 2011: 2-3)

อายะฮ์ที่ 3

﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾

ความว่า : “ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ”

อายะฮ์นี้กล่าวถึงคุณลักษณะความเมตตาในทุกรูปแบบและทุกด้านของความเมตตา คุณลักษณะนี้ถูกกล่าวถึงอีกครั้งในทุกรูปแบบและทุกด้านของความเมตตา คุณลักษณะนี้ ถูกกล่าวอีกครั้งในใจกลางของสุเราะฮ์ โดยถูกยกมากล่าวไว้ในอายะฮ์ที่ถูกแยกออกไว้เฉพาะ นั่นก็ เพื่อย้ำลักษณะอันชัดเจนของการอภิบาลที่ทั่วถึงเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อภิบาลกับผู้ถูก อภิบาล ผู้ทรงสร้างกับผู้ถูกสร้างให้เกิดความมั่นคงและชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อยืนยันว่าความสัมพันธ์ ระหว่างผู้อภิบาลกับผู้ถูกอภิบาลนั้นเป็นความสัมพันธ์มีความรักความเมตตา เป็นความเมตตาที่มา รดทำให้ผู้ได้รับถึงขนาดต้องกล่าวสรรเสริญออกมาด้วยความกตัญญู เป็นความผูกพันที่เกิดขึ้น ในหัวใจที่สงบมั่นที่ทำให้เกิดความรักความผูกพันขึ้นใจของผู้ศรัทธา การกล่าวสรรเสริญผู้สร้างที่ กล่าวออกมาเป็นการตอบรับเมตตาธิคุณของผู้ทรงสร้างด้วยความรู้สึทที่เป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง (สุนทร มาลาตี: 40)

ถึงแม้ว่า رَحْمَان ในภาษาอาหรับเองจะอยู่ในรูปที่แสดงถึงมากที่สุด และหมายถึง คุณลักษณะแห่งความกรุณาปรานีและความเมตตาในระดับสูงสุดก็ตาม แต่คำนี้ก็มิได้แสดงออกถึง ความไม่มีขอบเขตสิ้นสุดของคุณลักษณะเหล่านี้ของอัลลอฮ์ ดังนั้นคำว่า رَحِيم ซึ่งเป็นคำที่มาจาก ทรัพย์เดียวกัน จึงได้ถูกนำมาผนวกนำเข้าเพื่อเป็นการเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไป (บรรจง บินกาช : 32)

ถ้อยคำนี้ถูกนำมากล่าวซ้ำอีกครั้ง เพื่อตอกย้ำความจริงของความสัมพันธ์การควบคุม จัดการและการอภิบาลของอัลลอฮ์ ในฐานะที่เป็น رَبِّ الْعَالَمِينَ ของโลกนี้ นั่นคือพระองค์ทรง ปกครองดูแลโลกนี้ด้วยเราะหุมะฮ์ (ความเมตตา) มิใช่ด้วยความโกรธกริ้วและการทรมานและทรงคูป กป้องด้วยความอ่อนโยนมิใช่ด้วยความแข็งกร้าว (อิสมาอีล ลูตฟี, 1990 : 52)

(ซูฟอัม อุษมาน, 2011: 3) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า : คำคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า : ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ “ผู้ทรงกรุณา ผู้ทรงเมตตาเสมอ” เป็นสอง พระนามที่บ่งถึงว่าพระองค์อัลลอฮ์

นั่นเป็นผู้ที่ทรงไว้ด้วยความเมตตาอันกว้างขวางยิ่งใหญ่ ที่ห้อมล้อมครอบคลุมทุกๆ สิ่ง รวมถึงสิ่งมีชีวิตทุกชีวิต พระองค์ได้กำหนดความเมตตาของพระองค์ให้กับบรรดาผู้คนที่ยำเกรง ที่ได้ปฏิบัติตามهلันะบีและเราะสูลของพระองค์ ผู้คนเหล่านี้จะได้รับความเมตตาโดยไม่จำกัด ส่วนคนอื่นๆ นั้นจะได้รับเมตตาเพียงบางส่วนเท่านั้น อัลลอฮ์ได้กล่าวว่า :

﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ﴾

ความว่า “และเมตตาของข้าพเจ้านั้นกว้างขวางครอบคลุมทุกๆ สิ่ง ดังนั้น ข้าพเจ้ากำหนดมันให้กับบรรดาผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย” (ซูเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ 7 : 156)

อิมามมุสลิมได้บันทึกหะดีษจากอะบูฮุร็อยเราะฮ์ ๓ เล่าว่า : ท่านนะบี p ได้กล่าวว่า :

«لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمَعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ، وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَطَعَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ»

ความว่า “หากว่าผู้ศรัทธารู้ถึงการลงโทษของอัลลอฮ์ ก็จะไม่มีการสักคนหนึ่งเลยที่ยังหวังในสวรรค์ของพระองค์อีก และหากผู้ปฏิเสธศรัทธารู้ถึงความเมตตาของอัลลอฮ์ ก็จะไม่มีการสักคนเลยที่รู้สึกสิ้นหวังว่าจะได้เข้าสวรรค์ของพระองค์” (รายงานโดยอิมามมุสลิม หะดีษที่ 2755)

อายะฮ์ที่ 4

﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾

ความว่า “ผู้ทรงอภิสิทธิ์แห่งวันตอบแทน (คือวันกิยามะฮ์ อันเป็นวันที่มนุษย์ฟื้นคืนชีพมาเพื่อรับการตอบแทน)”

ความว่า : ความหมายของอายะฮ์นี้แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ยิ่งใหญ่ ลึกซึ้งและมีผลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งหมด เป็นหลักความเชื่อเกี่ยวกับวันกิยามะฮ์ ผู้ทรงอำนาจ (องค์ราชา) นับได้ว่าเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดการปกครอง วันกิยามะฮ์ (คือวันสุดท้าย วันแห่งการตอบแทน) มีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่มีความเชื่อในความเป็นพระเจ้า ความเป็นผู้ทรงสร้าง แต่พวกเขากลับไม่เชื่อในวันแห่งการตอบแทน อัลกุรอานได้เล่าเรื่องของพวกเขาในอัลกุรอานไว้ :

﴿وَلَيْسَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾

ความว่า “และถ้าเจ้าถามพวกเขา ใครเป็นผู้สร้างชั้นฟ้าทั้งหลาย และแผ่นดิน และเป็นผู้ทำให้ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เป็นประโยชน์ แน่อนพวกเขาจะกล่าวว่าอัลลอฮ์” (สุเราะฮ์ อัลอังกาบ 29: 61)

หลังจากการกล่าวถึงว่าอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงกรุณาปรานีและทรงเมตตาแล้ว ยังมีการกล่าวเพิ่มเติมขึ้นมาทันทีว่าพระองค์ทรงเป็นใหญ่ในวันตัดสินตอบแทน ทั้งนี้เพื่อที่คุณสมบัติแห่งความกรุณาปรานี และความเมตตาของพระองค์จะได้ไม่ทำให้ใครลืมไปว่าในวันนั้นพระองค์จะทรงรวมมนุษย์ทุกตั้งแต่คนแรกจนถึงคนสุดท้ายเข้าไว้ด้วยกัน และจะให้มนุษย์ทุกคนอื่นบัญชาการกระทำของเขาต่อพระองค์ ดังนั้นมุสลิมนั้นจะต้องคำนึงถึงความจริงไว้เสมอว่าอัลลอฮ์ไม่ทรงแต่เพียงเมตตาเท่านั้น แต่พระองค์ทรงยุติธรรมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม พระองค์ก็ทรงมีอำนาจอย่างเต็มที่ที่จะให้อภัย หรือลงโทษผู้ใดที่พระองค์ต้องการ เพราะพระองค์ทรงมีอำนาจอย่างสมบูรณ์เหนือทุกสิ่ง ดังนั้นเขาจะต้องมีความเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยมว่าจุดจบของเขามีความสุข หรือเศร้าโศกนั้น ทั้งหมดขึ้นอยู่กับอำนาจของพระองค์โดยสิ้นเชิง (บรรจง บินกาชัน : 32)

อิสมาอีลลูฟี จะปาเกีย (1990 : 54) ได้กล่าวอีกว่า : เป็นหลักยึดมั่นอย่างหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ที่จะทำชีวิตมนุษย์ บรรลุถึงความสำเร็จทั้งในวันนี้และในวันอาคิเราะฮ์ เป็นหลักศรัทธาที่ก่อให้เกิดความมั่นใจว่า จะมีวันแห่งการตอบแทนอย่างแท้จริงเกิดขึ้น ณ ที่แห่งหนึ่ง เพราะการตอบแทนในความพยายามของมนุษย์ผู้หนึ่งในโลกนี้ไม่มีความแน่นอน และการตอบแทนที่อยู่ในรูปของวัตถุทางโลกล้วนแต่ไม่ครบถ้วน ไม่สอดคล้องกับความมานะพยายามของเขา แต่ทว่าการตอบแทนที่ครบถ้วนและยุติธรรมสำหรับการงานในโลกนี้จะเกิดขึ้นแน่นอนในโลกหน้า อัลลอฮ์ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿وَلَمَّا تُوَفِّيْنَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾

ความว่า : “และแท้จริงที่พวกเจ้าจะได้รับรางวัลของพวกเจ้าโดยครบถ้วนนั้น คืออาคิเราะฮ์ (แสดงว่า ผู้ที่กระทำความดีตามบัญญัติศาสนาโดยที่ยังมิได้รับการตอบแทนเท่าที่ควรนั้น มิได้หมายความว่าอัลลอฮ์ไม่ทรงตอบแทนแก่เขา หากแต่พระองค์ทรงสะสมไว้ให้แก่เขาในวันอาคิเราะฮ์) (สุเราะฮ์ อาลิอิมรอน 3:185)

คำตรัสของพระองค์ที่ว่า ﴿يَوْمَ الدِّينِ﴾ “ผู้ทรงครอบครองในวันแห่งการตอบแทน” หมายถึง ผู้ทรงจัดการทุกสิ่งในวันนั้น การที่ระบุเจาะจงว่าทรงครอบครองในวันแห่งการตอบแทนนั้น ไม่ได้หมายความว่าพระองค์ไม่ทรงถือสิทธิการครอบครองในวันอื่นๆ เพราะพระองค์เป็นผู้ครอบครองทั้งในโลกนี้และวันอาคิเราะฮ์ แต่ที่ระบุเจาะจงถึงวันแห่งการตอบแทนนั้นก็เพราะว่า

ในวันนั้นไม่มีผู้ใดอีกที่อาจหาญกล่าวอ้างต่อหน้าพระองค์ ในวันนั้นใครก็ตามไม่สามารถที่จะกล่าวถ้อยคำใดๆ ได้เว้นแต่ด้วยการอนุมัติของพระองค์เท่านั้น อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า :

﴿يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا﴾

ความว่า “วันที่ญิบริลและมะลาอิกะฮ์ทั้งหลายจะขึ้นเป็นแถว พวกเขาไม่มีใครที่กล่าวถ้อยคำออกมาเว้นแต่ผู้ที่พระองค์ผู้ทรงเมตตาได้อนุมัติเท่านั้น และเขาจะกล่าวแต่ความจริง” (สุเราะฮ์ อันนะบะฮ์ 78 : 38)

อัลลอฮ์ยังได้ตรัสอีกว่า :

﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ﴾ ﴿ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ﴾ ﴿يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ﴾

ความว่า “อะไรที่เจ้ารู้เกี่ยวกับวันแห่งการตอบแทน แล้วอะไรเล่าคือสิ่งที่เจ้ารู้เกี่ยวกับวันแห่งการตอบแทน วันที่ชีวิตหนึ่งไม่สามารถให้สิ่งใดแก่อีกชีวิตหนึ่งได้ การจัดการในวันนั้นเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮ์ผู้เดียวเท่านั้น” (สุเราะฮ์ อัลฮินฟิฏอ์ 82 : 17-19)

﴿رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ﴾ ﴿يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾

ความว่า “ผู้ทรงตำแหน่งอันสูง เจ้าแห่งบัลลังก์ ทรงประทานวิวรณ์ตามพระบัญชาของพระองค์แก่ผู้ที่ทรงประสงค์จากปวงบ่าวของพระองค์ เพื่อเตือนให้รำลึกถึงวันแห่งการพบปะร่วมกัน (วันกิยามะฮ์) วันที่พวกเขาจะปรากฏตัวออกมา ไม่มีสิ่งใดในตัวพวกเขาที่จะซ่อนเร้นไปจากอัลลอฮ์ อานาจในวันนี้เป็นของผู้ใดเล่า? แน่นอนมันเป็นของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเอกะผู้ทรงพิชิตโดยเด็ดขาด” (สุเราะฮ์ มอฟิรุ 40 : 15-16)

อิมามอัลบุคอรี และอิมามมุสลิม ได้บันทึกหะดิษจากอะบูฮุร็อยเราะฮ์ ๓ เล่าว่า : ท่านนะบี p ได้กล่าวว่า :

«يَا فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ، سَلِّبِي مَا شِئْتَ مِنْ مَالِي، لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا»

ความว่า “โอ้ ฟาฏิมะฮ์ บินติ ของเราะสูลุลลอฮ์ จงขอสิ่งที่คุณต้องการจากทรัพย์สินของฉันเถิด(หมายถึงให้ขออะไรก็ตามในสิ่งที่คุณสามารถช่วยเหลือได้ในโลกดุนยา) เพราะฉันไม่สามารถที่จะช่วยเธอจากอัลลอฮ์แม้แต่ประการเดียวได้เลย” (รายงานโดยอิมามอัลบุคอรียุ หะดีษที่ 2753 และอิมามมุสลิม หะดีษที่ 204)

อิบน์ อับบาส ฎ กล่าวว่า : ไม่มีผู้ใดที่มีสิทธิครอบครองการตัดสินใจในวันนั้นพร้อมกับอัลลอฮ์เหมือนที่พวกเขาเคยครอบครองในโลกดุนยา วันแห่งการตอบแทนก็คือวันแห่งการสอบสวนสรรพสิ่งทั้งมวล มันคือวันกิยามะฮ์ พระองค์จะทรงตอบแทนพวกเขาด้วยการทำงานของพวกเขาคือถ้าดีก็จะได้ผลตอบแทนที่ดี ถ้าชั่วก็จะได้ผลตอบแทนชั่ว ยกเว้นผู้ที่พระองค์ทรงยกยให้บรรดาเสาะหาบะฮ์และดาบิอื่นหลายคนได้ให้ความหมายในเชิงเดียวกันนี้ (ซุฟอัม อุษมาน, 2011: 3-5)

อายะฮ์ที่ 5

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

ความว่า : “เฉพาะพระองค์เท่านั้นที่พวกข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์ และเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่พวกข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ”

หลังจากที่ได้ผ่านการรับรู้ และได้ผ่านถ้อยคำส่วนหนึ่งอันเป็นส่วนสำคัญของอะกีดะฮ์พร้อมด้วยการสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ ในฐานะที่เป็นพระผู้ทรงสร้างมนุษย์เราขึ้นมาผู้ทรงควบคุมชีวิตของเราขึ้นมา ผู้ทรงควบคุมชีวิตของเรา และให้คำติราคารากิจการงานของเราทุกอย่างที่กระทำบนโลกนี้ เพื่อที่จะได้รับการตอบแทนในวันแห่งการตอบแทนในวันแห่งการตัดสินที่จะเกิดขึ้น(ในโลกหน้า) ดังนั้น ในห้วงเวลาของการรับรู้ดังกล่าว จำเป็นที่เราจะต้องเชื่อฟังคำสอนทั้งหมดของพระองค์ผู้ทรงบริสุทธิ์ ซึ่งหมายถึงการที่จะต้องเคารพภักดีต่อพระองค์ (ผู้ทรงเอกะ) แต่เพียงผู้เดียว ดังกล่าวนี้นำส่งผลให้เกิดการยืนยันหยัดอยู่กับคำกล่าวของอัลลอฮ์ที่ว่า : ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

ดังกล่าวนี้นี้คือรูปแบบหนึ่งของการประกาศอย่างหนักแน่นมั่นคง ในการเป็นบ่าวคนหนึ่งต่ออัลลอฮ์ และยังเป็นการประกาศอิสรภาพและเสรีภาพ จากการตกเป็นทาสของสิ่งถูกสร้างทั้งหลายยกเว้นอัลลอฮ์ ผู้ทรงเอกะผู้ทรงอำนาจ (อิสมาอีลลูฟี จะปาเกีย, 1990 : 63)

อีกส่วนหนึ่งของหลักความเชื่อที่มีปรากฏอยู่ในซูเราะฮ์นี้ ไม่มีการเคารพอิบาตะฮ์พระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ ไม่มีการขอความช่วยเหลือต่อผู้ใดนอกจากอัลลอฮ์ เป็นตัวแยกการเคารพอิบาตะฮ์ ออกจากการเคารพอิบาตะฮ์ต่อมนุษย์ด้วยกัน เป็นการประกาศเสรีภาพของการเป็นมนุษย์ให้ปรากฏเป็นการปลดปล่อยมนุษย์จากการสັกการะที่ไม่ชัดเจน การบูชาระบบและการบูชาตำแหน่งและบุคคล เป็นการปลดปล่อยมนุษย์จากการยอมจำนนต่ออิทธิพลปรามปรายเรื่องราวไร้สาระและความไม่ชัดเจนต่างๆ ทุกรูปแบบ ณ จุดนี้เป็นการแสดงให้เห็นจุดยืนของมุสลิมต่อพลังความเป็นมนุษย์และพลังแห่งธรรมชาติอย่างชัดเจน

ในส่วนของพลังความเป็นมนุษย์ (เมื่อเทียบกับมุสลิม) แบ่งเป็นสองประเภทคือ พลังที่เป็นทางนำ คือการศรัทธาต่ออัลลอฮ์และการตามแบบฉบับแห่งพระองค์ เรื่องนี้เป็นส่วนที่จำเป็นต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้วยคุณธรรม ศัจธรรมและความดี... พลังที่หลงผิด คือความไม่ใส่ใจที่จะศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ไม่คิดที่จะตามแนวทางพระองค์ พลังอันนี้จำเป็นต้องต่อต้านและเปลี่ยนแนวคิดเพื่ออย่าให้เกิดขึ้น อย่าปล่อยให้พลังแห่งความหลงผิดเหล่านั้นเป็นเรื่องใหญ่สำหรับมุสลิม โดยทำให้หลงจากที่มาของมัน นั่นคือพลังของอัลลอฮ์ อันได้แก่พลังที่แท้จริงอย่าให้พลังส่วนนี้ขาดหายไป อย่าให้โภชนาการที่เป็นตัวส่งเสริมปกป้องพลังต้องขาดหายไป เหมือนเทวดาที่ถูกแยกดาวฤกษ์ ซึ่งจะดับและเย็นลงในที่สุด แสงที่เคยส่องสว่างก็จะมอดไปในที่สุด แม้ว่าจะรวมเป็นกลุ่มก้อนกันใหญ่โตขนาดไหนก็ตามก็จะไม่เท่ากับส่วนเล็ก ที่ยังอยู่กับแหล่งกำเนิดเดิม ที่ยังลุกโชติช่วงและทรงพลังด้วยความร้อนและแสงสว่าง (บรรจง บินกาชัน : 43-44)

(ซูฟอัม อุษมาน, 2011: 5-6) ได้อธิบายคำคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า : **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ كُنْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا قَاطِعًا** ความว่า “พระองค์ท่านนั้นที่พวกข้าเคารพอิบาตะฮ์ และพระองค์ท่านนั้นที่พวกข้าขอความช่วยเหลือ” คำว่า อิบาตะฮ์ นั้นคือความรักที่สมบูรณ์ การนอบน้อมที่สมบูรณ์ เป็นความหวาดเกรงและรู้สึกต่ำต้อย การที่นำเอา มัฟอูล (ประโยชน์กรรม) คือคำว่า “**يَا أَيُّهَا**” ขึ้นมาก่อนและทวนอีกครั้งนั้น ก็เพื่อแสดงถึงความสำคัญและการเจาะจง ความหมายของมันก็คือ เราจะไม่อิบาตะฮ์ต่อผู้ใดนอกจากต่อพระองค์ท่านนั้น เราจะไม่ฟังฟังผู้ใดนอกจากพระองค์ นี่คือสภาพของการเชื่อฟังโดยสมบูรณ์ คำสอนทั้งหมดในศาสนาอิสลามจะยึดและนำกลับไปสู่หลักสองประการนี้

นี่คือเหตุผลที่สะลัฟบางท่านกล่าวว่า : อัลฟาติหะฮ์ คือความลับของอัลกุรอาน และความลับของอัลฟาติหะฮ์ก็คือประโยคที่ว่า **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ كُنْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا قَاطِعًا** ท่อนแรก “**يَا أَيُّهَا**” คือการปิดและปฏิเสธการตั้งภาคี ส่วนท่อนที่สอง “**يَا أَيُّهَا**” คือการปิดและปฏิเสธความสามารถและพลังอำนาจอื่นจากอัลลอฮ์

แม้แต่การละหมาดก็ยังถือว่าใช้ไม่ได้หากผู้ละหมาดไม่อ่านสุเราะฮ์นี้ อิมามอัลบุคอรี
และอิมามมุสลิมได้รายงานหะดีษจาก อุบาอะฮ์ บุตรของ อัศศอมิต ๓ เล่าว่า : ท่านนะบี ๐ ได้กล่าว
ว่า :

« لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ »

ความว่า “การละหมาดใช้ไม่ได้ สำหรับผู้ที่ไม่ได้อ่านอัลฟาติหะฮ์” (รายงาน
โดย อิมามอัลบุคอรี หะดีษที่ 756 และอิมามมุสลิม หะดีษที่ 394)

อายะฮ์ที่ 6

﴿ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴾

ความว่า : “ขอพระองค์ทรงแนะนำพวกข้าพระองค์ซึ่งทางอันเที่ยงตรง”
จากการยืนยันด้วยความเชื่อมั่นต่อเอกองค์อัลลอฮ์ ในเรื่องของการอิบาดะฮ์และการขอ
ความช่วยเหลือ จะส่งผลสะท้อนตามมาด้วยการวอนขอต่อพระองค์โดยการกล่าวว่า :

﴿ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴾

หมายถึง : โปรดนำทางพวกเรา เพื่อว่าพวกเราจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่บนแนวทางที่
เที่ยงแท้และลู่ทาง ตามที่พระองค์ได้ทรงสั่งสอนและวางกฎเกณฑ์ผ่านแบบอย่างของท่านเราะสูลไว้
และการขอความช่วยเหลือในลักษณะของการชี้แนะแนวทางชีวิตที่ถูกต้องนั้น เป็นรูปแบบความ
ช่วยเหลือที่สำคัญที่สุด เพราะทางเดินชีวิตที่ถูกต้อง จะเป็นพื้นฐานของชัยชนะทั้งหลาย ทั้งชัยชนะ
ในโลกนี้และโลกหน้า (อิสมาอีลลูฟี จะปะกียา, 1990 : 79)

นั่นคือ ได้โปรดแสดงหนทางที่จะนำเราไปสู่ความถูกต้องในทุกอย่างก้าวของชีวิต
และขอได้ทรงปกป้องรักษาเราให้ปลอดภัยจากความผิดพลาด และผลลัพธ์ที่ชั่วร้ายและขอได้ทรงนำ
ความสำเร็จมาให้แก่เราในที่สุด (บรรจง บินกาชัน : 33)

(ซูฟอัม อุษมาน, 2011: 5-6) กล่าวถึง : คำคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า ﴿ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ ﴾

المُسْتَقِيمَ “ขอทรงชี้ทางเราสู่ทางอันเที่ยงตรงด้วยเถิด” นี่คือการขอความช่วยเหลืออันชัดเจน คือส่วนที่บ่าวจะ
ได้รับจากอัลลอฮ์ เป็นการนอบน้อมและวอนขอจากพระองค์อย่างจริงจังเพื่อให้พระองค์ประทาน
ความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ ไม่มีสิ่งใดอีกที่ถูกมอบให้กับใครก็ตามในโลกดุนยาและอาคิเราะฮ์
จะยิ่งใหญ่ไปกว่าสิ่งนี้ เช่นที่อัลลอฮ์ได้ตรัสถึงบุญคุณที่ได้มอบให้กับเราะสูลของพระองค์หลังการ
พิชิตมักกะฮ์ว่า :

﴿وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا﴾

ความว่า “และเพื่อพระองค์จะทรงชี้ทางเข้าสู่ทางอันเที่ยงตรง” (สุเราะฮ์ อัลฟัดหุ 48 : 2)

คำว่า ฮิดายะฮ์ หรือการชี้ทางตรงนี้ หมายถึงการประทานเตาฟีกและการแนะนำ ดังนั้นให้บ่าวของอัลลอฮ์ได้พิจารณาดูสิว่าเรามีความจำเป็นต่อเรื่องนี้มากเพียงใด การชี้ทางดังที่ว่านี้หมายรวมถึงการให้ความรู้ที่มีประโยชน์ การทำอะมัลที่ดีอย่างต่อเนื่อง สมบูรณ์ และยืนหยัดมั่นคงบนเส้นทางดังกล่าวจนกว่าวันที่เขาจะได้พบกับอัลลอฮ์

คำว่า الصراط หมายถึง เส้นทางที่ชัดเจนและเที่ยงตรงไม่มีการบิดเบี่ยงคล้อยความหมายของมันก็คือศาสนาที่พระองค์ประทานลงมายังเราะสูลของพระองค์ ท่านนะบีมุหัมมัด P เป็นเส้นทางที่พระองค์ได้ชี้ให้แก่ท่านนะบีและบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่าน พระองค์ได้ตรัสว่า :

﴿وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّدِّيقِينَ
وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾

ความว่า “ผู้ใดที่เชื่อฟังอัลลอฮ์และเราะสูล ชนเหล่านี้จะอยู่ร่วมกับบรรดาผู้ที่อัลลอฮ์ทรงกรุณาเมตตาแก่พวกเขา อันได้แก่บรรดานะบี (أَنْبِيَاء) บรรดาผู้ที่เชื่อโดยซุญญ์ (صَدِّيقِينَ) บรรดาผู้ที่เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ (شُهَدَاء) และบรรดาผู้ที่ประพฤติดี (صَالِحُونَ) และชนเหล่านี้แหละเป็นเพื่อนที่ดียิ่งแล้ว” (สุเราะฮ์ อันนิสาอ์ 4 : 69)

ตัวท่านเองเวลาที่ท่านละหมาด ท่านก็ได้ขอให้อัลลอฮ์ประทานการชี้ นำให้ท่านได้อยู่บนเส้นทางของพวกเขาล้วน และนับเป็นหน้าที่ประการหนึ่งสำหรับท่านที่จะต้องเชื่อว่าเส้นทางของอัลลอฮ์นั้นคือเส้นทางที่เที่ยงตรง และสิ่งที่ค้านกับเส้นทางนั้นไม่ว่าจะเป็นความรู้หรือการบิดาอะฮ์ต่างๆ ล้วนแล้วไม่เที่ยงตรง ทว่ามันย่อมคลเคลื่อนแน่นอน นี่คือการกิจแรกที่แฝงอยู่ในอายะฮ์นี้ ซึ่งจำเป็นต้องเชื่อตามที่ได้อ้างมาด้วยหัวใจ และผู้ศรัทธาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระวังจากการล่อลวงของชัยฏอน การล่อลวงดังกล่าวก็คือการที่เราเชื่อแบบรวบๆ แต่กลับละทิ้งในรายละเอียดปลีกย่อย เพราะคนส่วนใหญ่ที่ตกศาสนานั้นมักจะเชื่อว่าท่านนะบี P อยู่บนเส้นทางแห่งสัจธรรม และเชื่อว่าสิ่งที่ค้านกับท่านย่อมเป็นสิ่งที่โมฆะ แต่เมื่อปรากฏสิ่งใดที่ค้านกับอารมณ์ของคนก็จะกลับลำและมีสภาพเหมือนที่อัลลอฮ์ได้ดำรัสว่า :

﴿كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

ความว่า “ทุกครั้งที่เราะฮ์ลได้นำมาซึ่งสิ่งที่อารมณ์ของพวกเขาไม่เห็นชอบ กลุ่มหนึ่งก็ปฏิเสธ และอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้ก่อการฆาตกรรม(เราะฮ์ลของอัลลอฮ์)” (สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ 5 : 70)

อายะฮ์ที่ 7

﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

ความว่า : “ทางของบรรดาผู้ที่พระองค์ได้ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา มิใช่ในทางของพวกที่ถูกกริ้ว และมิใช่ทางของพวกที่หลงผิด”

ทางที่เที่ยงตรง ที่เรากำลังวิงวอนขอคือ ทางที่ผู้ปฏิบัติตามจะได้รับความโปรดปราน และความจำเริญจากพระองค์เสมอ และเป็นทางที่ถูกปฏิบัติโดยผู้คนที่พระองค์ทรงโปรดปรานเขา (บรรจง บินกาชัน : 33)

แนวทางนี้ไม่ใช่แนวทางที่มนุษย์บางพวกคาดคิดกันเอาเอง หรือเป็นเพียงทฤษฎีอันเลื่อนลอยเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์ที่ล่องลอยอยู่ท่ามกลางยุคสมัยที่มีความก้าวหน้าทางวัตถุ (และเทคโนโลยี)เช่นทุกวันนี้ และ ไม่ใช่แนวทางที่กำหนดโดยอัลลอฮ์ ที่มอบแก่บ่าวของพระองค์ นับตั้งแต่แรกเริ่มและเส้นทางนี้มีผู้ที่เดินล่วงหน้าผ่านไปแล้ว พวกเขาเหล่านั้นนับเป็นกลุ่มชน الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ (อิสมาอีลตุตฟี จะปาเกีย,1990 : 89)

นี่เป็นการแสดงว่า ผู้ที่ได้รับความโปรดปราน นั้น มิใช่ผู้ที่หลงทางและผู้ที่พระองค์ทรงกริ้วถึงแม้ว่าพวกเขาอาจจะเป็นผู้ที่มีความสุขกับสิ่งต่างๆ ชั่วครั้งชั่วคราวแห่งชีวิตก็ตาม คนที่ได้รับความโปรดปรานที่แท้จริงนั้นคือบรรดาผู้ที่ได้รับความจำเริญจากการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องของพวกเขา จากที่ได้กล่าวมานี้จึงเป็นที่ชัดเจนว่า คำว่า โปรดปราน นั้นหมายถึงรางวัลตอบแทนที่แท้จริงและถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการดำรงชีวิตอย่างถูกต้องและจากการยินดีของอัลลอฮ์ มิใช่สิ่งดีเพียงชั่วคราวของชีวิตที่พวกเขาทราบและพวกเขาบูชาทรัพย์สินเคยมีความสุขอยู่กับมัน และมิใช่สิ่งที่กำลังเป็นที่หลงระเริงกันโดยบรรดาผู้ที่ทำผิดและหลงออกไปจากหนทางที่เที่ยงตรง (บรรจง บินกาชัน : 33) และได้อธิบายเกี่ยวอายะฮ์นี้โดยอุละมาอ์อีกท่านหนึ่งในคำคำรัสของพระองค์ที่ว่า ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ “ไม่ใช่หนทางของบรรดาผู้ที่ถูกโกรธกริ้วและบรรดาผู้ที่หลงทาง” ผู้ที่ถูกโกรธ หมายถึง บรรดาผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่พวกเขารู้ ส่วนผู้หลงทางก็คือผู้ที่ทำโดยปราศจากความรู้ อันแรกนั้นคือคุณลักษณะของพวกเขา

ส่วนอันที่สองคือคุณลักษณะของพวกคริสต์ พวกเราหลายคนเวลาดูฟัศลีรอรราธิบายอัลกุรอานก็จะพบว่าคนที่ถูกโกรธคือพวกยิว และคนที่หลงทางคือพวกคริสต์ แล้วคนที่ไม่รู้เรื่องบางคนก็จะคาดเดาว่าอายะฮ์นี้เจาะจงคนทั้งสองกลุ่มนี้เท่านั้นไม่ได้หมายรวมถึงเขาด้วย ทั้งๆ ที่เขายอมรับว่าอัลลอฮ์ได้กำหนดให้เขาขอด้วยคูอาฮ์นี้ และต้องขอความคุ้มครองจากคุณลักษณะต่างๆ ดังกล่าวด้วย **سُبْحَانَ اللَّهِ** (มหาบริสุทธิ์แห่งพระองค์อัลลอฮ์) เป็นไปได้อย่างไรกันเล่า ทั้งๆ ที่อัลลอฮ์ได้สอนคูอาฮ์นี้แก่เขา ได้เลื้อมั่นให้เขาแล้ว ได้บังคับให้เขาขอด้วยคูอาฮ์ดังกล่าว แต่เขากลับไม่ระวังตัวจากคุณลักษณะที่ว่านั้นเลย ไม่เคยนึกว่าตัวเองจะประพฤติดนเช่นคนเหล่านั้น นี่แหละที่เรียกว่าการคาดเดาไม่ดีต่อพระองค์อัลลอฮ์ (ซูฟอัม อุษมาน, 2011: 6)

เป็นการมุสตะฮับ (ส่งเสริมให้ทำ) สำหรับผู้ที่อ่านสุเราะฮ์นี้จบ ให้เขากล่าวว่า “อามีน” ความหมายของมันก็คือ โอ้อัลลอฮ์ ขอทรงตอบรับด้วยเถิด อิมามอัลบุคอรียะและอิมามมุสลิมได้รายงานหะดีษจากอะบิฮุร็อยเราะฮ์ ฎ ว่า :

«إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ فَأَمَّنُوا، فَإِنَّ مَنْ وَافَقَ تَأْمِينَهُ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

ความว่า “เมื่ออิมามกล่าวอามีน พวกท่านก็จงกล่าวอามีนตาม เพราะแท้จริงแล้ว ผู้ใดที่กล่าวอามีนตรงกับกรกล่าวอามีนของมะลาอิกะฮ์ เขาก็จะถูกอภัยโทษในบาปที่ผ่านมา” (รายงานโดยอิมามอัลบุคอรียะ หะดีษที่ 780 และอิมามมุสลิม หะดีษที่ 410)

(แวมูฮัมหมัดซาบรี แวยะโก๊ะ, 2011 : 10) ยังได้กล่าวถึงความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เขากล่าวว่า หากเราได้แบ่งพยัญชนะทั้งหมดของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เราจะพบว่าจำนวนครึ่งหนึ่งของพยัญชนะของสุเราะฮ์จะอยู่ในหมวดอายะฮ์การสรรเสริญอัลลอฮ์ (นั่นคือ 63 พยัญชนะ นับตั้งแต่ **لِلَّهِ الْحَمْدُ** ถึง **نَسْتَعِينُ**) และอีกครึ่งหนึ่งอยู่ในหมวดการขอพร(คูอาฮ์) (นั่นคือ 63 พยัญชนะ นับตั้งแต่ **اَلْهُدٰى لَنَا الصِّرَاطُ** ถึง **لَا الضَّالِّينَ**) ประหนึ่งเป็นการยืนยันหะดีษอัลกุฎสียที่ว่า :

«عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَمْ يَقْرَأْ فِيهَا بِأَمِّ الْقُرْآنِ فَهِيَ خِدَاجٌ . ثَلَاثًا . غَيْرَ تَمَامٍ» فَقِيلَ لِأَبِي هُرَيْرَةَ إِنَّا نَكُونُ وَرَاءَ الْإِمَامِ، فَقَالَ : اِقْرَأْ بِهَا فِي نَفْسِكَ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : فَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نَضْفَيْنِ وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حَمَدَنِي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ

﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَتَى عَلَى عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ ﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾ قَالَ اللَّهُ مَجَدَّنِي عَبْدِي، وَقَالَ مَرَّةً فَوَضَّ إِلَيَّ عَبْدِي، فَإِذَا قَالَ ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ قَالَ هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ، غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾، قَالَ هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ»

ความว่า “จากอะบูฮุร็อยเราะฮฺ ร.อ. รายงานจากท่านนะบี p ว่า “ผู้ใดที่ละหมาดโดยไม่อ่านอุมมุลกุรอาน (อัลฟาติหะฮฺ) การละหมาदनั้นใช้ไม่ได้ ท่านกล่าวถึง 3 ครั้งคือไม่สมบูรณ์ มีผู้กล่าวแก่อะบูฮุร็อยเราะฮฺว่า พวกเราละหมาดโดยเป็นมะอุมมอยู่หลัง อิมาม อะบูฮุร็อยเราะฮฺตอบว่า จงอ่านมันในใจ เพราะแท้จริงฉันเคยได้ยินท่านนะบี p กล่าวว่า พระองค์อัลลอฮฺได้ทรงกล่าวว่า ข้าแบ่งการละหมาดระหว่างข้ากับบ่าวของข้าเป็นสองส่วน และสำหรับบ่าวของข้าจะได้รับในสิ่งที่เขาขอ ฉะนั้นเมื่อบ่าวได้กล่าวว่ ﴿الحمد لله رب العالمين﴾ พระองค์อัลลอฮฺก็ตรัสว่า บ่าวของข้าได้สรรเสริญข้า และเมื่อบ่าวกล่าวว่า ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ พระองค์อัลลอฮฺก็กล่าวว่า บ่าวของข้าได้ขอบคุณข้า และเมื่อบ่าวกล่าวว่า ﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾ พระองค์อัลลอฮฺก็ตรัสว่า บ่าวของข้าได้ให้ความยิ่งใหญ่แก่ข้า และบางครั้งก็กล่าวว่า บ่าวของข้าได้ให้ความสำคัญแก่ข้า และเมื่อบ่าวกล่าวว่า ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ พระองค์อัลลอฮฺก็ตรัสว่า สิ่งนี้ระหว่างข้ากับบ่าวของข้า และสำหรับบ่าวของข้าจะได้รับในสิ่งที่เขาขอ และเมื่อบ่าวกล่าวว่า “...اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (จงบอสุเราะฮฺ)” พระองค์อัลลอฮฺก็ตรัสว่า สิ่งนี้สำหรับบ่าวของข้า และสำหรับบ่าวของข้าจะได้รับในสิ่งที่เขาขอ” (รายงานโดย อิมามมุสลิม หะดีษที่ 598)

มหาบริสุทธิ์พระองค์อัลลอฮฺ ผู้ทรงเดชานุภาพ ผู้ทรงปรีชาญาณ ผู้ทรงกำหนดต่อทุกสภาวะการณ์ อุมัร บุนตของ อับลอะชีซ เคยถูกถามว่า ทำไมท่านถึงหยุดอ่านในทุกๆ อายะฮฺของสุเราะฮฺอัลฟาติหะฮฺ ท่านได้ตอบว่า “ฉันอยากให้เกิดความรู้สึกที่รื่นเริงใจ กับการได้ตอบของพระผู้อภิบาลของฉัน”

นอกจากการตีฟิรข้างต้นแล้วเกี่ยวกับสุเราะฮฺนี้ที่ครอบคลุมในระดับหนึ่งแล้ว แต่ที่ชัดเจนไปกว่านั้นก็คืออายะฮฺต่างๆ ที่มีอยู่ในอัลกุรอานนั้นมาอธิบายหลักการสามประการที่มีอยู่ในสุเราะฮฺอัลฟาติหะฮฺ ดังที่ (แวมุฮัมหมัดชาบรี เวยะโก๊ะ, 2011 : 7-8) ได้กล่าวไว้ว่า อัลกุรอานเป็นหลักฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักการศรัทธา (อะกีดะฮฺ) หลักการเคารพภักดี (อิบาดะฮฺ) และ

หลักการดำเนินชีวิต(มะนาฮิจญ์ อัลหะยาฮ์) โดยที่อัลกุรอานได้เรียกร้องไปสู่การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และการเคารพภักดีต่อพระองค์ พร้อมทั้งได้กำหนดหลักการดำเนินชีวิต ในทำนองเดียวกันสู่เราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ที่มีหลักการหลักๆ ดังนี้

1. หลักการศรัทธา (อะกีดะฮ์)

﴿اَحْمُدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾ ﴿الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ﴾ ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ﴾

ความว่า “การสรรเสริญทั้งหลายนั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้เป็นพระเจ้าแห่งสากลโลก ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ ผู้ทรงอภิสิทธิ์แห่งวันตอบแทน”

2. หลักการเคารพภักดี (อิบาดะฮ์)

﴿اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ﴾

ความว่า “เฉพาะพระองค์เท่านั้น ที่พวกข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์ และเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่พวกข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ”

3. หลักการดำเนินชีวิต (มะนาฮิจญ์ อัลหะยาฮ์)

﴿اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ﴾ ﴿صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾

ความว่า “ขอพระองค์ทรงแนะนำพวกข้าพระองค์ซึ่งทางอันเที่ยงตรง คือทางของบรรดาผู้ที่พระองค์ได้ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา”

3.3 มุมมองทางการศึกษา ที่ได้จากสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ในการจัดการเรียน

อายะฮ์ที่ 1 ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ﴾ มีดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนควรนำ ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ﴾ เป็นสัญลักษณ์ทางการศึกษา สื่อสัมพันธ์ กับพระเจ้าผู้ทรงสร้างอยู่ตลอดเวลา (คำพูด การกระทำ สื่อ และบริบทของการจัดการเรียนการสอน)

2. ปลุกฝังผู้เรียนให้ได้มาซึ่งความทะเยอทะยานอันแรงกล้า ความเมตตาที่แรงกล้า และการไถ่ตรองที่แรงกล้า

3. การปลุกฝังผู้เรียนให้เข้มแข็งในทุกบริบทของการเรียนการสอน

อายะฮ์ที่ 2 ﴿اَحْمَدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾ มีดังต่อไปนี้

1. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยในการระลึกถึงอัลลอฮ์อยู่ตลอดเวลา เพราะพระองค์ คือมูร็อบบียผู้ยิ่งใหญ่ ผู้สร้างผู้เรียน ทั้งนี้ด้วยการพัฒนาตัวเองสู่จุดสุดยอดแห่งคุณธรรม จริยธรรม กริยามารยาท และอามัลอิบาดัต

2. ปลุกฝังผู้อบรม (ครู ผู้ปกครอง) ให้มีความบริสุทธิ์ใจในการอบรมสั่งสอน โดยไม่หวังผลตอบแทน หรือคำขอบคุณจากลูกศิษย์ เพราะมันเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากพระเจ้า ความสัมพันธ์ที่แท้จริง (ครูและลูกศิษย์)จะขึ้นต่อความโปรดปรานและโครงสร้างของอัลลอฮ์

อายะฮ์ที่ 4 ﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾ มีดังต่อไปนี้

1. การตอบแทนเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกระบวนการจัดการศึกษา (ผลบุญ/โทษทัณฑ์ และสำนึกคิด) الثواب والعقاب
2. การเลือกเวลาและระดับการตอบแทน/การลงโทษที่เหมาะสมต่อวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน الفردية الفروق ความต่างระหว่างบุคคล
3. การตอบแทนสามารถส่งผลกระทบ (ดีและชั่ว) ต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. การจัดการเรียนการสอนต้องควบคู่กับการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมออยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการประเมินตนเอง
5. การเสริมแรง (บวกและลบ) เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

อายะฮ์ที่ 5 ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ มีดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการเรียนการสอนจะต้องอยู่ในหลักของความบริสุทธิ์ใจ (อิดลาศ) ทั้งครู และนักเรียน
2. การเรียนการสอนที่ดีมิได้เพียงแค่ทฤษฎีการเรียนรู้เท่านั้น แต่จะต้องลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวของตัวเอง
3. การสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างครูกับนักเรียน
4. การจัดกลาจิตวิญญาณเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนสู่ทางที่ดีขึ้น
5. การศึกษาหรือการทำงานใดๆจะสำเร็จได้ด้วยการมีความอดทน มานะบากบั่นต่ออุปสรรคทั้งปวง
6. อัลลอฮ์ทรงสอนให้เรามีความสมัครสมานสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆ
7. การวางแผนอย่างมีระบบเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษา รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมในทุกๆระดับในการจัดการเรียนการสอน

8. การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยในทุกสถานการณ์
9. การสร้างจิตสำนึกในการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นสัญลักษณ์แห่งความสำเร็จ
10. สร้างบุคลิกภาพผู้เรียนที่มีความคุณภาพระหว่างนามธรรมและรูปธรรม ระหว่างจิตใจกับวัตถุ

อายะฮ์ที่ 6 ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ มีดังต่อไปนี้

1. ครูทุกคนจะต้องสอนนักเรียนให้อยู่ในหนทางที่เที่ยงตรง(สัจธรรม)ไม่ใช่ในแนวทางที่หลงผิด
2. ความรู้คือสื่อ (วะลีละฮ์)ที่จะได้รับทางนำ(ฮิดายะฮ์)จากเอกองค์อัลลอฮ์ผู้ทรงเอกะ
3. ผู้สอนคือผู้ที่นำเสนอความสุข (โลกคุณาและอาคิเราะฮ์)แก่ผู้เรียน
4. กระบวนการศึกษาต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ จนกว่าจะบรรลุจุดมุ่งหมายอันสูงสุด
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการไว้วางใจอันแนบแน่นซึ่งกันและกัน

อายะฮ์ที่ 7

﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ มีดังต่อไปนี้

1. อัลกุรอานได้สอนให้เรารู้จักการคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่ดี
2. อัลกุรอานสอนให้เราระแวดระวังการคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่ไม่ดี
3. การดำเนินชีวิตจะต้องใช้หลักคำสอนจากอัลลอฮ์ ไม่ใช่คำสอนที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเอง
4. รูปแบบการดำรงชีวิตจะต้องนำแบบอย่างท่านเราะสูลและบรรดาเศาะหาบะฮ์ท่านนั้น
5. ผู้สอนควรให้ความสำคัญเรื่องอาคิเราะฮ์ มากกว่าเรื่องคุณาในทุกกระบวนการเรียนการสอน
6. การศึกษาเป็นกระบวนการขับเคลื่อนที่มีพลังภายในและภายนอกที่พร้อมผลิดอกออกผลตลอดเวลา トラบใดที่ผู้สอนยึดมั่นบนเส้นทางอันเที่ยงตรง
7. การศึกษาที่แท้จริง คือการศึกษาที่เดินบนเส้นทางที่มีความมั่นคง แสงสว่าง และความโปรดปรานของอัลลอฮ์ I

3.4 เทคนิคการสอนที่ปรากฏอยู่ในหะดีษนะบี p

3.4.1 เทคนิคการให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล

เป็นเทคนิคการสอนที่ท่านนะบีมุหัมมัด p ได้ให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างบรรดาเศาะหาบะฮ์ รอดี้อัลลอฮ์ฮุอันฮุ ซึ่งมีรายงานจากอะนัส บิน มาลิก τ เล่าว่า

«أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمُعَاذٌ رَدِيفُهُ عَلَى الرَّحْلِ، قَالَ: يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: يَا مُعَاذُ قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ ثَلَاثًا، قَالَ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا أَخْبِرُ بِهِ النَّاسَ فَيَسْتَبْشِرُوا قَالَ: إِذَا يَتَكَلَّمُوا وَأَخْبَرَ بِهَا مُعَاذٌ عِنْدَ مَوْتِهِ تَأْمَنُ»

ความว่า : “ครั้นเมื่อท่านเราะสูลุลลอฮ์ p อยู่ในการเดินทางร่วมกับมูอาซ บินญะบัล τ ซึ่งมูอาซอาศัยพาหนะของท่านเราะสูลุลลอฮ์ p อยู่ด้านหลัง ท่านเราะสูล p ได้กล่าวว่า โอ้ มูอาซ มูอาซกล่าวว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ฉันอยู่ที่นี้ยินดีรับใช้ท่าน ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ฉันอยู่ที่นี้ ยินดีรับใช้ท่าน จำนวน 3 ครั้ง ท่านเราะสูลุลลอฮ์ p จึงกล่าวว่า จะไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดเป็นบ่าวและเราะสูลของพระองค์ เว้นแต่พระองค์ทรงห้ามไฟนรกแก่เขา มูอาซกล่าวว่า โอ้ เราะสูล p ฉันควรบอกเรื่องนี้แก่คนทั่วไปหรือไม่ เพื่อพวกเขาจะได้ดีใจ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ p กล่าวว่าเดี๋ยวพวกเขาจะพากันวางเฉยอย่างไรก็ตามมูอาซได้บอกเรื่องนี้ขณะที่เขาใกล้จะตาย เพราะเกรงว่าจะเป็นบาป (ที่ปกปิดหะดีษ)” (รายงานโดย อิมามอัลบุคอรียุ หะดีษที่ 126)

หะดีษข้างต้นชี้ให้เห็นว่าเป็นเทคนิคการสอนที่ให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังที่ท่านนะบีมุฮัมมัด p มิให้มูอาซนำข่าวดีไปแจ้งแก่ผู้คนเกี่ยวกับคำกล่าวของท่านนะบีมุหัมมัด p ว่า “ผู้หนึ่งผู้ใดก็ตามที่ได้กล่าวชะฮาดะฮ์ว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดเป็นบ่าวและเราะสูลของพระองค์ พระองค์ทรงห้ามเขาจากไฟนรก” เพราะเกรงว่าพวกเขาจะเข้าใจผิดจากตัวบทหะดีษว่าเพียงแค่อ่านชะฮาดะฮ์ข้างต้น พวกเขาก็ปลอดภัยจากไฟนรกแล้ว ทั้งที่ความหมายที่ต้องการในหะดีษนี้ก็คือการกล่าวชะฮาดะฮ์ดังกล่าวต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับหน้าที่ที่พึงปฏิบัติดังที่ได้กล่าวไว้ในชะฮาดะฮ์ โดยครอบคลุมถึงการเคารพภักดีต่อพระองค์อัลลอฮ์ p และเราะสูลของพระองค์ในบทบัญญัติและข้อห้ามข้อใช้ต่างๆ ในอิสลาม

จากหะดีษข้างต้นมีข้อสังเกตที่เห็นเด่นชัดก็คือท่านนบีมุหัมมัด p ได้แจ้งเรื่องดังกล่าวแก่ฆอซัฟเป็นการเฉพาะ โดยมีได้แจ้งให้บรรดาสะหาบะฮ์ t ท่านอื่นๆ ได้รับทราบ นั่นก็แสดงให้เห็นว่า ท่านนบีมุหัมมัด p ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับเทคนิคการสอนที่มี ความแตกต่างระหว่างบุคคลและหากฆอซัฟไม่เกรงว่าจะตกเป็นบาปแก่เขาในการปกปิดหะดีษขณะที่เขาใกล้จะตายบรรดาสะหาบะฮ์ t ท่านอื่นๆ ก็คงไม่ทราบว่าท่านนบีมุหัมมัด p ได้กล่าวหะดีษข้างต้นแก่เขา นอกจากนี้ทำให้คาดการณ์ไปได้ว่าการสอนในลักษณะดังกล่าวของท่านนบีมุหัมมัด p มิได้เพียงอุมาซเท่านั้น อาจจะมีบรรดาสะหาบะฮ์ t อีกหลายท่าน โดยเฉพาะบรรดาคุละฟอ อรรอชีดินทั้ง 4 ท่าน ซึ่งพวกเขาอาจจะทราบเรื่องบางเรื่องที่ท่านนบีมุหัมมัด p เป็นผู้กล่าว แต่พวกเขามิได้แจ้งให้บรรดาสะหาบะฮ์ t ท่านอื่น ๆ ทราบ เพราะเกรงว่าพวกเขาจะเข้าใจผิดหรืออาจจะเข้าใจแต่ไม่ถ่องแท้ และเมื่อเวลาผ่านไปเนิ่นนานแล้ว จึงเพิ่งมาบอก หรือไม่ก็ปกปิด โดยไม่ได้บอกกล่าวแก่ผู้ใด โดยที่เขาทราบเรื่องดังกล่าวจากท่านนบีมุหัมมัด p เพียงผู้เดียวเท่านั้น

ดังนั้น จากหะดีษข้างต้น ทำให้เข้าใจได้ว่า ครูผู้สอนต้องนำเสนอบทเรียนแก่ผู้เรียนตามระดับความสามารถและสติปัญญาของพวกเขา โดยเฉพาะบางบทเรียนที่มีเนื้อหาสูงเกินความสามารถของผู้เรียนก็ไม่สมควรนำไปสอน เพราะเกรงว่าจะทำให้เกิดความลำบากแก่ผู้เรียน และเกรงว่าพวกเขาจะไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูผู้สอนนำเสนอ หรืออาจจะเข้าใจแต่เป็นการเข้าใจที่ผิดเพี้ยนไปจากความหมายเดิมที่ครูผู้สอนต้องการจะสื่อให้พวกเขาทราบ การนำเสนอในสิ่งที่เหมาะสมกับความสามารถและระดับสติปัญญาของผู้เรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การนำเทคนิคการให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลไปใช้

การใช้เทคนิคการให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. นักเรียนทุกคนมีระดับสติปัญญาและความสามารถที่ต่างกัน และระหว่างกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่งก็มีความแตกต่างเช่นเดียวกัน
2. ครูผู้สอนต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมแก่นักเรียนตามระดับความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ใช่แค่รวบรวมข้อมูลหลักฐาน และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่มากมายเพียงเท่านั้น
3. ครูผู้สอนต้องคาดคะเนระดับสติปัญญาของนักเรียน และสอนพวกเขาตามพื้นฐานดังกล่าวการที่สมองของนักเรียนแบกรับภาระหนักเกินความสามารถของพวกเขา จะไม่ทำให้เด็กมีความรู้เพิ่มเติม แต่จะยิ่งทำให้พวกเขาโง่เขลาขึ้น

3.4.2 ใช้สื่อในการสอนที่หลากหลาย

ในกระบวนการเรียนการสอนของท่านนะบี ρ นั้นท่านใช้สื่อเพื่อช่วยอธิบายบทเรียนให้เข้าใจยิ่งขึ้นโดยการยกเรื่องขึ้นมาเปรียบเทียบ ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ในหะดีษบักริน แท้จริงเขาได้ยื่นท่านเราะสูลุลลอฮ์ ρ กล่าวว่า :

«أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِيَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟ قَالُوا : لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ : فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَ الْخَطَايَا»

ความว่า “พวกเจ้าเห็นไหมว่าถ้ามีแม่น้ำลำคลองไหลผ่านหน้าบ้านของคนคนหนึ่ง ในหมู่พวกเจ้าแล้วเขาได้ลงไปอาบน้ำทุกวันวันละห้าเวลา แล้วจะยังมีสิ่งสกปรกติดตัวเขาอยู่อีกไหม บรรดาสะหายะฮ์ตอบว่า “ไม่เหลือสิ่งสกปรกใด ๆ ติดอยู่เลย” ท่านจึงกล่าวต่อว่า “เช่นเดียวกับการละหมาดห้าเวลาซึ่งอัลลอฮ์จะลบล้างความผิดต่าง ๆ ด้วยการละหมาดดังกล่าว” (รายงานโดยอิมามอัลบุคอรีย เลขที่ 528)

และอีกหะดีษหนึ่งที่รายงานจากอะบีมุสตา อัลอัซอะรีย τ

«مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْأَنْجَةِ؛ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ لَا رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا خُلُوٌّ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الرَّيْحَانَةِ؛ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ»

ความว่า : “อุปมาผู้ศรัทธาที่อ่านอัลกุรอานอุปมาดังผลอุตรฺจญะฮ์ (ผลส้มที่มีกลิ่นหอมชนิดหนึ่ง) ที่มีรสชาดีดีและมีกลิ่นหอม และอุปมาผู้ศรัทธาที่ไม่อ่านอัลกุรอานอุปมาดังผลอินทผลัมที่มีรสชาดีดีแต่ไม่มีกลิ่นหอมและอุปมาผู้กลับกลอก (มุนาฟิก) ที่อ่านอัลกุรอานอุปมาดังผลร็อยหานะฮ์ (ผลไม้ชนิดหนึ่ง) ที่มีกลิ่นหอมแต่รสชาดีขม และอุปมาผู้กลับกลอกที่ไม่อ่านอัลกุรอานอุปมาดังผลหันเซาะละฮ์ (ไม้เลื้อยชนิดหนึ่งที่งอกตามทะเลทรายมีผลกลมสีเขียวลายคล้ายลูกแตงโมแต่มีขนาดเล็กกว่าหลายเท่า) ไม่มีกลิ่นหอมและมีรสชาดี” (รายงานโดย อิมามอัลบุคอรีย หะดีษที่ 5020)

การนำสื่อประกอบการเรียนการสอนไปใช้

การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ควรฝึกใช้ก่อนสอนเสมอ เพื่อความคล่องตัวในการสอน
2. ควรแสดงสื่อการสอนให้เห็นได้ชัดทั่วทั้งห้อง เช่น การยกภาพให้ผู้เรียนดู ควรยกให้สูงในระดับอกของผู้สอนและอยู่ข้างหน้า พยายามยื่นชิดกระดานดำให้มากที่สุด โดยเฉพาะห้องที่มีช่องว่างเล็กน้อยระหว่างที่นั่งของผู้เรียนกับกระดานดำ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่นั่งหน้าสุดสามารถมองเห็นได้
3. ควรหาที่ตั้งวางแขวนสื่อที่มีขนาดใหญ่ และมีน้ำหนักเบา เช่น แผนภูมิ แผนที่ เป็นต้น ในจุดที่จะทำให้ผู้เรียนเห็นได้ชัดทั่วทั้งห้อง ไม่ควรยื่นถือแล้วอธิบาย จะทำให้ผู้สอนไม่คล่องแคล่วเท่าที่ควร และระหว่างที่ผู้สอนอธิบายมักมีท่าทางเคลื่อนไหวไปมา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นสื่อนั้นไม่ชัด
4. การใช้ไม้ยาวและมีปลายแหลมชี้ แผนภูมิ แผนที่ กระดานดำ แทนการใช้นิ้วมือ โดยที่ผู้สอนยื่นชิดไปด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อมิให้บังสายตาของผู้เรียนส่วนใดส่วนหนึ่งจากสื่อนั้นๆ
5. ควรนำสื่อการสอนมาวางเรียงกันไว้เป็นลำดับที่หน้าชั้นเรียนก่อนถึงเวลาสอน เพื่อสะดวกในการหยิบใช้ เช่น การใช้ภาพ ภาพใดใช้ก่อนควรเรียงไว้ข้างบน เป็นต้น และควรจะจัดวางไว้ในลักษณะที่จะไม่หันเหความสนใจของผู้เรียนเมื่อยังไม่ถึงเวลาใช้ โดยคว่านำภาพหรือแผนที่ที่ยังไม่ใช้ หรือนำหุ่นจำลองใส่ถุงหรือกล่อง เป็นต้น
6. ควรเลือกใช้เครื่องมือประกอบการใช้สื่อให้เหมาะสม เช่น ถ้าต้องการจะติดแผนภูมิภาพ แผนที่ ฯลฯ บนกระดานนิเทศ ควรใช้หมุดติด แต่ถ้าจำเป็นต้องติดบนกระดานดำก็ไม่ควรใช้หมุดควรใช้ดินหรือน้ำมัน หรือเทปกาวแทน และควรตัดเทปกาวเป็นชิ้น ๆ โคนติดปลายข้างหนึ่งไว้กับแผนภูมิให้ครบทุกมุมเสียก่อน เมื่อจะใช้ก็สามารถติดกระดานดำได้เลย หรือตัดเทปกาวเป็นชิ้น ๆ ขนาดที่ต้องการ แล้วติดไว้ที่ม้วนเทปกาวก่อน โดยไม่ต้องเสียเวลาตัดเทปกาวม้วนแล้วนำมาติดแผนภูมิ
7. ในบางกรณีควรมีการเตรียมผู้เรียนล่วงหน้าก่อนการใช้สื่อการสอน เช่น ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนมีการสังเกตในเรื่องใด ตอนใด ควรบอกให้ผู้เรียนทราบเสียก่อน ผู้เรียนจึงจะทำตามความประสงค์ของผู้สอนได้ เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องการให้มีการสังเกตผล
8. การใช้สื่อการสอนให้คุ้มค่ากับที่ได้เตรียมมา และใช้อย่างทะนุถนอม กล่าวคือพยายามให้ใช้เป็นประโยชน์มากที่สุด เช่น ได้ใช้แผนภูมิแสดงส่วนประกอบของดินไม้ในชั้นการสอนแล้วครูอาจจะใช้แผนภูมินั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่งในชั้นสรุปบทเรียน แต่ต้องมีวิธีใช้ที่แตกต่างกันกับชั้นการสอนผู้สอนควรใช้แผนภูมิเป็นสื่อช่วยอธิบายเนื้อหา จึงควรให้ผู้เรียนได้เห็นคำอธิบาย

ประกอบแผนภูมินั้น ได้แก่ ราก ใบ หน่อ ฯลฯ แต่ถ้าใช้ในชั้นสรุปบทเรียน ผู้สอนควรหากระดาษแผ่นเล็กๆ ปิดคำอธิบายนั้นเสีย เมื่อตั้งคำถามถามผู้เรียนในแต่ละส่วนของต้นไม้แล้ว จึงดึงออกเพื่อเฉลยคำตอบที่ละส่วน เพื่อจะได้วัดผลการเรียนในช่วงเวลานั้นด้วย การใช้สื่อการสอนเช่นนี้ นอกจากจะทำให้ประหยัดแรงงานในการทำสื่อแล้ว ยังใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ และเป็นการใช้ที่บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนในแต่ละขั้นตอนด้วย

9. พยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีกิจกรรมร่วม หรือได้ศึกษาจากสื่อการสอนนั้นๆ ด้วยตนเอง เช่น การให้ผู้เรียนอธิบายภาพสะกดและอ่านบัตรคำการเลือกภาพจับคู่กับคำเป็นต้น

10. ควรฝึกให้ผู้เรียนเกิดระเบียบในการใช้สื่อการสอน เช่น ในโอกาสที่ต้องแจกสื่อไปตามโต๊ะ เพื่อทำการทดลอง ผู้สอนควรส่งสื่อทั้งหมดให้กับผู้เรียนที่นั่งหน้า หีบส่วนของตนไว้ แล้วส่งที่เหลือให้แก่คนต่อไป หรือในโอกาสที่ต้องการให้ผู้เรียนมาใช้สื่อหน้าชั้นเรียน ควรฝึกให้ผู้เรียนหันหน้าเข้าหาชั้นเรียน และไม่ยืนบังสายตาของเพื่อน

11. ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้สื่อบางชนิด โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องให้ผู้เรียนใช้เอง ควรกำชับผู้เรียนให้ระมัดระวังในการใช้เป็นพิเศษ เช่น การใช้ของมีคม การใช้สิ่งของที่เกี่ยวข้องไฟ เช่น การจุดไม้ขีด ควรมีฝาโลหะ หรือจานแก้วรองรับก้านไม้ขีดไฟที่จุดแล้วมากกว่าจะวางทิ้งไว้บนโต๊ะ ซึ่งอาจจะทำให้โต๊ะเป็นรอยไหม้ และอาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้เสมอ จากข้อควรคำนึงในการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนต้องอาศัยเทคนิคในการนำเสนอสื่อการสอนทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียนดำเนินไปอย่างเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางไว้

12. การสอนโดยการใช้สื่อการสอนนั้นครูผู้สอนต้องมีการฝึกฝนและพัฒนาทีละขั้นตอนเพื่อให้เกิดความชำนาญและความคล่องแคล่วในการใช้ และเกิดผลดีต่อผู้เรียนในด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ ดังการใช้สื่อที่ปรากฏในอัลบั้มและสุนทรียะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในทุกด้านของการดำเนินชีวิตและได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4.3 ด้านรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนที่ท่านนะบีมุหัมมัด p ได้นำมาใช้ในการสอนบรรดาเศาะหาบะฮ์มี 2 รูปแบบคือรูปแบบการสอนเป็นรายบุคคลและรูปแบบการสอนเป็นรายกลุ่ม

รูปแบบการสอนเป็นรายบุคคลนั้นท่านนะบีมุหัมมัด p ได้สอนบรรดาเศาะหาบะฮ์ t ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย ตามเหตุการณ์ และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยพวกเขาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและสนิทสนมกับท่านดังนั้น การสอนเป็นรายบุคคลของท่านนะ

บิหมัมมัด p จึงมิได้จำกัดสถานที่ต่าง ๆ ดังหะดีษจากอะบี มะอูบะดิน ทาสของอิบนุอับบาสกล่าว ว่า ที่ท่านนะบิหมัมมัด p กล่าวแก่มุอาซ บุตรของ ญะบัล ในขณะที่แต่งตั้งเขาไปยังชาวเยเมน ว่า :

« إِنَّكَ سَتَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَإِذَا جِئْتَهُمْ، فَادْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ طَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ، فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإِنْ هُمْ طَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَأَخْبِرُهُمْ أَنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً، تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ، فَإِنْ هُمْ طَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ، فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ، وَآتَى دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ »

ความว่า “แท้จริงท่านจะได้พบกับชุมชนหนึ่งชาวคัมภีร์ เมื่อท่านไปพบพวกเขา จงเชิญชวนพวกเขาสู่สัจย์ปฎิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ และฉันเราะฮ์ของอัลลอฮ์หากพวกเขายอมรับดังกล่าวนั้นแล้ว จงสอนพวกเขา ว่าอัลลอฮ์ทรงกำหนดให้พวกเขายอมรับดังกล่าวนั้นแล้ว จงสอนพวกเขา ว่าอัลลอฮ์ทรงกำหนดให้พวกเขาละหมาดห้าเวลาในวันหนึ่งกับคืนหนึ่งหาก พวกเขายอมรับก็จงสอนพวกเขาว่าอัลลอฮ์ ได้ทรงบัญชาให้พวกเขาจ่ายชะกาต โดยรวบรวมจากผู้มั่งมีในกลุ่มของเขาไปแจกจ่ายแก่ผู้ขัดสนในกลุ่มของเขา หากพวกเขายอมรับดังกล่าวนั้นอีก ฟังระวังส่วนดี ๆ ในทรัพย์สินของพวกเขา และจงหวั่นเกรงจากคูหาของผู้ได้รับความอธรรม เพราะระหว่างเขา (ผู้ได้รับความอธรรม)กับอัลลอฮ์นั้นไม่มีสิ่งใดขวางกั้น”

(รายงาน โดย อิมามอัลบุคอรียุ หะดีษที่ 1496)

จากหะดีษข้างต้น เป็นคำสอนของท่านนะบิหมัมมัด p ที่ได้กล่าวสั่งสอนและตักเตือน แก่ มุอาซ ก่อนที่เขาจะเดินทางไปเผยแพร่ศาสนาอิสลามยังประเทศเยเมน โดยท่านนะบิหมัมมัด p ได้ส่งมุอาซให้เริ่มประกาศเชิญชวนชาวคัมภีร์สู่สัจย์ปฎิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์และฉันเราะฮ์ของอัลลอฮ์ ต่อมาก็สอนพวกเขาเกี่ยวกับการละหมาดห้าเวลา และการจ่ายชะกาต และท่านนะบิหมัมมัด p ได้กล่าวเตือนมุอาซให้ฟังระวังจากการกระทำที่เป็น อธรรมเนื่องจากการขอคูหาของผู้ได้รับความอธรรม เพราะการขอคูหาของเขานั้น พระองค์อัลลอฮ์ I ทรงตอบรับอย่างแน่นอน

จากหะดีษข้างต้น ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการสอนเป็นรายบุคคลของท่านนะบิหมัมมัด p แก่บรรดาสะาะหาบะฮ์ ริดีอัลลอฮ์ฮุอันฮุม อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าหะดีษที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็แผนการ

สนทนาระหว่างท่านนบีมุหัมมัด p กับอับนุ อับบาส และมูอาซ แต่ความหมายในหะดีษเป็นคำสอนที่ครอบคลุมถึงประชาชาติอิสลามทุกคน โดยพวกเขาสามารถนำคำสอนดังกล่าวมาปฏิบัติใช้ในวิถีการดำเนินชีวิตได้ โดยเฉพาะหะดาบทแรกเป็นหะดีษที่สำคัญอย่างยิ่งในการมอบหมายการงานต่างๆ ให้กับพระองค์อัลลอฮ์ I และทรงเห็นพระองค์อยู่ในสายตาดตลอดเวลา

ส่วนรูปแบบการสอนรายงานกลุ่มของท่านนบีมุหัมมัด p ได้แก่ การสอนแบบฮาลาเกาะห์ การอ่านแบบคุฏบะฮ์ การประชุม (หุร่อ) การสนทนาและอภิปราย และการตักเตือนซึ่งกันและกัน

3.5 การนำรูปแบบการสอนไปใช้

การนำรูปแบบการสอนไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะ รูปแบบการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น โดยเฉพาะการนำรูปแบบการสอนรายกลุ่มนั้นจะทำให้ผู้เรียนมีมุมมองที่หลากหลายและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับชีวิตจริงที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำงานเป็นกลุ่ม แต่การที่ครูจะอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มนั้นมีข้อพิจารณาอยู่ 2 ประการ ประการแรก ผู้ที่มาร่วมกันเป็นกลุ่มนั้นมีภูมิหลังและประสบการณ์ สังคม ที่แตกต่างกัน ประการที่สองคือการเรียนรู้จำเป็นจะต้องมีความสามารถในการดึงเอาความแตกต่างและความหลากหลายเหล่านั้นมาประสานกันเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ในปัจจุบันรูปแบบการสอนที่นิยมนำมาใช้ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ 2 รูปแบบการสอนรายบุคคลตัวต่อตัว และรูปแบบการสอนรายกลุ่ม (หะลาเกาะห์) รูปแบบการสอนรายบุคคลตัวต่อตัว เช่น การสอนอัลกุรอาน เป็นกระบวนการ จัดการเรียนรู้การแบบตัวต่อตัวหรือแบบรายบุคคล ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนแบบนี้เหมาะสำหรับห้องเรียนที่นักเรียนอ่านแบบฝึกอ่านกีรออาตี เล่มหรือหน้าแตกต่างกัน กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบนี้มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังนี้คือ นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน้าหนังสือที่ตัวเองเรียนให้ครูผู้สอนฟังทีละคนส่วนนักเรียนคนอื่นๆ อ่านบทความโดยอิสระหรือเขียนบทเรียนที่ครูนำเสนอไปแล้ว

ส่วนรูปแบบการสอนรายกลุ่ม (หะลาเกาะห์) เป็นการจัดกลุ่มศึกษาขึ้นเพื่อการศึกษอิสลามร่วมกัน ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมหะลาเกาะห์จะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาพูดคุยกันเอง เช่น การศึกษาอัลกุรอานพร้อมกับความหมาย การศึกษาอัลหะดีษ การศึกษาประวัติท่านนบี และเสาะหาเบาะฮ์ การศึกษามารยาทต่างๆ ของอิสลาม การศึกษาวิชาฟิกฮ์ร่วมกัน

สำหรับในเรื่องฟิสิกฮ์นั้น ควรผ่อนปรนในเรื่องที่แตกต่างและระหว่างกันในเรื่องเหมือนกันอีกทั้งต้องให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่มีความเห็นที่ต่างกันเพื่อป้องกันการ

แตกแยกที่อาจจะเกิดในเรื่องประเด็นปลีกย่อยนอกจากนี้แล้วอาจจะกำหนดหัวข้ออื่น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกมุสลิม เรื่องการพัฒนาศักยภาพในเฉพาะด้านเช่น ฝึกฝนการคุฏบะฮ์ การท่องจำอัลกุรอาน รวมทั้งหาแนวทางเพื่อช่วยให้การเรียนของแต่ละคนประสบความสำเร็จ อาจจะมีการคิวเพื่อเตรียมตัวสอบในแต่ละภาคเรียน เป็นต้น

3.5.1 วิธีสอนแบบตักเตือน

มีรายงานว่าจากท่านอะบูฮุร็อยเราะฮ์ ร.ฎ. เล่าว่า :

«كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ، فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ تَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَنْظَرْتَ إِلَيْهَا ؟ قَالَ : لَا، قَالَ : فَأَذْهَبْ فَأَنْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّ فِي أَعْيُنِ الْأَنْصَارِ شَيْئًا»

ความว่า “ฉันได้อยู่กับท่านนะบีมุหัมมัด p ในขณะที่นั้นมีชายคนหนึ่งได้มาหาท่าน และได้บอกแก่ท่านว่า เขาได้แต่งงานกับสตรีชาวอันศอรนางหนึ่ง ท่านนะบีมุหัมมัด p ได้กล่าวแก่ชายผู้นั้นว่า “ท่านได้เห็นใบหน้าของนางหรือยัง?” เขาตอบว่า “ยัง (ฉันยังไม่ได้เห็นใบหน้าของนางเลย)” ท่านนะบีมุหัมมัด p จึงกล่าวว่า “จงกลับไป และจงดูใบหน้าของนาง เพราะแท้จริงที่ดวงตาของชาวอันศอรมีอะไรบางอย่าง” (รายงานโดย อิมามมุสลิม หะดีษที่ 1424)

จากหะดีษข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าท่านนะบีมุหัมมัด p ได้เตือนให้ชายคนนั้นได้ดูใบหน้า และสังเกตดวงตาของสตรีชาวอันศอรที่เขาแต่งงานด้วย โดยที่เขาจะได้ไม่รู้สึกละอายและติดมาก หลังจากที่ได้ยินกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว ความเป็นจริงที่ปรากฏในหะดีษข้างต้น คือ ท่านนะบีมุหัมมัด p จะไม่ปล่อยให้สิ่งที่ไม่ถูกต้องในเรื่องศาสนาและคุณชาต้องเล็ดลอดไปจากสายตาของท่านได้นอกจากท่านต้องตักเตือนและชี้แนะไปสู่สิ่งที่ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลาม

อัญญาหะหฺน ได้กล่าวว่า นักการศึกษามุสลิมทราบดีว่าวิธีสอนแบบตักเตือนเป็นวิธีสอนที่ส่งผลที่ดีงามต่อจิตใจ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้ตักเตือนและผู้ฟังคำตักเตือน และการตักเตือนที่ส่งผลต่อจิตใจและมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. เป็นคำพูดที่ดี โดยใช้สำนวนโวหารที่ชัดเจนและเข้าถึงจิตใจของผู้ฟัง
2. เติมแต่งด้วยความรู้สึกละอายและความหนักแน่น ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงที่จะทำให้คำพูดบรรลุ

วัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

3. ความรู้และจริยธรรม ความรู้เป็นเพชรเม็ดงามในการชี้แนะ และจริยธรรมเป็นกฎเกณฑ์ที่ส่งผลอันดีงาม

4. เปรียบเทียบความสนใจและดึงดูดใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดียิ่งสำหรับผู้ตกเดือนที่จะต้องชักชวนและโน้มน้าวจิตใจ โดยผู้ตกเดือนจะต้องมีความรู้และประสบการณ์

ท่านอิหม่ามอันนะวะวียุ ได้กล่าวถึงการตกเดือนซึ่งจะต้องอาศัยด้านจิตใจและการอบรมด้วยประการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ปลุกความรู้สึกศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์ I สำหรับเยาวชน ด้วยวิธีการสนทนา การปฏิบัติ การอธิบาย และการฝึกฝน ฯลฯ เช่น ความรู้สึกนอบน้อมต่อพระองค์อัลลอฮ์ I และเกรงกลัวต่อบทลงโทษของพระองค์ หรือมีความปรารถนาที่จะเข้าสวนสวรรค์ของพระองค์และการอบรมด้วยการตกเดือนให้มีความรู้สึกดังกล่าวและฝึกฝนเป็นประจำ อาจจะทำให้ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นใหม่ได้

2. ต้องอาศัยความคิดจินตนาการที่ถูกต้อง ดังที่ผู้ตกเดือนเคยอบรมสั่งสอนมาโดยเป็นการจินตนาการที่ถูกต้องทั้งโลกนี้และโลกหน้า บทบาทของมนุษย์และหน้าที่ของเขาในโลกนี้และความโปรดปรานของพระองค์อัลลอฮ์ I ซึ่งพระองค์ผู้ทรงเนรมิตโลกนี้ และเป็นผู้ทรงทำให้เกิดและทำให้ตาย ฯลฯ

3. ต้องอาศัยกลุ่มชนมุอิมิน เพราะสังคมที่ดีจะทำให้บรรยากาศการตกเดือนมีผลที่ดีเยี่ยมและเข้าถึงจิตใจผู้ฟัง ดังนั้นการตกเดือนส่วนใหญ่ในอัลกุรอานและหะดีษจะกล่าวในรูปแบบเป็นกลุ่มชน (جماعة) ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ I ตรัสว่า :

(إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۚ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا)

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ทรงใช้พวกเจ้าให้มอบคืนบรรดาของฝากแก่เจ้าของมัน และเมื่อพวกเจ้าตัดสินระหว่างผู้คน พวกเจ้าก็ต้องตัดสินด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮ์ทรงแนะนำพวกเจ้าด้วยสิ่งซึ่งดีจริงๆ แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงได้ยินและทรงเห็น” (สุเราะฮ์ อันนิสาฮ์ 4 : 58)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สมพร ศรีรัตนากุล (2545 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ พบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการสอนวิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ หลักสูตรและแผนการสอนมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีพัฒนาการโดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีและมีทักษะในการเขียน การศึกษาค้นคว้า การแก้ปัญหา และทักษะการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

ยุทธนา อุทโท (2541 : 76) ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานกระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แนวการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนโดยหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะกระบวนการ และต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องอัตราเวลาเรียนและจัดให้มีกิจกรรมฝึกทักษะนอกเวลา

กิตติศักดิ์ เพชรอาวุธ (2550 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ เรื่องการเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติสุข โดยประยุกต์ใช้ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา และสังัด อุทรานันท์ ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50 / 82.55 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับดี

สราวุฒิ จันทรมบิต (2548 : 55) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำขนมจีนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีเวลาเรียนทั้งหมด 22 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.74/ 81.73 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมมากถึงมากที่สุด

สมจิต สวชนไพบูลย์ (2550 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรตามสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับช่วงชั้นที่ 4 มีขั้นตอนดำเนินการ คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การหาประสิทธิภาพ การทดลองใช้และการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75/ 75 ผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การคิดระดับสูงของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นงลักษณ์ หะยิมะสาและ (2540 : 81) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า 1) ครูสอนศาสนาอิสลาม มีปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรของครูสอนศาสนาอิสลาม ด้านการบริหารหลักสูตรเสนอให้ครูสอนศาสนาอิสลามทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ พฤติกรรมการสอน ต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง

สืบศักดิ์ หมะ (2543 : 76) ได้ดำเนินการวิจัยในหัวข้อ การทดลองใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูปในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามเรื่องความเป็นมาของศาสนาอิสลามประวัติศาสตร์อาดัม (อาดัมฮิสสาลาม) มนุษย์คนแรกของโลก พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 นักเรียนและครู-อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปอย่างมีนัยทางสถิติ 2.50

2. งานวิจัยต่างประเทศ

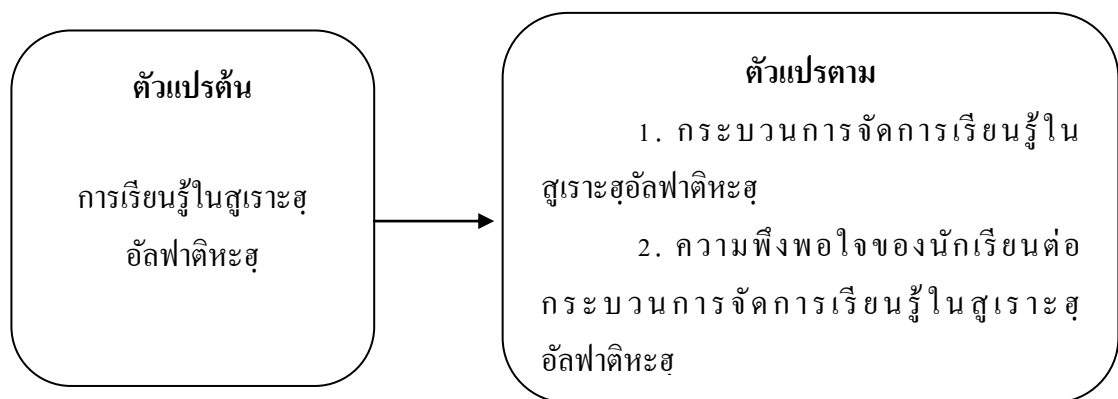
ฮอบกินส์ (Hopkins, 1985 : 1824 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับ Valley View School ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการจัดหลักสูตรคือ ปัญหาการปรับใช้แผนปฏิบัติของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ขาดหลักสูตรที่มีเฉพาะท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นไม่เรียกร้องให้มีการจัดหลักสูตรระดับท้องถิ่นของตน และไม่มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

วิทเธอร์ (Wither, 2000 : 2176 - A) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการศึกษาเฉพาะที่โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “การริเริ่มการศึกษาที่สืบทอดกันบริเวณหุบเขาแอมป์” ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และการศึกษาเฉพาะที่ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สร้างความรู้สึกด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในเรื่องสภาพแวดล้อมและการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำประโยชน์เพื่อชุมชนของตน พบว่า โครงการพัฒนาหลักสูตรได้ทำให้ครูสมาชิกชุมชนและนักเรียนสร้างโอกาสการเรียนรู้ร่วมกันที่สำคัญหลักสูตรได้รับการพัฒนาโดยใช้ความรู้ความสามารถของคนในท้องถิ่นและตอบสนองความคิดของคนในท้องถิ่น

โอต้า หวัง (Ota Wang, 1995 : 2118 - A) ได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาและประเมินความมีประสิทธิภาพของหลักสูตร เพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางวัฒนธรรมของนักวิชาชีพทางการดูแล

สุขภาพ และได้ศึกษาบทบาทของรูปแบบความรู้ในการเผยแพร่สมรรถภาพทางวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรวัฒนธรรมมีประสิทธิผลสำหรับเพิ่มสมรรถภาพทางวัฒนธรรม สมรรถภาพทางวัฒนธรรมที่ได้รับไม่ได้รับอิทธิพลจากการสอนหลักสูตรดังกล่าว ไม่ได้มีทักษะมากกว่าหรือมีสมรรถภาพทางวัฒนธรรมโดยรวมมากกว่าความคาดหวัง ส่วนรูปแบบการคิดไม่ได้เปลี่ยนไปเนื่องจากมีการใช้หลักสูตรครั้งนี้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อยู่ในระดับมาก
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮะ มีวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียน ลำไพลสานติวิทย์ จำนวน 215 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้คือ นักเรียนประจำหอพักโรงเรียนลำไพลสานติวิทย์ จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 3 ชนิดได้แก่
 - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮะ
 - 1.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮะ
 - 1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮะ
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ
 - 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮะ จำนวน 3 แผน มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้
 - 2.1.1 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน

2.1.2 จัดทำขอบข่าย (scope) ของเนื้อหาที่จะนำไปใช้จัดการเรียนรู้ เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เรอะสัฎฟาดิหะสุ

เรื่องที่ 1 ความสำคัญของสู่เรอะสัฎฟาดิหะสุและการอ่านที่ถูกต้องตามหลักคัฎญะวิด

เรื่องที่ 2 การหาคำศัพท์และความหมายโดยรวม

เรื่องที่ 3 อรรถาธิบายสู่เรอะสัฎฟาดิหะสุได้ถูกต้อง

1. ร่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขอบข่ายและจำนวนที่กำหนด
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและปรับปรุงตามคำแนะนำ

3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแผนและปรับปรุงตามคำแนะนำ

4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ ไว้ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

2.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เรอะสัฎฟาดิหะสุ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ

2.2.2 ร่างแบบทดสอบ วัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เรอะสัฎฟาดิหะสุ จำนวน 20 ข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ความเหมาะสมในการสร้าง ปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.2.5 นำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจที่สร้างขึ้นไป Try out กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบ

2.2.6 เลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายตั้งแต่ .2 -.8 ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบที่เลือกไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับปรับปรุงให้ได้ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป

2.2.7 จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ ไว้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการค้นคว้าอิสระ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เรอะสัฎฟาดิหะสุ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุ

2.3.2 ร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุ

2.3.3 ร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนให้ครอบคลุมลักษณะที่ต้องการประเมิน โดยผู้คั่นคว่ำอิสระสร้างระดับการประเมินความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด และกำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

2.4.4 นำร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุ ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4.6 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุ ฉบับสมบูรณ์ ไว้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการคั่นคว่ำอิสระ

2.5 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ โดยกำหนดคะแนนความเห็น ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดหรือไม่

-1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

คัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ ดัชนีสอดคล้อง .50 - 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในคำถามและตัวเลือก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้คั่นคว่ำอิสระให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และอ่านสัณฐานอัลฟาดีหะฮุตามหลักดัญวิด

2. ผู้คั่นคว่ำอิสระ ทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้สร้างขึ้น

3. เมื่อทำการสอนเสร็จ ผู้คั่นคว่ำอิสระ ได้มีการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุ

4. ผู้คั่นคว่ำอิสระ ได้ทำการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาดีหะฮุ

5. ผู้ค้นคว้าอิสระนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทาง
ค้นคว้าอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วัดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮ์ได้ใช้
เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) กำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (วัน เชนพิชัย, 2535 : 531)

ช่วงคะแนน การแปลผล

27 – 30	ดีมาก
24 – 26	ดี
21 – 23	ปานกลาง
18 – 20	พอใช้
ต่ำกว่า 18	ปรับปรุง

1.2 ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสู่เราะฮัลฟาติหะฮ์ได้ใช้
เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) กำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (วัน เชนพิชัย, 2535 : 531)

4.51-5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1 ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา

2.1.2 ค่า IOC

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.2.1 ค่าเฉลี่ย

2.2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2.3 ทดสอบค่า t-test

ระยะเวลาขั้นตอนของกิจกรรม	ปี พ.ศ. 2557											
	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
1. ศึกษาเอกสารงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง	↔											
2. ศึกษาประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง		↔										
3. สร้างเครื่องมือทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไข			↔	→								
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง				↔	→							
5. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย				↔	→							
6. เขียนต้นฉบับการค้นคว้าอิสระ						↔	→					
7. พิมพ์การค้นคว้าอิสระและเข้าเล่ม								↔	→			
8. ขอสอบการค้นคว้าอิสระ									↔	→		
9. นำเสนอผลการค้นคว้าอิสระ										↔	→	
10. ส่งเล่มสมบูรณ์และขอสำเร็จการศึกษา											↔	→

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายงานผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 4 เป็นการค้นคว้าอิสระเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน นำเสนอผลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่า t-test

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 4

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 4

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนนักเรียน ก่อนและหลัง
กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ ๒

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20)	คะแนนหลังเรียน (20)
1	12	19
2	10	15
3	11	17
4	9	14
5	9	14
6	8	14
7	7	11
8	11	17
9	10	14
10	10	13
11	13	18
12	8	15
13	8	14
14	7	11
15	9	15
16	9	14
17	10	16
18	12	17
19	12	17
20	14	18

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20)	คะแนนหลังเรียน (20)
21	10	15
22	8	13
23	8	15
24	7	15
25	7	12
Σ	239	373
$\bar{X}$	9.56	14.93
S.D	1.98	2.10
t	.000	

** P < 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนนักเรียน ก่อนและหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสูตรเอสอัลฟาดีเอส พบว่า ผลการทดสอบก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสูตรเอสอัลฟาดีเอส เฉลี่ยเท่ากับ 9.56 คะแนน และผลการทดสอบหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสูตรเอสอัลฟาดีเอส มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.93 คะแนน เมื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ โดยการทดสอบค่าที จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสูตรเอสอัลฟาดีเอส สามารถอ่านสูตรเอสอัลฟาดีเอสได้อย่างถูกต้องตามหลักตัญญูวัด สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ และความหมายโดยรวม สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของสูตรเอสอัลฟาดีเอสอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

**ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ใน
สวระฮัฒพัฒติหะฮ**

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อ
กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสวระฮัฒพัฒติหะฮ

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม	4.62	.66	มากที่สุด
2. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียน	4.59	.71	มากที่สุด
3. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่ หลากหลาย	4.88	.33	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.41	.75	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	4.50	.88	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความ คิดเห็น	4.44	.61	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.50	.71	มาก
8. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.50	.71	มาก
9. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.44	.56	มาก
10. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้วยตนเองได้	4.19	.64	มาก
รวม	4.54	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ใน
สวระฮัฒพัฒติหะฮ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยมาก
ที่สุด 4.88 รองลงมาคือบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.62 รองลงมาคือบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นใน
การเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.59 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สรุปผลการค้นคว้าอิสระ ส่วนรายละเอียดจะกล่าวตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติ

หะฮ์

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อยู่ในระดับมาก
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมโรงเรียนลำไพลสานติวิทย์ จำนวน 215 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้คือ นักเรียนประจำหอพักโรงเรียนลำไพลสานติวิทย์ จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 3 ชนิดได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ค้นคว้าอิสระให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ตามหลักตัจญีวียะด
2. ผู้ค้นคว้าอิสระ ทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้สร้างขึ้น
3. เมื่อทำการสอนเสร็จ ผู้ค้นคว้าอิสระ ได้มีการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
4. ผู้ค้นคว้าอิสระ ได้ทำการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์
5. ผู้ค้นคว้าอิสระ นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางผู้ค้นคว้าอิสระ

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

ตอนที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนนักเรียน ก่อนและหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้ใน สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ พบว่า ผลการทดสอบก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เฉลี่ยเท่ากับ 9.56 คะแนน และผลการทดสอบหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.93 คะแนน เมื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ โดยการทดสอบค่าที จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ สามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตัจญีวียะด สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ และ ความหมายโดยรวม สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.88 รองลงมา คือบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.62 รองลงมาคือบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.59 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนนักเรียน ก่อนและหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ พบว่า ผลการทดสอบหลังกระบวนการเรียนรู้ในสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ สูงกว่าก่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิต สวธนไพบูลย์ (2550 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรตามสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับช่วงชั้นที่ 4 มีขั้นตอนดำเนินการ คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การหาประสิทธิภาพ การทดลองใช้และการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75/ 75 ผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การคิดระดับสูงของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ์ หะยิมะสาและ (2540 : 81) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า 1) ครูสอนศาสนาอิสลาม มีปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรของครูสอนศาสนาอิสลาม ด้านการบริหารหลักสูตรเสนอให้ครูสอนศาสนาอิสลามทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ พฤติกรรมการสอน ต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง

ทั้งนี้ เนื่องจากการนำรูปแบบการสอนไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะ รูปแบบการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น โดยเฉพาะการนำรูปแบบการสอนรายกลุ่มนั้นจะทำให้ผู้เรียนมีมุมมองที่หลากหลายและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับชีวิตจริงที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ที่สำคัญ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ดังกล่าว

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสวเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสราวุฒิ จันทรสมบัติ (2548 : 55) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องการทำขนมจีนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีเวลาเรียนทั้งหมด 22 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.74/ 81.73 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตร

ท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมมากถึงมากที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศูนย์ฯอัลฟาดีหะฮ์มีการบูรณาการรูปแบบการสอนรายบุคคลตัวต่อตัว และรูปแบบการสอนรายกลุ่ม (หะลาเกาะฮ์) รูปแบบการสอนรายบุคคลตัวต่อตัว แบบการสอนรายกลุ่ม (หะลาเกาะฮ์) เป็นการจัดกลุ่มศึกษาขึ้นเพื่อการศึกษาอิสลามร่วมกัน ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมหะลาเกาะฮ์จะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาพูดคุยกันเอง ซึ่งการบูรณาการรูปแบบการสอนรายบุคคลตัวต่อตัว และรูปแบบการสอนรายกลุ่ม (หะลาเกาะฮ์) ในกระบวนการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศูนย์ฯอัลฟาดีหะฮ์ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 ควรมีการระดมความคิด ประชุมปรึกษาหารืออย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศูนย์ฯอัลฟาดีหะฮ์

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูแต่ละวิชามีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร

2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดการเรียนรู้เรื่องการกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศูนย์ฯอัลฟาดีหะฮ์กับนักเรียนในพื้นที่ และจังหวัดอื่นๆด้วย เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับกัน

2.2 ควรจัดการเรียนรู้เรื่องการกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศูนย์ฯอื่นๆ ที่อาจเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์.(2535). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร,2535.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร.หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
อลีนเพรส
- ชมพันธุ์ ญูชรรณ อยุธยา. (2540). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ
- ชูฟอัม อุษมาน (2011 – 1432) **อธิบายสุเราะฮ์ อัล-ฟาติหะฮ์**. (Online). เข้าถึงได้จาก
http://www.piwdee.net/Clangilmu/th_addorar_150_tafsir_alfatihah.pdf ค้นหามาเมื่อ
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556
- ทศนา แคมณี. (2545). **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี.(2542). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : เอราวันการพิมพ์,
- บรรจง บินกาชัน.(2545). **ศัพท์มูลกุรอ่าน ความหมายคัมภีร์อัลกุรอ่าน เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ท
เพรส.
- มานพ วงศ์เสงี่ยม. (2001). **ปทานุกรมอาหรับไทย**. ศูนย์หนังสือ วงศ์เสงี่ยม. กรุงเทพฯ.
- มุสลิม อะบู อัลหุสัยน บิน หุญาญญ อัลกุซัยรีย. อรรถาธิบาย. (1998). **เศาะหิหฺ มุสลิม** ดาร อาลัม
อัลกุตุบ
- เมอลานา ซัยยิด อบุล อะอฺลา เมาดูดี.แปลโดย บรรจง บินกาชัน.(2545). **ศัพท์มูลกุรอ่าน ความหมาย
คัมภีร์อัลกุรอ่าน เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ทเพรส.
- รุจิร ภู่อาระ.(2545). **การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2545.
- วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
โครงการวิจัยและพัฒนาระบบงานแนะแนวในและนอกสถานศึกษา**. ศูนย์แนะแนวการ
อาชีพ กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**.กรุงเทพฯ:ชนเศวการพิมพ์.2537
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: เซนเตอร์
ดิสคัฟเวอร์รี่.
- แวมูฮัมหมัดซาบรี เวยะโก๊ะ. (2011). **เป้าหมายต่างๆ ของสุเราะฮ์ อัล-ฟาติหะฮ์**. (Online) เข้าถึงได้
จาก <https://www.google.co.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2556
- สังัด อุทรานันท์. **ทฤษฎีหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับแห่งประเทศไทย. (2542). **คัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย.**

ราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย (อัลมาดีนะฮ์ อัลมูนาว่าเราะฮ์) : ศูนย์กษัตริย์ ฟะฮัด เพื่อ
การพิมพ์อัลกุรอาน.

สุนทร มาลาตี (แปล). **ฟีซาล อัลกุรอาน.** เล่ม 1.(ม.ป.ป.). บินฮาลาบี เพรส .ปัตตานี

สายสัมพันธ์.2554. **อิสลามกับการศึกษา.** สายสัมพันธ์. พระนครศรีอยุธยา.

สุนีย์ ภู่งาม. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร.** เชียงใหม่: The Knowledge
Center

สุมิตร คุณานุกร. (2520). **หลักสูตรและการสอน.** กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์

สุวิทย์ มูลคำ, อรทัย มูลคำ. (2547). **การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ.** กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ดวงกมล

อัลบุคอรีฮ์ อะบี อับดุลลอฮ์ มุหัมมัด บิน อิสมาอีล อัล-ญูญอ. (ม.ป.ป.) **เศาะฮีหฺ อัลบุคอรีฮ์.**
ดิมัชก-เบรุต , ดาร์ อิบน์ อาซีร

อัลมุสลิมาด.(2553). **เลี้ยงลูกด้วยอิสลาม.**พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์ส่งเสริมทางธรรม กรุงเทพฯ.

อัสบาบุนนุซูล.(1987) **อัลอิมามอะบิลหะสันอะลี บิน อะหมัด อัลวาหิดี อันนัยซาบูรีย.** ตะหุกิก
อิสตัยียิด อะหมัด ค็อกู.1987. **มุฮัสสะซะฮ์อุลุมุลกุรอาน เบรุต**

อับรอฮีม ณรงค์รักษาเขต.(2546). **ประวัติการศึกษาอิสลาม.**พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อับรอฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2551). **ปรัชญาการศึกษาอิสลาม.**หาดใหญ่กราฟฟิค : ภาควิชาอิสลาม
ศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อิสมาอีลลูตฟี จะปะกียา (1990). **ตัฟซีร์ อัชชีกรุลหะกิม สุเราะฮ์ อัลฟาติหะฮ์.** พิมพ์ครั้งที่ 3.
ปุตากา ดารุสสลาม กือดะฮ์ มาเลเชีย

อุบลรัตน์ เฟื่องสฤติย์. (2542). **จิตวิทยาการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ

1.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ(Yamane ; อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชสุภวงศ์, 2540 : 303) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของกลุ่มประชากร

e แทน ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้ที่ 0.05

1.2 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของ Rovinelli และ Hambleton (1978 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลัก ของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร (1990 : 204 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125 - 126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าความถี่ (Frequency)

2.2 คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.3 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (อ้างถึงในพ่องศรี วาณิชศุภวงศ์, 2546:156)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อมูล

2.4 คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (อ้างถึงในพ่องศรี วาณิชศุภวงศ์, 2546: 160)

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ข้อมูล

2.5 การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร

ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที
X_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการศึกษา
X_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการศึกษา
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการศึกษา
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการศึกษา
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการศึกษา
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

การตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระสุขภาพดีหะฮุ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น			R	N	IOC	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ						
	1	2	3				
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2. ความน่าสนใจและตรงกับจุดมุ่งหมายของกระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับมาตรฐานการเรียนรู้ของกระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4. ความสอดคล้องและความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5. มีการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
6. ความสอดคล้องกับธรรมชาติวิชา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
7. ความเหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
8. ความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างเนื้อหาและระยะเวลา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
9. สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
10. ความเหมาะสมของรูปแบบและขนาดตัวอักษร	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

ความเหมาะสมของเครื่องมือวัดและสื่อการเรียนการสอน
ประกอบใช้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาติหะสุ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น			R	N	IOC	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ						
	1	2	3				
1. ความสอดคล้องและความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
2. ความเหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
4. ความสอดคล้องกับเวลาที่ใช้	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
5. ความเหมาะสมของรูปแบบและขนาดตัวอักษร	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้

ความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความรู้
ประกอบใช้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสักระยะอัลฟาติหะสุ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น			R	N	IOC	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ						
	1	2	3				
ข้อที่ 1	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 3	0	+1	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 13\	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 15	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 19	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

ความเหมาะสมของแบบประเมินความพึงพอใจ
ประกอบใช้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสัณฐานอัลฟาติหะสุ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น			R	N	IOC	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ						
	1	2	3				
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	0	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	0	+1	2	3	0.6	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

1. สาระสำคัญ

สามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตั้งญะฮิด ฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละอายะฮ์ เพื่อทราบความหมายของคำศัพท์ และความหมายโดยรวม สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และการอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ถูกต้องตามหลักตั้งญะฮิด

2.2 ความหมายคำศัพท์ ความหมายโดยรวม ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

2.3 อธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และสามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตั้งญะฮิด

2. นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์โดยนัยและความหมายโดยรากศัพท์ ได้ถูกต้อง

3. นักเรียนสามารถอธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำสู่บทเรียน

ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนโดยการอภิปราย สนทนาเกี่ยวกับการอ่าน ความหมาย ความสำคัญของอายะฮ์ที่ศึกษา

ขั้นสอน

ทบทวนตรวจสอบการอ่านที่ถูกต้องตามหลักตั้งญะฮิดที่ถูกต้องโดยมีการทบทวน เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก และรายบุคคล

ขั้นฝึก

ปรับปรุงการอ่านให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ อธิบายคำศัพท์ และความหมายโดยรวม ฝึกให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล

ขั้นนำไปใช้

จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละคำ แต่ละอาขยาต เพื่อรู้ศัพท์และความหมายโดยรวม

ขั้นสรุป

เป็นการสรุปการอ่านที่ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ หาความหมายของคำศัพท์แต่ละคำและความหมายโดยรวม

5. สื่อและการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

บัตรคำศัพท์

ตารางคำศัพท์

ใบความรู้ที่ 1 เรื่องความสำคัญของสุรเราะสุธัลฟาติหะสุ

5.2 แหล่งเรียนรู้

ห้องละหมาด

ห้องสมุด

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

สอบปฏิบัติ ทดสอบอ่านสุรเราะสุธัลฟาติหะสุเป็นรายบุคคล

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การวัดผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
1. นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของสูตรเอสอัลฟาดีหะฮ์ และสามารถอ่านสูตรเอสอัลฟาดีหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักหลักัญวัด	สอบปฏิบัติ	ทดสอบอ่านสูตรเอสอัลฟาดีหะฮ์เป็นรายบุคคล	10
2. นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์และความหมายโดยรวม	ทดสอบการหาคำศัพท์	แบบทดสอบ	10
3. นักเรียนสามารถอธิบายสูตรเอสอัลฟาดีหะฮ์ได้ถูกต้อง	ทดสอบอธิบาย	แบบทดสอบ	10
รวม			30

7.2 เกณฑ์การให้คะแนน

27 – 30	ดีมาก
24 – 26	ดี
21 – 23	ปานกลาง
18 – 20	พอใช้
ต่ำกว่า 18	ปรับปรุง

บันทึกหลังการสอน

บันทึกสรุปผล การจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

บัตรคำศัพท์

بِسْمِ اللَّهِ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์

إِيَّاكَ

เฉพาะพระองค์เท่านั้น

ตารางคำศัพท์ในซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

คำ	ความหมาย
بِسْمِ اللَّهِ	ด้วยพระนามของอัลลอฮ์
الرَّحْمَنِ	ผู้ทรงเมตตา
الرَّحِيمِ	ผู้ทรงกรุณา
الْحَمْدُ	มวลดการสรรเสริญ
لِلَّهِ	เป็นสิทธิของอัลลอฮ์, สำหรับอัลลอฮ์
رَبِّ الْعَالَمِينَ	ผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก
مَالِكِ	ผู้ทรงสิทธิ, กษัตริย์
يَوْمِ الدِّينِ	วันตอบแทน, วันกิยามะฮ์, วันอาคิเราะฮ์
إِيَّاكَ	เฉพาะพระองค์เท่านั้น
نَعْبُدُ	ข้าพระองค์เคารพอิบาคะฮ์
وَ	และ
نَسْتَعِينُ	ข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ
اهْدِنَا	ขอทรงนำพวกข้า, ขอทรงฮาดายะฮ์พวกข้า
الصِّرَاطَ	ทาง, หนทาง, แนวทาง
الْمُسْتَقِيمَ	อันเที่ยงตรง
الَّذِينَ	บรรดาผู้ที่
أَنْعَمْتَ	ได้ทรงโปรดปราน
عَلَيْهِمْ	แก่พวกเขา
غَيْرِ	มิใช่, ไม่ใช่
الْمَغْضُوبِ	ผู้ที่ถูกโกรธกริ้ว
وَلَا	มิใช่, ไม่ใช่
الضَّالِّينَ	พวกที่หลงผิด

ใบความรู้ที่ 1

บทนำ : ความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

จุดประสงค์

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

คำชี้แจง ให้แต่ละคนศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

บทนำ

เนื่องด้วยสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ มีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับมุสลิมทุกคน จึงจำเป็นสำหรับเราที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ สร้างความเข้าใจ ในเนื้อหาของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เพราะแท้จริงแล้วสุเราะฮ์นี้เต็มไปด้วยความหมายอันสมบูรณ์และครอบคลุมครบถ้วน

กล่าวได้ว่ามุสลิมทุกคนล้วนแต่จดจำสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ทั้งสิ้น และนั่นเชื่อว่าพวกเขาส่วนมาก รู้ความหมายโดยทั่วไปของสุเราะฮ์นี้ แต่คงมีจำนวนไม่มากนักที่เข้าใจ (ความหมาย) อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาอันสมบูรณ์ครบถ้วนดังกล่าว

เพียงพอแล้วสำหรับเราในการรับรู้คุณค่าของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ว่าสุเราะฮ์และจากจำนวนนับพันอายะฮ์ เพื่อใช้ในการอ่านและทบทวนซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในแต่ละเราะกะอะฮ์ ที่ประชาชาติมุสลิมทำการละหมาด ดังที่ท่านเราะฮ์ลุลกล่าวไว้ว่า

“ไม่มีการละหมาด สำหรับผู้ที่ไม่ได้อ่านอัลฟาติหะฮ์” (อิมามอัลบุคอรีย ะหะดีษที่ 756 และอิมามมุสลิม ะหะดีษที่ 394) ฉะนั้นหากมุสลิมคนใดก็ตาม ไม่อาจรู้ความหมายของอัลกุรอานได้ทั้งหมดอย่างน้อยที่สุด การเข้าใจสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ด้วยความกระตือรือร้น เป็นสิ่งพื้นฐานที่สุดที่เขาควรปฏิบัติ เพราะด้วยความเข้าใจอันนี้เอง จะส่งผลให้การละหมาดของเขาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และด้วยความสมบูรณ์ในการละหมาดของคนคนหนึ่ง จะทำให้เขาบรรลุถึงอรรถรส อันเป็นความลับที่อยู่เบื้องหลังของการละหมาด

วัฒนธรรมอิสลามต้องการให้มนุษย์เริ่มต้นการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยพระนามของอัลลอฮ์ถ้าหากการกล่าวนามเพื่อเริ่มต้นทำสิ่งใดถูกทำอย่างมีจิตสำนึกและจริงใจแล้ว มันจะก่อให้เกิดผลดี 3 ประการติดตามมาอย่างแน่นอน นั่นคือ ประการแรก มันจะช่วยปกป้องเขาให้พ้นจากความชั่ว เพราะพระนามของอัลลอฮ์จะกระตุ้นเขาให้พิจารณาว่า เขาควรเอาพระนามของพระองค์ไปควบคุมกับการทำผิดหรือเจตนาที่ชั่วร้ายเลวทรามหรือไม่ ประการที่ 2 การเอ่ยพระนามของพระอัลลอฮ์จะสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในความคิดของเขา และจะนำเขาไปสู่ทางที่

ถูกต้อง ประการที่ 3 เขาจะได้รับความช่วยเหลือและความจำเริญจากอัลลอฮ์ และเขาจะได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากอารมณ์ของชาตानมารร้าย เพราะอัลลอฮ์จะหันมายังมนุษย์เพื่อมนุษย์หันมายังพระองค์

อัลฟาติหะฮ์คือคำวิงวอนซึ่งเริ่มต้นด้วยการสรรเสริญอัลลอฮ์ผู้ที่ถูกวิงวอนขอให้สอนวิธีการที่ถูกต้องในการวิงวอนให้แก่เรา เราไม่ควรจะเอ่ยขออะไรจากใครด้วยการเอ่ยคำขอขึ้นขึ้นมาแบบขวานผ่าซาก และทะลุกลางปล้องโดยไม่ขึ้นต้นคำขอที่เหมาะสม วิธีการที่ถูกต้องก็คือการยอมรับฐานะอันประเสริฐและสูงส่งของผู้ที่เรากำลังจะเอ่ยคำวิงวอนขอ นั่นคือเหตุผลที่ว่า ทำไมเราจึงเริ่มต้นคำวิงวอนด้วยการสรรเสริญอัลลอฮ์ เพราะพระองค์นั้นทรงสมบูรณ์ยิ่งในความสูงส่งทั้งปวงและพระองค์ยังเป็นผู้ให้ความอุปการะแก่เราด้วย เราให้เกียรติสรรเสริญต่ออัลลอฮ์เพื่อแสดงว่าเรายอมรับความสูงส่งของพระองค์ด้วยความจริงใจ และยังขอบคุณต่อพระองค์สำหรับความโปรดปรานที่ทรงประทานให้แก่เราอย่างสุดที่จะคณานับอีกด้วย

ตรงนี้ เราจะต้องเข้าใจอีกด้วยว่า ไม่เพียงแต่ “บรรดาการสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์” เท่านั้น แต่ “การสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว” ด้วย ความแตกต่างนี้ความสำคัญมาก เพราะว่ามันจะตัดรางเหง้าของการเคารพบูชาสิ่งถูกสร้างอื่นๆ ของพระองค์ เพราะว่าสิ่งเหล่านี้ไม่คู่ควรแก่การได้รับการสรรเสริญและการเคารพสักการะ ไม่มีมนุษย์ เทพยาคา ศาสนา เทพเจ้า ดวงดาว เทวรูป หรือกล่าวโดยสั้นๆ ก็คือไม่มีสิ่งถูกสร้างใดๆ ของพระองค์ที่จะมีคุณสมบัติที่ดีต่อการเป็นพระเจ้าเหมือนกับอัลลอฮ์ ถ้าหากว่ามันจะมี มันก็เป็นเพราะอัลลอฮ์ให้แก่มัน ดังนั้น ผู้ที่สร้างคุณสมบัติที่ดีเหล่านี้ต่างหากที่สมควรจะได้รับการพลีอุทิศ การเคารพสักการะและการแสดงความกตัญญูรู้คุณ มิใช่สิ่งทั้งหลายที่พระองค์ทรงสร้างมา

ภาษาอาหรับคำว่า “ร็อบ” ซึ่งถูกแปลเป็นภาษาไทยว่า “พระผู้อภิบาล” นั้นหมายถึง (ก) นาย และผู้เป็นเจ้าของ (ข) ผู้ให้การเลี้ยงดู ผู้ดูแลรักษาและผู้คุ้มครอง (ค) ผู้มีอำนาจสูงสุด ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้จัดการ อัลลอฮ์ทรงเป็นพระผู้อภิบาลแห่งจักรวาลในทุกความหมายทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ถึงแม้ว่า “เราะหฺมาน” ในภาษาอาหรับเองจะอยู่ในรูปที่แสดงถึงความเป็นที่สูงสุด และหมายถึงคุณลักษณะแห่งความกรุณาปราณีและความเมตตาในระดับสูงก็ตาม แต่คำนี้ก็ไม่ได้แสดงออกถึงการไม่มีขอบเขตสิ้นสุดของคุณลักษณะเหล่านี้ของอัลลอฮ์ ดังนั้น คำว่า “เราะหิม” ซึ่งเป็นคำที่มาจากรากศัพท์เดียวกัน จึงได้ถูกนำมาผนวกเข้าเพื่อเป็นการเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไป

หลังจากการกล่าวว่าอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงกรุณาปราณีและทรงเมตตาแล้ว ยังมีการกล่าวเพิ่มเติมขึ้นมาทันทีว่าพระองค์ทรงเป็นใหญ่ในวันตัดสินตอบแทน ทั้งนี้เพื่อที่คุณสมบัติแห่งความกรุณาปราณีและความเมตตาของพระองค์จะได้ไม่ทำให้ใครลืมนึกไปว่าในวันนั้น พระองค์จะทรงรวบรวมมนุษย์ทุกคนตั้งแต่คนแรกจนถึงคนสุดท้ายเข้าไว้ด้วยกัน และจะให้มนุษย์ทุกคนขึ้นบัญชีการกระทำ

ของเขาต่อพระองค์ ดังนั้น มุสลิมน่าจะคำนึงถึงความจริงไว้เสมอว่าอัลลอฮ์ไม่ทรงแค่เพียงเมตตาเท่านั้น แต่พระองค์ยังทรงยุติธรรมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม พระองค์ก็ทรงมีอำนาจอย่างเต็มที่ที่จะทำให้ อภัย หรือลงโทษผู้ใดที่พระองค์ต้องการเพราะพระองค์ทรงมีอำนาจอย่างสมบูรณ์เหนือทุกสิ่ง ดังนั้น เราจะต้องมีความเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยมว่าจุดจบของเราก็จะมีความสุขหรือความเศร้าโศกนั้น ทั้งหมดขึ้นอยู่กับอำนาจของพระองค์โดยสิ้นเชิง

ภาษาอาหรับคำว่า “อิบาดะฮ์” ถูกใช้ใน 3 ความหมายด้วยกัน คือ (ก) การเคารพสักการะ และการอุทิศพลี (ข) การยอมตนและการเชื่อฟัง (ค) การยอมอยู่ใต้อำนาจและการเป็นบ่าวรับใช้ ในที่นี้คำนี้มีความหมายทั้ง 3 ประการ นั่นคือ “เราเป็นผู้เคารพสักการะ เป็นผู้อยู่ใต้อำนาจและเป็นบ่าวของพระองค์” และ “เราจะรักษาความสัมพันธ์เหล่านี้ไว้กับพระองค์และเฉพาะพระองค์เท่านั้น” และ “เราจะไม่เอาสิ่งใดอื่นมาเป็นสิ่งเคารพสักการะของเราในทั้ง 3 ความหมายดังกล่าวมา”

ความช่วยเหลือ หมายถึง “เราขอความช่วยเหลือจากพระองค์ เพราะเรารู้ว่าพระองค์เป็นผู้อภิบาลของจักรวาลทั้งหมดและพระองค์ทรงมีอำนาจทั้งหมดและพระองค์ทรงเป็นนายของทุกสรรพสิ่ง ดังนั้น เราจึงหันมายังพระองค์เพื่อขอความช่วยเหลือจากพระองค์ให้สิ่งที่เราต้องการประสบผลสำเร็จ” นั่นคือ “ได้โปรดแสดงหนทางที่จะนำไปสู่ความถูกต้องในทุกย่างก้าวของชีวิต และขอได้ทรงปกป้องรักษาเราให้ปลอดภัยจากความผิดพลาด และผลลัพธ์ที่ชั่วร้ายและขอได้ทรงนำความสำเร็จมาให้แก่เราในที่สุด” นี่คือการที่บ่าวของอัลลอฮ์วิงวอนต่อพระองค์เมื่อเขาเริ่มต้นศึกษาการอ่าน เขาวิงวอนต่อพระองค์ให้ทรงนำทางเขาในทุกย่างก้าวของชีวิต และคุ้มครองเขาให้พ้นจากวิงวอนแห่งความสงสัยและความไม่แน่ใจที่เป็นผลมาจากการขาดความรู้ที่แท้จริง นอกจากนี้แล้ว ผู้เป็นบ่าวยังได้ขออนุญาตให้โปรดแสดงแนวทางแห่งชีวิตที่ถูกต้องและเที่ยงตรงจากแนวทาง และหนทางที่คลัดเคลื่อนทั้งหลายด้วย “ทางที่เที่ยงตรง” ที่เรากำลังวิงวอนขอก็คือ “ทางที่ผู้ปฏิบัติตามจะได้รับความโปรดปรานและคำจำเริญจากพระองค์เสมอ และเป็นทางที่ถูกปฏิบัติโดยผู้คนที่พระองค์ทรงโปรดพวกเขา”

“ผู้ที่ได้รับความโปรดปราน” นั้น มิใช่ผู้ที่หลงทางและผู้ที่พระองค์ทรงกริ้วถึงแม้ว่าพวกเขาอาจจะเป็นผู้ที่มีความสุขกับสิ่งๆ ชั่วครั้งชั่วคราวแห่งชีวิตก็ตาม คนที่ได้รับความโปรดปรานที่แท้จริงนั้นคือบรรดาผู้ที่ได้รับความจำเริญจากการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องของพวกเขา จากที่กล่าวมานี้จึงเป็นที่ชัดเจนว่า คำว่า “โปรดปราน” นั้นหมายถึงรางวัลตอบแทนที่แท้จริงและถาวร ซึ่งเป็ผลมาจากการดำรงชีวิตอย่างถูกต้องและการยินดีของอัลลอฮ์ มิใช่สิ่งดีเพียงชั่วคราวของชีวิตที่พวกเขาทราบและพวกเขาทราบดีอยู่แล้วมีความสุขอยู่กับมัน และมีสิ่งที่กำลังเป็นที่หลงระเริงกันโดยบรรดาผู้ที่ทำผิดและหลงออกไปจากหนทางที่เที่ยงตรง

จำนวนอายะฮ์ 7 อายะฮ์

นักคัมภีร์กล่าวไว้ว่า “ไม่มีการขัดแย้งกันระหว่าง บรรดา นักอ่าน (กูร์ร็อฮฺ) กับปวงผู้รู้ ว่า สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ มี 7 อายะฮ์ ทว่าสิ่งที่พวกเขาเห็นไม่ตรงกัน คือ อายะฮ์ใดที่ถูกนับว่า เป็นอายะฮ์ ทั้งเจ็ด ดังความเห็นต่อไปนี้”

1. ถือว่า อัลบัสมะละฮ์ เป็นอายะฮ์แรก ส่วนอายะฮ์ สุดท้ายคือ (ความเห็นของชาวมักกะฮ์ ชาวญะฮะลุม และคนอื่นๆ)
2. อัลฟาติหะฮ์เริ่มจากโดยที่อายะฮ์ที่เจ็ดคือ (ความเห็นส่วนใหญ่ของชาวมะดีนะฮ์ และคนอื่นๆ)

ช่วงเวลาที่ถูกประทาน

1. สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ถูกประทานลงมาที่มักกะฮ์ เรียกว่า สุเราะฮ์ มักกียะฮ์ (ความเห็นของท่านอะลี บินอับบาซ อัลหะสันและคนอื่นๆ)
2. สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ถูกประทานลงมาที่มะดีนะฮ์ เรียกว่า สุเราะฮ์ มะดานียะฮ์ (อะบีสุร็อยเราะฮ์ บินอับบาซ และมุญาฮิด)
3. สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ถูกประทานลงมา สองครั้ง ครั้งหนึ่งที่มักกะฮ์ และอีกครั้งที่มะดีนะฮ์ (รายงานโดย อะบูลาบี)
4. บางส่วนถูกประทานที่มักกะฮ์ ขณะที่อีกส่วนถูกประทานที่มะดีนะฮ์ (รายงานโดย อะบูดัลลัษ นาศิร บินมุฮัมมัด บินอิบรอฮ์ม อัลสะมะรีญ์ กินดี)

ความเห็นแรกมีน้ำหนักมากกว่า ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น

1. อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾

ความว่า “และโดยแน่นอน เราได้ให้แก่เจ้าเจ็ดอายะฮ์ที่ถูกอ่านซ้ำ

และอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่” (สุเราะฮ์ อัลหิจญ์ร 15 : 87)

สอดคล้องกับหะดีษที่บันทึกโดยอิมามบุคอรี ซึ่งท่านนำมาอธิบายความหมายของอายะฮ์ข้างต้น ทำให้ทราบว่า 7 อายะฮ์ที่ถูกอ่านซ้ำๆ ณ ที่นี้คือเจ็ดอายะฮ์ใน “สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์” เพราะสุเราะฮ์อัลหิจญ์รนี้ถูกประทานลงมาที่มักกะฮ์ โดยประทานลงมาครบถ้วนภายในครั้งเดียวซึ่งสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ก็ถูกประทานลงมาที่มักกะฮ์เช่นเดียวกัน

2. บรรดาอุลามาอุมิมีความเห็นตรงกันว่า การละหมาดห้าเวลาได้ถูกกำหนดให้เป็นฟัรฎู (บังคับ) ที่มีกะฮะฮ์ และไม่เคยปรากฏแม้เพียงครั้งเดียวว่า ในการละหมาดห้าเวลานั้น มีการปฏิบัติโดยมิได้อ่านซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ (วัลลอฮุอะอะลัม)

ลำดับการประทาน

นักดฟัร (นักอรรถธิบายอัลกุรอาน) ส่วนหนึ่งกล่าวว่า ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นซูเราะฮ์แรกๆ ที่ถูกประทานลงมา แต่จากความเห็นของท่านอัลลามะฮ์ อะบีบักร์ อะหมัด บินหุเซน อัลบัยฮะกีฮ์ กล่าวว่าซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ถูกประทานลงมาที่มักกะฮ์ ภายหลังจากที่ซูเราะฮ์อัลอะลักและซูเราะฮ์อัลมุดัคคิษีร์ถูกประทานลงมาแล้ว

ความเห็นดังกล่าวมีหลักฐานจากหะดีษที่เล่าโดย อะบีมัยสะเราะฮ์ อัมรฺ บินซุรเราะบิล ท่านได้กล่าวว่า

«...فَلَمَّا دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ أَبُو بَكْرٍ بِيَدِهِ، فَقَالَ : انْطَلِقْ بِنَا إِلَى وَرَقَةَ، فَقَالَ : " وَمَنْ أَخْبَرَكَ ؟ " فَقَالَ : حَدِيثُهُ، فَاَنْطَلَقْنَا إِلَيْهِ، فَقَصَّصْنَا عَلَيْهِ، فَقَالَ : إِذَا خَلَوْتُ وَخَدِي سَمِعْتُ نِدَاءَ خَلْفِي " : يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ، فَاَنْطَلَقْتُ هَارِبًا فِي الْأَرْضِ " ، فَقَالَ : لَا تَفْعَلْ، إِذَا أَتَاكَ فَأَنْبُتْ حَتَّى تَسْمَعَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ انْتَبِ، فَأَخْبَرْنِي، فَلَمَّا خَلَا نَادَاهُ : يَا مُحَمَّدُ، قُلْ : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ سورة الفاتحة آية حَتَّى بَلَغَ : وَلَا الضَّالِّينَ، قُلْ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَأَتَى وَرَقَةَ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ وَرَقَةُ : أَبْشِرْ ، ثُمَّ أَبْشِرْ ، فَأَنَا أَشْهَدُ أَنَّكَ الَّذِي بَشَّرَ بِهِ ابْنُ مَرْيَمَ، وَأَنَّكَ عَلَى مِثْلِ نَامُوسِ مُوسَى، وَأَنَّكَ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَأَنَّكَ تُؤْمَرُ بِالْجِهَادِ بَعْدَ يَوْمِكَ هَذَا، وَلَئِنْ أَدْرَكَنِي ذَلِكَ لِأُجَاهِدَنَّ مَعَكَ... »

ความว่า ขณะที่ท่านเราะฮ์ลุ p เข้าไปยังบ้านของท่านก็พบว่า อนุบักร์กำลังคอยท่านอยู่ จากนั้นอนุบักร์จับมือท่าน เราะฮ์ลุ p และชักชวนท่านโดยกล่าวว่า เราไปพบวาเราะฮะฮ์ (บินเนนาฟาล) กันเถิด ท่านเราะฮ์ลุ p ถามว่า "ใครเป็นคนเล่า (เรื่องของฉัน) แก่ท่าน" อนุบักร์ ตอบว่า "เคาะดิญะฮ์ (บินติคุวัยลิด ภรรยาท่าน เราะฮ์ลุ p)" ดังนั้นทั้งสองจึงไปหาเนนาฟาลและเล่าเรื่องดังกล่าวให้แก่เขา ท่านเราะฮ์ลุ p กล่าวว่า "ขณะที่ฉันเก็บตัวอยู่คนเดียวฉันได้ยินเสียงเรียกมาจากข้างหลังของฉัน โอ้ มุฮัมมัด โอ้ มุฮัมมัด ฉันจึงรีบหนีออกห่างจากเขา" วาเราะฮะฮ์กล่าวว่า "ท่านอย่าได้ทำเช่นนั้นอีก เมื่อ (เสียงนั้น) มา (เรียกร้อง) ท่านดังนั้นขอให้ท่านจงสงบนิ่ง จนกว่า จะได้ยินสิ่งที่เขากล่าว แล้วขอให้ท่านมาเล่า

(เหตุการณ์) ดังกล่าวให้ฉันได้ฟัง” (จากนั้นทั้งสองท่านก็ได้กลับไป) ขณะที่ท่านเราะสูล p เก็บตัวอยู่คนเดียวนั้น ก็มีเสียงเรียกว่า “โอ้ มุหัมมัดจงอ่าน (บัสมาละฮฺจนจบฟาติหะฮฺ) และจงกล่าวว่า “ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ” จากนั้นท่านเราะสูล p ไปหาว่าเราะเกะฮฺพร้อมกับเล่าเรื่องดังกล่าวแก่เขา

ว่าเราะเกะฮฺตอบว่า “จงยินดีเถิด จงยินดีเถิด ฉันขอเป็นพยานว่า ท่านคือผู้ที่ได้รับการแจ้งข่าวดี เช่นเดียวกับนบีอิสมา บุตรมัรยัม v และท่านได้พบกับนะมูส (มลาอิกะฮฺ) เหมือนที่เกิดขึ้นแก่ นะบีมูซา v ทรงแต่งตั้งมา และท่านจะถูกส่งใช้ด้วยญิบรียิลหลังจากวันนี้ และถ้าหากฉันมีโอกาสทำในเรื่องดังกล่าว ฉันก็จะร่วมญิบรียิลพร้อมกับท่าน” (รายงานโดย อัลบัยฮะกีญ เป็นหะดีษมุรตลัด และมุนเคาะฎะอะฮฺ แต่ผู้รายหมิ่นกอต)

หะดีษนี้ชี้ให้เห็นว่า สุเราะฮฺอัลฟาติหะฮฺเป็นสุเราะฮฺแรกๆ ที่ถูกประทานลงมา ซึ่งดูเหมือนว่าก่อนหน้านี้ ท่านเราะสูล p ไม่เคยได้รับวะฮฺยู (วิวรณ์) ใดๆ อันเป็นเหตุให้ท่านต้องประหลาดใจพร้อมทั้งได้สอบถามว่าเราะเกะฮฺ บินนาฟาธ แต่ที่ถูกต้องแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น ด้วยเหตุบางประการดังนี้

1. หะดีษข้างต้น แม้ว่าสายรายงานของมันเชื่อถือได้ แต่ถือว่าเป็นหะดีษมุรตลัดและมุนเคาะฎะอะฮฺ (สายรายงานไม่ต่อเนื่อง) ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้
2. หะดีษนี้ขัดแย้งกับหะดีษเศาะหิหฺที่ชี้ว่า สุเราะฮฺแรกที่ถูกประทานคือสุเราะฮฺอัลอะลัก แล้ววะฮฺยูขาดตอนไปช่วงหนึ่งจากนั้นสุเราะฮฺอัลมุคดษฺมิรจึงถูกประทานลงมา
3. ท่านบัยฮะกีญ (ขออัลลอฮฺจงเมตตาท่าน) กล่าวว่า “ถ้าหากหะดีษนี้ปลอดจากสิ่งที่เป็นเหตุให้มันกลายเป็นหะดีษฎะอิฟ (หากหะดีษนี้เป็นหะดีษถูกต้อง) ดังนั้นถือว่าหะดีษนี้เป็นการเล่าเกี่ยวกับการประทานสุเราะฮฺอัลฟาติหะฮฺ ภายหลังจากที่ได้ประทานสุเราะฮฺอัลอะลัก และสุเราะฮฺอัลมุคดษฺมิร

ด้วยเหตุดังกล่าวถ้าหากเราจะนับว่าหะดีษข้างต้นที่กล่าวถึง “อัลฟาติหะฮฺ” นั้นเป็นการบ่งชี้ว่า นี่คือนสุเราะฮฺแรกที่ถูกประทานลงมาในลักษณะที่ครบถ้วนสมบูรณ์จากต้นจนจบสุเราะฮฺ น่าจะเป็นสิ่งถูกต้องกว่า เนื่องจากสุเราะฮฺอัลอะลักถูกประทานลงมาครั้งแรกเพียงห้าอายะฮฺ เช่นเดียวกับสุเราะฮฺ อัลมุคดษฺมิร ซึ่งถูกประทานลงมาเพียงส่วนต้นของสุเราะฮฺเท่านั้น

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า

สุเราะฮฺอัลอะลัก เป็นสุเราะฮฺที่ถูกประทานลงมาอย่างแน่นอน

สุเราะฮ์อัลมุดัสซิร เป็นสุเราะฮ์ที่ถูกประทานลงมาหลังจากที่วะหฺยู (วิวรณ์) ได้หยุดชะงักไประยะเวลาหนึ่ง

สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เป็นสุเราะฮ์แรกที่ถูกประทานลงมาในรูปแบบที่ครบถ้วน ตั้งแต่ต้นจนจบสุเราะฮ์ วัลลอฮุอะอ์ลัม

ความประเสริฐของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

ความประเสริฐของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์มีอยู่มากมาย ส่วนหนึ่งจากความประเสริฐของมันคือ

1. อัลฟาติหะฮ์ เป็นสุเราะฮ์ที่จัดไว้ในลำดับแรกของมุศฮัฟอัลอูษมานียฺ
2. อัลฟาติหะฮ์ เป็นสุเราะฮ์ที่ประทานลงมาอย่างครบถ้วนภายในครั้งเดียวจากต้นจนจบสุเราะฮ์ ตามหะดีษที่รายงานโดยบัยฮะกียะฮ์ (เราะหิมะฮ์สุลลอฮ์)
3. อัลฟาติหะฮ์ มีรูปแบบตลอดจนได้รับการขนานนามที่สำคัญ เช่น

1. อุมมุลกุรอานและอุมมุลกิตาบ (أم القرآن) และ (أم الكتاب)

เป็นแม่บทแห่งอัลกุรอาน และแม่บทแห่งคัมภีร์ ดังหะดีษมรฟูอฺ ที่เล่าโดยอบูสุรียะฮ์เราะฮ์ ซึ่งท่านกล่าวว่า :

« إِذَا قَرَأْتُمُ الْحَمْدَ فَاقْرَءُوا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، إِنَّهَا أُمُّ الْقُرْآنِ، وَأُمُّ الْكِتَابِ، وَالسَّبْعُ الْمَثَانِي، وَبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اخْدَى آيَاتَهَا »

ความว่า “เมื่อพวกเจ้าประสงค์จะอ่านอัลกุรอาน (อัลหัมดิลลิลลาฮ์) ดังนั้นก็จงอ่าน (อัลบัสมะละฮ์) แท้จริงแล้ว มันคือแม่แห่งอัลกุรอานและเป็นแม่แห่งคัมภีร์ อีกทั้งยังเป็นเจ็ดอายะฮ์ที่ถูกอ่านซ้ำๆ และอัลบัสมะละฮ์ เป็นส่วนหนึ่งของมัน” (รายงานโดย คารุณากุญญียฺ 312/1)

2. ฟาติหะตุลคัมภีร์ (فاتحة الكتاب)

ผู้เปิดแห่งคัมภีร์

« لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ »

ความว่า “ไม่มีการละหมาด สำหรับผู้ที่ไม่ได้อ่านอัลฟาติหะฮ์” (รายงานโดยอิมามอัลบุคอรียฺ หะดีษที่ 756 และอิมามมุสลิม หะดีษที่ 394)

3. อะอฺซอมุลกุรอาน (أعظم سورة في القرآن)

ซูเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในอัลกุรอาน

«عَنْ أَبِي سَعِيدٍ بْنِ الْمَعْلَى قَالَ قُلْتُ لَهُ : أَلَمْ تَقُلْ لِأَعْلَمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ ؟ قَالَ “ : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ»

ความว่า : จากอบีสะอีด บินมุอัลลาเล่าว่า ฉันได้ถามท่านเราะสูล p ว่า ท่านไม่เคยกล่าวหรือหรือว่า ฉันจะสอนเจ้าซูเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในอัลกุรอาน? ท่านเราะสูล p จึงตอบว่า “อัลหัมดุลิลลาฮ์รอบบิลอาละมีน มันเป็นเจ็ดอายะฮ์ที่ถูกอ่านซ้ำๆ และเป็นอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่ ที่ประทานลงมาแก่นั่น” (รายงานโดย อิหม่ามอัลบุคอรี หะดีษที่ 4139)

4. อัฟฎุลกุรอาน (أفضل القرآن)

ที่มีเกียรติที่สุดจากอัลกุรอาน

«عَنْ أَنَسٍ قَالَ أَخْبَرْتُكَ بِأَفْضَلِ الْقُرْآنِ ؟ قَالَ بَلَى فَتِلَا الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»

จากอนัส t กล่าวว่า ท่านเราะสูล p ได้กล่าวว่า “ฉันจะบอกแก่เจ้า ถึงซูเราะฮ์ที่มีคุณค่ายิ่งจาก อัลกุรอาน แล้วท่านก็อ่าน อัลหัมดุลิลลาฮ์รอบบิลอาละมีน (รายงานโดย อัลหาคิม และเขากล่าวว่าเป็นหะดีษเศาะหิหฺตามเงื่อนไขของมุสลิม)

5. อัลฟาติหะฮ์เป็นซูเราะฮ์ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นส่วนหนึ่งจากกฏ (รูกุน) ต่างๆของการละหมาดที่จะต้องอ่านในทุกหรือกะฮ์ ซึ่งมุสลิมจะต้องอ่านทวนซูเราะฮ์นี้ไม่ต่ำกว่า 17 ครั้ง ในหนึ่งวันกับอีกคืน ดังกล่าวนี้อธิบายความหมายของอายะฮ์ที่อัลลอฮ์ I ได้ตรัสว่า :

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾

ความว่า “และแท้จริงแล้ว เราได้มอบให้แก่เจ้าเจ็ด (อายะฮ์) ที่ถูกอ่านซ้ำๆ (ในการละหมาด) และอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่” (ซูเราะฮ์ อัลหิจญร 15 : 87)

6. อัลฟาติหะฮ์ เป็นซูเราะฮ์ที่ประมวลมูลฐานทั้งหมดของเนื้อหาจากอัลกุรอาน และได้สรุปพื้นฐานของคำสอนอิสลามทั้งหลาย

ด้วยเหตุนี้ ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์จึงได้รับการเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “อุมมุลกุรอาน” ใครก็ตามที่ได้รับเตาฟีก (ความสำเร็จ) จากอัลลอฮ์ I ให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงของซูเราะฮ์อัลฟาติ

หะซุอย่างครอบคลุมแล้ว หมายความว่าเขาได้รู้จักลักษณะโดยทั่วไปของอิสลาม ในฐานะที่เป็นดิน (ศาสนา) ที่สมบูรณ์จากผู้เป็นเจ้า ที่ทรงมอบแก่ปวงบ่าวของพระองค์ในโลกนี้

ท่านอัลหะสัน อัลบัสรีย์ กล่าวว่า :

« أنزل الله مائة وأربعة كتب ، أودع علومها أربعة : التوراة ، والإنجيل ، والزبور ، والفرقان . ثم أودع علوم الثلاثة الفرقان ، ثم أودع علوم القرآن : المفصل ، ثم أودع علوم المفصل : فاتحة الكتاب ؛ فمن علم تفسيرها كان كمن علم تفسير الكتب المتصلة »

ความว่า : “อัลลอฮ์ I ทรงประทานคัมภีร์ 104 เล่ม ซึ่งเนื้อหาของมันมีอยู่ในคัมภีร์ 4 เล่ม คือ อัลเตารอส อัลอินญิล อัซซะบूर และอัลฟุรกอ (อัลกุรอาน) หลังจากนั้นอัลลอฮ์ I ทรงรวบรวมความรู้ทั้งหมดจากคัมภีร์ทั้งสามเล่มก่อนหน้าอัลฟุรกอ มาใช้ในอัลฟุรกอ ต่อมาพระองค์ทรงรวมความรู้สู่ “ฟาติหะตุลกีตาบ” (ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์) ใครก็ตามที่ทราบความหมายของ “ฟาติหะตุลกีตาบ” “ดังนั้นเขาก็เป็นเช่นเดียวกับผู้ที่รู้ความหมาย (คัมภีร์) คัมภีร์ทั้งหลายของ พระองค์ ที่ถูกประทานลงมา” (อัลบัยฮะกีฮ์ หน้า 428 อ้างถึงอิสมาอีลตุตฟี จะ ปากียา (1990))

ซูเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์ชื่อ : ซูเราะฮ์นี้ได้ชื่อว่า “อัลฟาติฮะฮ์” ก็เพราะเนื้อหาของซูเราะฮ์นี้คือการเปิดเรื่องหรือการเปิดหนังสือหรือสิ่งอื่นๆ พุคอีกอย่างหนึ่งก็คือ อัลฟาติฮะฮ์ก็คือการเริ่มเรื่องหรืออารัมภกถาอย่างหนึ่งนั่นเอง

ระยะเวลาของการประทานวะหฺยู (วิวรณ์) : ซูเราะฮ์นี้เป็นหนึ่งในบรรดาซูเราะฮ์ช่วงแรกๆ ที่ถูกประทานมาให้แก่ท่านนะบีมุหัมมัด p ความจริงแล้วเราได้ทราบมาจากรายงานสะดิษที่เชื่อถือได้ว่า ซูเราะฮ์นี้เป็นซูเราะฮ์ที่สมบูรณ์ซูเราะฮ์แรกที่ได้ถูกประทานมาให้แก่ท่านนะบี p ก่อนหน้านี้จะมีก็แต่บางส่วนของซูเราะฮ์ อัลอะลัก ซูเราะฮ์อัลมุชชะมิล และซูเราะฮ์ อัลมุดดะษิร เท่านั้นที่ได้ถูกประทานลงมา

เนื้อเรื่อง : ซูเราะฮ์นี้ความจริงแล้วเป็นคำวิงวอนที่อัลลอฮ์ได้สอนบรรดาผู้ที่ต้องการจะศึกษาคัมภีร์ของพระองค์ ซึ่งได้ถูกจัดวางไว้ตั้งแต่ตอนต้นของคัมภีร์กุรอานเพื่อที่จะสอนบทเรียนให้แก่ผู้อ่านว่า : ถ้าเจ้าต้องการจะได้รับประโยชน์จากกุรอานอย่างจริงแล้วละก็ เจ้าจะต้องอ่านคำวิงวอนนี้ต่อพระผู้อภิบาลแห่งสากลจักรวาล

อาร์มภกถานี้มีเจตนาที่จะสร้างความปรารถนาอย่างแรงกล้าขึ้นในหัวใจของผู้อ่านที่ต้องการจะแสวงหาทางนำจากพระผู้อภิบาลแห่งสากลจักรวาล ซึ่งเป็นผู้เดียวเท่านั้นที่สามารถจะให้ได้ ดังนั้น อัล-ฟาติฮะฮ์จึงสอนโดยทางอ้อมว่าสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ก็คือการวิงวอนขอคำแนะนำไปสู่หนทางที่เที่ยงตรง การศึกษาการอ่านด้วยทัศนคติของผู้แสวงหาสัจธรรมและการยอมรับความจริงว่า พระผู้อภิบาลแห่งสากลจักรวาลคือแหล่งที่มาของความรู้ทั้งปวง ดังนั้นเขาจึงควรเริ่มต้นศึกษาการอ่านด้วยการวิงวอนขอทางนำต่อพระองค์

จากเนื้อเรื่องของสุเราะฮ์นี้ จึงเป็นที่แน่ชัดว่าความสัมพันธ์ระหว่างอัลฟาติฮะฮ์กับการอ่านนั้น มิใช่เป็นความสัมพันธ์ของบทนำในหนังสือเล่มหนึ่งเล่มใด แต่เป็นความสัมพันธ์ของการวิงวอนและการตอบรับคำวิงวอนนั้น อัลฟาติฮะฮ์เป็นคำวิงวอนจากบ่าวและกูรอ่านเป็นคำตอบรับคำวิงวอนจากนาย บ่าววิงวอนต่ออัลลอฮ์ให้ทรงแสดงทางนำแก่เขา และนายก็ได้ประทานกูรอ่านทั้งหมดให้แก่เขาเป็นคำตอบต่อคำวิงวอน เหมือนกับจะกล่าวว่า “นี่คือทางนำที่เจ้าขอจากฉัน”

บรรดาการสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์

1. วัฒนธรรมอิสลามต้องการให้มนุษย์เริ่มต้นการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยพระนามของอัลลอฮ์ถ้าหากการกล่าวนามเพื่อเริ่มต้นทำสิ่งใดถูกทำอย่างมีจิตสำนึกและจริงใจแล้ว มันจะก่อให้เกิดผลดี 3 ประการติดตามาอย่างแน่นอน นั่นคือ ประการแรก มันจะช่วยปกป้องเขาให้พ้นจากความชั่ว เพราะพระนามของอัลลอฮ์จะกระตุ้นเขาให้พิจารณาว่า เขาควรเอาพระนามของพระองค์ไปควบคุมกับการทำผิดหรือเจตนาที่ชั่วร้ายเลวทรามหรือไม่ ประการที่ 2 การเอ่ยพระนามของพระอัลลอฮ์จะสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในความคิดของเขา และจะนำเขาไปสู่ทางที่ถูกต้อง ประการที่ 3 เขาจะได้รับความช่วยเหลือและความจำเริญจากอัลลอฮ์ และเขาจะได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากอารมณ์ของชัยฏอน เพราะอัลลอฮ์จะหันมายังมนุษย์เพื่อมนุษย์หันมายังพระองค์

2. ในบทนำของสุเราะฮ์นี้ได้กล่าวไปแล้วว่า อัลฟาติฮะฮ์คือคำวิงวอนซึ่งเริ่มต้นด้วยการสรรเสริญอัลลอฮ์ผู้ที่ถูกวิงวอนขอให้สอนวิธีการที่ถูกต้องในการวิงวอนให้แก่เรา เราไม่ควรจะเอ่ยขออะไรจากใครด้วยการเอ่ยคำขอนั้นขึ้นมาแบบขวานผ่าซาก และทะลุกลางปล้องโดยไม่ขึ้นต้นคำขอที่เหมาะสม วิธีการที่ถูกต้องก็คือการยอมรับฐานะอันประเสริฐและสูงส่งของผู้ที่เรากำลังจะเอ่ยคำวิงวอนขอ นั่นคือเหตุผลที่ว่า ทำไมเราจึงเริ่มต้นคำวิงวอนด้วยการสรรเสริญอัลลอฮ์ เพราะพระองค์นั้นทรงสมบูรณ์ยิ่งในความสูงส่งทั้งปวงและพระองค์ยังเป็นผู้ให้ความอุปการะแก่เราด้วย เราให้เกียรติสรรเสริญต่ออัลลอฮ์เพื่อแสดงว่าเราขอรับความสูงส่งของพระองค์ด้วยความจริงใจ และยังขอบคุณต่อพระองค์สำหรับความโปรดปรานที่ทรงประทานให้แก่เราอย่างสุดที่จะคณานับอีกด้วย

ตรงนี้ เราจะต้องเข้าใจอีกด้วยว่า ไม่เพียงแต่ “บรรดาการสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์” เท่านั้น แต่ “การสรรเสริญเป็นของอัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว” ด้วย ความแตกต่างนี้ความสำคัญมาก เพราะว่ามันจะตัดรางเหง้าของการเคารพบูชาสิ่งถูกสร้างอื่นๆ ของพระองค์ เพราะว่าสิ่งเหล่านี้ไม่คู่ควรแก่การได้รับการสรรเสริญและการเคารพสักการะ ไม่มีมนุษย์ เทพยาคา ศาสนา เทพเจ้า ดวงดาว เทวรูป หรือกล่าวโดยสั้นๆ ก็คือไม่มีสิ่งถูกสร้างใดๆ ของพระองค์ที่จะมีคุณสมบัติที่ดีต่อการเป็นพระเจ้าเหมือนกับอัลลอฮ์ ถ้าหากว่ามันจะมี มันก็เป็นเพราะอัลลอฮ์ให้แก่มัน ดังนั้น ผู้ที่สร้างคุณสมบัติที่ดีเหล่านี้ต่างหากที่สมควรจะได้รับการฟลิตูทิส การเคารพสักการะและการแสดงความกตัญญูรู้คุณ มิใช่สิ่งทั้งหลายที่พระองค์ทรงสร้างมา

3. ภาษาอาหรับคำว่า “ร็อบ” ซึ่งถูกแปลเป็นภาษาไทยว่า “พระผู้อภิบาล” นั้นหมายถึง (ก) นายและผู้เป็นเจ้าของ (ข) ผู้ให้การเลี้ยงดู ผู้ดูแลรักษาและผู้คุ้มครอง (ค) ผู้มีอำนาจสูงสุด ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้จัดการ อัลลอฮ์ทรงเป็นพระผู้อภิบาลแห่งจักรวาลในทุกความหมายทั้งหมดที่กล่าวมานี้

4. ถึงแม้ว่า “เราะฮฺมาน” ในภาษาอาหรับเองจะอยู่ในรูปที่แสดงถึงความเป็นที่สูงสุด และหมายถึงคุณลักษณะแห่งความกรุณาปราณีและความเมตตาในระดับสูงก็ตาม แต่คำนี้ก็ไม่ได้แสดงออกถึงการไม่มีขอบเขตสิ้นสุดของคุณลักษณะเหล่านี้ของอัลลอฮ์ ดังนั้น คำว่า “เราะฮิม” ซึ่งเป็นคำที่มาจากรากศัพท์เดียวกัน จึงได้ถูกนำมาผนวกเข้าเพื่อเป็นการเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไป

5. หลังจากการกล่าวว่าอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงกรุณาปราณีและทรงเมตตาแล้ว ยังมีการกล่าวเพิ่มเติมขึ้นมาทันทีว่าพระองค์ทรงเป็นใหญ่ในวันตัดสินตอบแทน ทั้งนี้เพื่อที่คุณสมบัติแห่งความกรุณาปราณีและความเมตตาของพระองค์จะได้ไม่ทำให้ใครลืมไปว่าในวันนั้น พระองค์จะทรงรวบรวมมนุษย์ทุกคนตั้งแต่คนแรกจนถึงคนสุดท้ายเข้าไว้ด้วยกัน และจะให้มนุษย์ทุกคนขึ้นบัญชีการกระทำของเขาต่อพระองค์ ดังนั้น มุสลิมจะต้องคำนึงถึงความจริงไว้เสมอว่าอัลลอฮ์ไม่ทรงแต่เพียงเมตตาเท่านั้น แต่พระองค์ยังทรงยุติธรรมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม พระองค์ก็ทรงมีอำนาจอย่างเต็มที่ที่จะให้อภัย หรือลงโทษผู้ใดที่พระองค์ต้องการเพราะพระองค์ทรงมีอำนาจอย่างสมบูรณ์เหนือทุกสิ่ง ดังนั้น เราจะต้องมีความเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยมว่าจุดจบของเราก็จะมีความสุขหรือความเศร้าโศกนั้น ทั้งหมดขึ้นอยู่กับอำนาจของพระองค์โดยสิ้นเชิง

6. ภาษาอาหรับคำว่า “อิบาดะฮฺ” ถูกใช้ใน 3 ความหมายด้วยกัน คือ (ก) การเคารพสักการะ และการอุทิศพลี (ข) การขอมตนและการเชื่อฟัง (ค) การขอมอยู่ใต้อำนาจและการเป็นบ่าวรับใช้ ในที่นี้คำนี้มีความหมายทั้ง 3 ประการ นั่นคือ “เราเป็นผู้เคารพสักการะ เป็นผู้อยู่ใต้อำนาจและเป็นบ่าวของพระองค์” และ “เราจะรักษาความสัมพันธ์เหล่านี้ไว้กับพระองค์และเฉพาะพระองค์เท่านั้น” และ “เราจะไม่เอาสิ่งใดอื่นมาเป็นสิ่งเคารพสักการะของเราในทั้ง 3 ความหมายดังกล่าวมา”

7. หมายถึง “เราขอความช่วยเหลือจากพระองค์ เพราะเรารู้ว่าพระองค์เป็นผู้อภิบาลของจักรวาลทั้งหมดและพระองค์ทรงมีอำนาจทั้งหมดและพระองค์ทรงเป็นนายของทุกสรรพสิ่ง ดังนั้นเราจึงหันมายังพระองค์เพื่อขอความช่วยเหลือจากพระองค์ให้สิ่งที่เราต้องการประสบผลสำเร็จ”

8. นั่นคือ “ได้โปรดแสดงหนทางที่จะนำไปสู่ความถูกต้องในทุกย่างก้าวของชีวิต และขอได้ทรงปกป้องรักษาเราให้ปลอดภัยจากความผิดพลาด และผลลัพธ์ที่ชั่วร้ายและขอได้ทรงนำความสำเร็จมาให้แก่เราในที่สุด”

นี่คือคำขอที่ฝ่ายของอัลลอฮ์วิงวอนต่อพระองค์เมื่อเขาเริ่มต้นศึกษาคุรอาน เขาวิงวอนต่อพระองค์ให้ทรงนำทางเขาในทุกย่างก้าวของชีวิต และคุ้มครองเขาให้พ้นจากวังวนแห่งความสงสัยและความไม่แน่ใจที่เป็นผลมาจากการขาดความรู้ที่แท้จริง นอกจากนั้นแล้ว ผู้เป็นบ่าวยังได้ขออนุญาตให้โปรดแสดงแนวทางแห่งชีวิตที่ถูกต้องและเที่ยงตรงจากแนวทาง และหนทางที่คดเคี้ยวทั้งหลายด้วย

9. “ทางที่เที่ยงตรง” ที่เรากำลังวิงวอนขอก็คือ “ทางที่ผู้ปฏิบัติตามจะได้รับความโปรดปรานและคำจำเริญจากพระองค์เสมอ และเป็นทางที่ถูกปฏิบัติโดยผู้คนที่พระองค์ทรงโปรดพวกเขา”

10. นี่เป็นการแสดงว่า “ผู้ที่ได้รับความโปรดปราน” นั้น มิใช่ผู้ที่หลงทางและผู้ที่พระองค์ทรงกริ้วถึงแม้ว่าพวกเขาอาจจะเป็นผู้ที่มีความสุขกับสิ่งดีๆ ชั่วครั้งชั่วคราวแห่งชีวิตก็ตาม คนที่ได้รับความโปรดปรานที่แท้จริงนั้นคือบรรดาผู้ที่ได้รับความจำเริญจากการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องของพวกเขา จากที่กล่าวมานี้จึงเป็นที่ชัดเจนว่า คำว่า “โปรดปราน” นั้นหมายถึงรางวัลตอบแทนที่แท้จริงและถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการดำรงชีวิตอย่างถูกต้องและจากการยินดียของอัลลอฮ์ มิใช่สิ่งดีเพียงชั่วคราวของชีวิตที่พวกทราซและพวกบูชาทรัพย์ดินเคยมีความสุขอยู่กับมัน และมีใช้สิ่งที่กำลังเป็นที่หลงระเริงกันโดยบรรดาผู้ที่ทำผิดและหลงออกไปจากหนทางที่เที่ยงตรง

สอบปฏิบัติ

ทดสอบอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียน อ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ ให้ถูกต้องตามหลักตั้งญะฮ์ด เป็นรายบุคคล

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾
 ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾
 ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾
 ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾
 ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾
 ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾
 ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾
 ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

การวัดผลและประเมินผล

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	ระดับ	เกณฑ์
6 ขึ้นไป	ดี	การออกเสียง (มักรอญ์) ความหนา-บางของพยัญชนะ การอ่านสั้น-ยาว จุดหยุด ภาพรวมในการอ่าน ไม่ผิดเลย
5	ปานกลาง	การออกเสียง (มักรอญ์) ความหนา-บางของพยัญชนะ การอ่านสั้น-ยาว จุดหยุด ภาพรวมในการอ่าน ผิดบางจุด
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง	การออกเสียง (มักรอญ์) ความหนา-บางของพยัญชนะ การอ่านสั้น-ยาว จุดหยุด ภาพรวมในการอ่าน ผิด 5 จุดขึ้นไป

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การหาคำศัพท์และความหมายโดยรวม

1. สาระสำคัญ

สามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตั้งญะฮีด ฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละอายะ เพื่อทราบความหมายของคำศัพท์ และความหมายโดยรวม สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และการอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ถูกต้องตามหลักตั้งญะฮีด

2.2 ความหมายคำศัพท์ ความหมายโดยรวม ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

2.3 อธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และสามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตั้งญะฮีด

2. นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์โดยนัยและความหมายโดยรวมคำศัพท์ได้ถูกต้อง

3. นักเรียนสามารถอธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำสู่บทเรียน

ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนโดยการอภิปราย สนทนาเกี่ยวกับการอ่าน ความหมาย ความสำคัญของอายะที่ศึกษา

ขั้นสอน

ทบทวนตรวจสอบการอ่านที่ถูกต้องตามหลักคำยวณวทที่ถูกต้องโดยมทการทบทวน ฝนกลุ่ม
หญญ กลุ่มเล็ก และรายบุคคล

จันฝก

ปรบปรนการอ่านใหถูกต้องตามหลักคำยวณวท อธบายคำศัพท และความหมายโดยรวม ฝกให
นกเรียนอ่านฝนกลุ่มหญญ กลุ่มยอย และรายบุคคล

จันนำไปใช

จกใหผูเรียนฝกปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำศัพทแต่ละคำ แต่ละอายะ เพื่อรู้รากศัพทและ
ความหมายโดยรวม

จันสรูป

ฝนการสรูปการอ่านที่ถูกต้องตามหลักคำยวณวท หาความหมายของคำศัพทแต่ละคำและ
ความหมายโดยรวม

5. สือและการเรียนรู

5.1 สือการเรียนรู

บัตรคำศัพท

ตารางคำศัพท

ใบความรู้ที่ 2 สุเราะฮอัลฟาติหะฮ อายะที่ 1 - 7

5.2 แหลงเรียนรู

หือลงละหมาด

หือลงสมุด

6. การะงาน/จันงาน

แบบทดสอบ การใหความหมายคำศัพท และการใหความหมายอายะ โดยรวม

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การวัดผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
1. นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของ สูตรเอสอัลฟาดีหะฮะ และสามารถ อ่านสูตรเอสอัลฟาดีหะฮะได้อย่าง ถูกต้องตามหลักหลักตั้งญะวิด	สอบปฏิบัติ	ทดสอบอ่านสูตรเอส อัลฟาดีหะฮะเป็น รายบุคคล	10
2. นักเรียนรู้และเข้าใจความหมาย ของคำศัพท์และความหมายโดยรวม	ทดสอบการหาคำศัพท์	แบบทดสอบ	10
3. นักเรียนสามารถอธิบาย สูตร เอสอัลฟาดีหะฮะได้ถูกต้อง	ทดสอบอธิบาย	แบบทดสอบ	10
รวม			30

7.2 เกณฑ์การให้คะแนน

27 – 30	ดีมาก
24 – 26	ดี
21 – 23	ปานกลาง
18 – 20	พอใช้
ต่ำกว่า 18	ปรับปรุง

บันทึกหลังการสอน

บันทึกสรุปผล การจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

บัตรคำศัพท์

الَّذِينَ

บรรดาผู้ที่

الْمَغْضُوبِ

ผู้ที่ถูกโกรธกริ้ว

ตารางคำศัพท์ในซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

คำ	ความหมาย
بِسْمِ اللَّهِ	ด้วยพระนามของอัลลอฮ์
الرَّحْمَنِ	ผู้ทรงเมตตา
الرَّحِيمِ	ผู้ทรงกรุณา
الْحَمْدُ	มวลดการสรรเสริญ
لِلَّهِ	เป็นสิทธิของอัลลอฮ์, สำหรับอัลลอฮ์
رَبِّ الْعَالَمِينَ	ผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก
مَالِكِ	ผู้ทรงสิทธิ, กษัตริย์
يَوْمِ الدِّينِ	วันตอบแทน, วันกียามะฮ์, วันอาคิเราะฮ์
إِيَّاكَ	เฉพาะพระองค์เท่านั้น
نَعْبُدُ	ข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์
وَ	และ
نَسْتَعِينُ	ข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ
اهْدِنَا	ขอทรงนำพวกข้า, ขอทรงฮิदाยะฮ์พวกข้า
الصِّرَاطَ	ทาง, หนทาง, แนวทาง
الْمُسْتَقِيمَ	อันเที่ยงตรง
الَّذِينَ	บรรดาผู้ที่
أَنْعَمْتَ	ได้ทรงโปรดปราน
عَلَيْهِمْ	แก่พวกเขา
غَيْرِ	มิใช่, ไม่ใช่
الْمَغْضُوبِ	ของผู้ที่ถูกโกรธกริ้ว
وَلَا	มิใช่, ไม่ใช่

الضَّالِّينَ	พวกที่หลงผิด
--------------	--------------

ใบความรู้ที่ 2

ซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ อายะที่ 1 - 7

ความหมายและการอธิบายของอายะฮ์

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

“ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา”

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

“มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก”

﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

“ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา”

﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾

“ผู้ทรงสิทธิแห่งวันตอบแทน”

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

“เฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์เคารพปบิอาศัย และเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ”

﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾

“ขอพระองค์ทรงนำ พวกข้าพระองค์ ซึ่งทางอันเที่ยงตรง”

﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

“ทางของบรรดาผู้ที่พระองค์ได้ทรงโปรดปรานแก่พวกเขามีใช้ทางของผู้ที่ถูกโทษกริ้ว และมีใช้ทางของพวกที่หลงผิด”

استعاذة

(การขอความคุ้มครอง)

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

ความหมาย : “ฉันขอความคุ้มครองจากอัลลอฮ์ให้พ้นจากการร้ายชัฏฏอนที่ถูกสาปแช่ง”

อธิบายความหมาย :

أعوذ : “ฉันขอความคุ้มครองหรือฉันขอ ฟัง”

بالله : “จากอัลลอฮ์ I เท่านั้น มิใช่จากสิ่งอื่น เพราะพระองค์เท่านั้นที่ทรงเดชานุภาพ ในการคุ้มครองมนุษย์จากการล่อลวงของชัยฏอน”

من الشيطان : “จากชัยฏอน” ในภาษาอาหรับ الشيطان จะใช้กับทุกสิ่งที่ก่อความ ทรมาน และ หัวใจที่แข็งกระด้าง/ตื้อดิ่ง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะมาจากญิน มนุษย์หรือสัตว์ก็ตาม นักภาษาศาสตร์ส่วนหนึ่ง กล่าวว่า คำว่า (الشيطان) มาจากคำของคณอาหรับว่า (بعدت) คือ (شيطنت الدار) หมายถึงบ้านของ เขาอยู่ไกล เหตุนี้เองอุลามาด้านตัฟซีรจึงกล่าวถึง สาเหตุที่เรียกว่า الشيطان นั้นว่า ชัยฏอน เนื่องจากการที่มันอยู่ห่างไกลจากสัจธรรม(อัลฮัก) และความดี (อัลค็อยร)

الرجيم : คือ : อัลมรฎุม หมายถึงที่ถูกสาปแช่ง ที่มาของคำว่า

الرجيم คือ ขว้างหรือปา ไม่ว่าจะด้วยคำพูดหรือการกระทำ เช่น ขว้างหิน เป็นต้น

** : อาจใช้ในความหมายที่ว่า

- * ที่ถูกสาปแช่ง(ลงโทษ) (الملعون)
- * ที่ถูกกริ้ว (المشتوم)
- * ที่ถูกขับไล่ (المطرود)
- * ที่ถูกฆ่า (المقتول)

อธิบายความหมาย

อะบูญะอ์ฟัร อัญญาอะบะรียุกกล่าวว่า “ความหมายของ من الشيطان الرجيم คือฉันขอ ความคุ้มครองจากอัลลอฮ์ I เท่านั้น ไม่ขอจากสิ่งอื่นที่เป็นมัลลู้ก (สิ่งถูกก่อสร้าง) อันอ่อนแอ ให้ รอดพ้นจาก (ความชั่วร้าย) ของ الشيطان ที่ถูกสาปแช่ง เพื่อว่ามัน (จะไม่) ทำให้เกิดความเสียหายแก่ ศาสนาของฉัน หรือทำให้ฉันต้องออกห่าง หรือ (ถูกขัดขวาง) จากสัจธรรมของอัลลอฮ์ I ซึ่งเป็นสิ่ง ที่ฉันกำลังยึดมั่น เพื่อพระเจ้าของฉัน” (ดูในญามิอุลบะยาน ของท่านอัญญาอะบะรียะ 39/1)

الشيطان ในที่นี้หมายถึง ความชั่วร้ายทั้งหลายของ الشيطان เช่นการกระชิบกระชาบ การชัก จูง การทำลาย การล่อลวง และความอูตสาหะที่ชั่วร้ายทั้งหลายของมันที่จะนำความหายนะมาสู่ มนุษย์และความพินาศจากความชั่วร้ายของมัน ซึ่งไม่มีอำนาจในจะป้องกันมันได้ ยกเว้นอัลลอฮ์ I เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم ถูกสั่งใช้ให้ทุกคนกล่าว เมื่อเขาเกิดการหลงลืม และขาดสติ หรือเมื่อเขารู้สึกกลัว และหวาดระแวง และได้รับการเน้นย้ำเป็นการเฉพาะเมื่อต้องการจะอ่านอัลกุ ราน ดังที่อัลลอฮ์ I ตรัสไว้ว่า

﴿فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾

ความว่า “เมื่อท่านประสงค์จะอ่านอัลกุรอาน ดังนั้นจงขอความคุ้มครอง
จากอัลลอฮ์ให้พ้นจากมารร้ายชัยฏอน” (สุเราะฮ์ อันนะหฺลุ 16 : 98)

อายะฮ์นี้ชี้ให้เห็นว่า ชัยฏอนเป็นศัตรูกับอัลกุรอาน มันจะไม่ใช่ความสุขที่ได้เห็นมนุษย์อ่าน
อัลกุรอาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการนำเอาบทเรียนจากอัลกุรอานมาใช้ เพราะเป็นที่ชัดเจนว่าอัล
กุรอานนำพามนุษย์สู่แนวทางของอัลลอฮ์ I ซึ่งเป็นการสร้างศัตรูกับชัยฏอน และโดยข้อเท็จจริงนั้น
อัลกุรอานนำพามนุษย์มุ่งสู่สวรรค์ ขณะที่ชัยฏอนล่อลวงมนุษย์เข้าสู่ขุมนรก
والعياذ بالله من ذلك

นอกจากนั้นแล้วอายะฮ์นี้ยังเปิดเผยให้เห็นว่า การล่อลวงของชัยฏอนต่ออะฮฺลุลกุรอาน
(ชาวกุรอาน) นั้น เกิดขึ้นจริงทั้งขณะที่เขากำลังอ่านอัลกุรอาน หรือกำลังพินิจพิเคราะห์ใจความของ
มัน จะอย่างไรเสียอีกกับผู้ที่ดำเนินชีวิตตามคำสอนของอัลกุรอาน เว้นแต่ผู้ที่อัลลอฮ์ I ทรงปกป้อง
เขาให้รอดพ้นจากพวกมัน أعاذن الله منه

จากอัब्ดุลลอฮ์ อิบน์อับบาส ท่านได้กล่าวว่า

«أَوَّلُ مَا نَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ : يَا مُحَمَّدُ اسْتَعِذْ، قُلْ :
أَسْتَعِذُ بِالسَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. ثُمَّ قَالَ : قُلْ : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ، ثُمَّ قَالَ : اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ سُورَةَ الْعَلَقِ»

ความว่า “วะหฺยู (วิวรณ์) แรกที่ญิบรีลนำมามอบแก่ท่านนะบีมุหัมมัด p นั้น
(ญิบรีล) ได้กล่าวว่า โอ้มุหัมมัด จงกล่าว : (ความหมายว่า) ฉันขอความคุ้มครอง
จาก(อัลลอฮ์ I) ผู้ทรงไต่ฮิน ผู้ทรงรอบรู้ (ให้พ้น) จาก (ความชั่วร้ายของ)
(الشيطان الرجيم) ญิบรีลกล่าวต่ออีกว่า จงกล่าวเถิด (โอ้ มุหัมมัด ความว่า) ด้วย
พระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา หลังจากนั้นเขาก็กล่าวว่า “اقْرَأْ”

(ญามิอุลบะยาน ของอิब्ญะอะบะริย 49/1)

อัลกุรอานบียุกกล่าวว่า : อุลามาอฺ มีมติตรงกันว่า อิสติอาซะฮฺ มิได้เป็นส่วนหนึ่งของอัลกุรอาน
(อัลญามิอุ ลิลอะหฺกาม อัลกุรอาน ของ อัลกุรอานบียุก 46/1)

กฎการอ่าน “ตะเอาวฺซุ” ในการละหมาด

1. สุนิต (ส่งเสริม) ให้อ่านตะเอาซ (ขอความคุ้มครอง) ก่อนการอ่านอัลกุรอานในร็อกอัตแรกของการละหมาด ที่อ่านเสียงดัง (เป็นทักษะ ของมัซฮับชาฟีอี และอะหฺมัด)
2. สุนิตให้อ่านตะเอาซ ก่อนการอ่านอัลกุรอานในร็อกอัตแรกของการละหมาด (ความเห็นของ อะฎีออซ, อัลสะซัน, อัน-นะเคาะอีย, อูษะนีพะฮุ และอัชเชารี)
3. วาญิบต้องอ่านตะเอาซก่อนการอ่านอัลกุรอาน (ความเห็นของท่านอะฎีออซ และดาวูด อัซซอฮรี)
4. ไม่วาญิบ และไม่สุนัตอ่านตะเอาซ โดยเฉพาะในละหมาดฟัรฎ (ความเห็นอิมามมาลิก)
5. สุนิตให้อ่านตะเอาซ หลังอ่านพะติหะฮ์ในการละหมาด ความเห็นอบูฮุร็อยเราะฮ์ และอบินุสรีรีน)

ความเห็นที่มีน้ำหนัก คือความเห็นที่กล่าวว่า สุนิตให้อ่านตะเอาซก่อนการอ่านพะติหะฮ์ ในการละหมาด เนื่องจากมีหลักฐานจากอบีสะอีดอัลคุดรีว่า ท่านนะบีมีักจะอ่านตะเอาซในการ ละหมาดของท่าน ก่อนการอ่านอัลกุรอาน (อิสมาอีลลูดี จะปาเกีย, 32-33 : 1990)

คำอ่าน

อิมามอัชชาฟีอี และสหายของท่านกล่าวว่า “นับว่าพอเพียงแล้วในการอ่านตะเอาซ ด้วย คำอ่านที่มีการขอความคุ้มครองจากอัลลอฮ์ I ให้พ้นจากชัยฏอน แต่ที่ดีคือประ โยคที่ว่า

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

อัลมะวัรียก็กล่าวว่า คำอ่านที่ดีกว่าหลังจากนั้นก็คือ

(أعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم)

ต่อมาคือ

(أعوذ بالله العلي من الشيطان الغوي)

แน่นอนว่า คำอ่าน أعوذ بالله من الشيطان الرجيم เป็นการอ่านตะเอาซที่ดียิ่ง เนื่องจากมัน ได้รับการยืนยัน จากคัมภีร์ของอัลลอฮ์ I และเป็นคำอ่านที่เห็นพ้องกันของบรรดา อุละมาอฺ ส่วน ใหญ่ (ญุมฮูร อุละมาอฺ)

สุเราะฮ์สั้น ๆ ที่มีเพียง 7 อายะฮ์ แต่กลับเป็นสุเราะฮ์ที่มุสลิมอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่า ครั้งแล้วครั้ง เล่าถึง 17 ครั้งตลอดเวลาหนึ่งวันและหนึ่งคืนเป็นอย่างน้อย หรือมากกว่านั้นหากพวกเขาละหมาด ชุนัต และจำนวนครั้งของการอ่านสุเราะฮ์สั้น ๆ สุเราะฮ์นี้จะเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าทวีคูณอย่างไม่มีเขต จำกัด หากพวกเขาต้องการยืนอยู่ ณ ความโปรดปรานของอัลลอฮ์ด้วยการอ่านในที่ที่นอกเหนือจาก การอ่านในละหมาดฟัรฎและชุนัต และการละหมาดจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการอ่านสุ เราะฮ์นี้ เพราะมีหลักฐานปรากฏอยู่ในเศาะหิหฺทั้งสองเล่ม (อัลบุคอรียและมุสลิม) ในรายงานของ

ท่านอุบะดะฮ์ อิบน์ ศอมิต จากท่านเราะสูลุลลอฮ์ว่า “**ไม่มีการละหมาด สำหรับผู้ที่ไม่ได้อ่านอัลฟาติหะฮ์**”

สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นส่วนหนึ่งของหลักความเชื่อของอิสลาม เป็นภาพรวมของความเข้าใจอิสลาม เป็นภาพรวมของความรู้สึกและตัวบ่งชี้ ที่ชี้ให้เห็นถึงสุดยอดแห่งปรัชญาที่มุสลิมเลือกที่จะอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่าครั้งแล้วครั้งเล่าในทุกหรือกะฮ์ของการละหมาด เป็นการบ่งบอกให้เห็นถึงสุดยอดแห่งปรัชญาอันเลียบคมที่ชี้ให้เห็นว่าหากขาดสุเราะฮ์ฟาติหะฮ์แล้ว การละหมาดจะไม่เป็นการละหมาดได้อีกต่อไป

สุเราะฮ์เริ่มต้นด้วยการกล่าวว่า ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ “ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ผู้ทรงยิ่งใหญ่ในความเมตตา ผู้ทรงยิ่งใหญ่ในความกรุณา” ไปพร้อมๆ กับความแตกต่างทางแนวคิดเกี่ยวกับบิสมิลละฮ์ (بِسْمِ اللَّهِ) ว่าเป็นอายะฮ์หนึ่งในทุก ๆ สุเราะฮ์ของอัลกุรอานหรือไม่? หรือเป็นเพียงอายะฮ์อัลกุรอานที่ใช้สำหรับการเริ่มต้นการอ่านอัลกุรอานในแต่ละสุเราะฮ์เท่านั้น แต่ทว่าทัศนะที่ถูกต้องที่สุดคือ บิสมิลละฮ์ เป็นอายะฮ์หนึ่งของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ เมื่อนับรวมกับอายะฮ์อื่น ๆ ของสุเราะฮ์แล้วจะได้ทั้งหมด 7 อายะฮ์พอดี และนี่คือความหมายของอายะฮ์ที่อัลลอฮ์ทรงตรัสไว้ว่า

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾

ความว่า : “ขอยืนยัน แท้จริงเราได้มอบโองการทั้งเจ็ดจากที่ถูกอ่านซ้ำ(หมายถึงฟาติหะฮ์) และอัลกุรอานที่ยิ่งใหญ่แก่เจ้า” (สุเราะฮ์ อัลหัจญ์ 15 : 87)

จากอายะฮ์ดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ โดยการกล่าวถึงลักษณะของสุเราะฮ์ว่ามีเจ็ดอายะฮ์ที่มีการอ่านซ้ำในขณะทำการละหมาดของมุสลิม

เริ่มต้นสุเราะฮ์ด้วย พระนามแห่งอัลลอฮ์ (بِسْمِ اللَّهِ) นับได้ว่าเป็นสุดยอดแห่งมารยาทที่อัลลอฮ์ได้ทรงประทานมายังศาสนทูตของพระองค์ อันมีปรากฏอยู่ในสุเราะฮ์แรกของอัลกุรอานที่พระองค์ทรงประทานมา พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ﴾

ความว่า : “จงกล่าวเถิด ในพระนามแห่งองค์อภิบาลของเจ้า” (สุเราะฮ์ อัลอะลัก 96 : 1)

สอดคล้องกับกฎอันยิ่งใหญ่ของความเข้าใจอิสลามว่าแท้จริงอัลลอฮ์นั้น

﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ﴾

ความว่า : “พระองค์ทรงเป็นองค์แรก และพระองค์ทรงเป็นองค์สุดท้าย พระองค์ ทรงเป็นภายนอก และพระองค์เป็นภายใน” (สุเราะฮ์ อัลหะดีด 57 : 3)

อัลลอฮ์ พระองค์ทรงเป็นอยู่อย่างแท้จริง จากการมีอยู่ของพระองค์จึงเป็นที่พึ่งพาของสรรพสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ การเริ่มต้นของทุกสิ่งจะต้องเริ่มจากการมีอยู่ของพระองค์ ฉะนั้นด้วยพระนามของพระองค์นี่เองที่ทุกรูปแบบของการเคลื่อนไหวและทุกทิศทางของการขยับเขยื้อนอุบัติขึ้น

พระองค์ได้ทรงให้คุณลักษณะแก่พระองค์เองไว้ในอายะฮ์แรกของซูเราะฮ์ว่าพระองค์ “ผู้ทรงยิ่งความเมตตา ผู้ทรงยิ่งความกรุณา” ซึ่งในความเมตตาของพระองค์จะครอบคลุมความหมายของคำว่าความเมตตา (الرحمة) ในทุกสภาพการณ์ การเอ่ยรวมสองลักษณะไว้ด้วยกัน คือ ความเมตตาและความกรุณา เป็นคุณลักษณะเฉพาะสำหรับพระองค์ ในส่วนของคุณลักษณะแห่งเมตตา “الرحمان” นั้นเป็นลักษณะเฉพาะสำหรับพระองค์ ส่วนลักษณะกรุณา (الرحيم) นั้น สามารถใช้บอกลักษณะแก่บ่าวของพระองค์คนใดคนหนึ่งได้ ไม่เป็นที่ต้องห้าม แต่สำหรับคุณลักษณะความเมตตา (الرحمان) ในแง่ของความศรัทธาแล้วไม่เหมาะที่จะใช้หรืออนุมัติที่จะให้ใช้บอกลักษณะบ่าวของอัลลอฮ์คนใดคนหนึ่งว่าเป็นผู้ที่ทรงยิ่งในความเมตตา และยังไปกล่าวนั้น คือการให้ลักษณะทั้งสอง (الرحمن الرحيم) ผู้ทรงยิ่งในความเมตตาผู้ทรงยิ่งในความกรุณา รวมกันในการบอกลักษณะบ่าวของอัลลอฮ์

ไม่ว่าทั้งสองคุณลักษณะจะแตกต่างกันอย่างไร คุณลักษณะใดที่มีความกว้างไกลกว่ากันในความหมายของความเมตตา นั้นเป็นเพียงความแตกต่างทางทัศนะที่ไม่มีความหมายอะไรมากนักสำหรับเรา ในการที่จะทำให้เราเข้าใจถึงแก่นแท้ของร่มเงาแห่งอัลกุรอานอันนี้ เราควรจะปล่อยให้ เป็นเพียงความแตกต่างทางความคิดและหันมาทำความเข้าใจคุณลักษณะทั้งสองให้ลึกซึ้งพร้อมๆ กัน ทำความเข้าใจสองคุณลักษณะพร้อมกันในทุกๆแง่มุมของความหมาย ที่หมายถึงความเมตตาในทุกๆสภาพการณ์และในทุกๆด้านของพระองค์

ในเมื่อการเริ่มต้นของซูเราะฮ์ เริ่มด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ และสิ่งที่หมายรวมถึงเอกภาพแห่งพระองค์และมารยาทที่ควรจะมีต่อพระองค์ เป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกภาพแห่งพระองค์และมารยาทที่ควรจะมีต่อพระองค์ เป็นการแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนแรกของการทำความเข้าใจอิสลาม และหากสามารถเข้าถึงความหมายคำว่า “อิรเราะฮ์มุฮะฮ์” (الرحمة) ในความหมายของลักษณะและขอบเขตของสองคุณลักษณะคือ “ผู้ทรงยิ่งในความเมตตา ผู้ทรงยิ่งในความกรุณา (الرحمن الرحيم)” ได้ ก็จะทำให้สามารถเข้าถึงขั้นที่สองของการทำความเข้าใจอิสลามได้ และจะนำไปสู่การยอมรับในข้อเท็จจริงของความสัมพันธ์ระหว่างอัลลอฮ์กับบ่าวของพระองค์ได้ในที่สุด เมื่อมีการกล่าวถึงพระนามแห่งอัลลอฮ์จบลง อายะฮ์ที่ตามมาก็คือการชี้นำไปสู่อัลลอฮ์ด้วยการสรรเสริญ และให้ลักษณะแก่พระองค์ให้เป็นผู้อภิบาลเด็ดขาดแก่สากลโลโดยที่พระองค์ทรงตรัสว่า ..

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

“มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้ทรงอภิบาลจักรวาล”

“มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์” เป็นคำพูดที่บ่งบอกถึงความรู้สึกที่เอ่อล้นออกมาจากกันบึงแห่งหัวใจของผู้ศรัทธา เพียงเพราะเขาแค่รำลึกถึงอัลลอฮ์.. โดยรำลึกขึ้นมาเพียงว่าการที่เขามีชีวิตขึ้นมาได้นั้นก็มาจากความเมตตาและความโปรดปรานอันล้นพ้นในความเป็นพระเจ้าของพระองค์ จึงทำให้เขาเปล่งเสียงออกมาเป็นการสรรเสริญต่อพระองค์(อย่างกตัญญู)ในทุกเสี้ยวเวลาในทุกขณะและทุกย่างก้าวการเคลื่อนไหวของเขาจะดำเนินไปภายใต้การดูแลและความโปรดปรานของอัลลอฮ์ที่มีให้อย่างทั่วถึง ซึ่งความเมตตาและความโปรดปรานของอัลลอฮ์ที่มีให้อย่างทั่วถึง ซึ่งความเมตตาและความโปรดปรานอันนี้จะหมายรวมถึงบรรดาสัตว์ถูกสร้างทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์... ด้วยเหตุผลนี้เองการสรรเสริญจึงเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ จากจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้าย เป็นส่วนหนึ่งจากบรรดากฎต่างๆ ที่จะทำความเข้าใจและศึกษาอิสลามโดยตรง อัลลอฮ์ทรงตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ﴾

ความว่า “พระองค์คืออัลลอฮ์ ซึ่งไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ พระองค์ทรงสิทธิในการสรรเสริญ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า”

(ซูเราะฮ์ อัลเกาะศ็อศ 28 : 70)

ด้วยความโปรดปรานของอัลลอฮ์ และความกรุณาอันล้นพ้นของอัลลอฮ์ที่มีต่อมวลบ่าวของพระองค์ผู้ศรัทธา เพียงแค่เขากล่าวว่า “الحمد لله” (การสรรเสริญทั้งมวลเป็นสิทธิของอัลลอฮ์) ก็จะมีการบันทึกความดีที่สามารถทำให้ตราฐานหนึ่งหนักขึ้นได้เป็นไหนๆ

ในสุนันของอิบนุมาญะฮ์ ซึ่งเป็นรายงานของท่านอุบัยนุอุมัรฺ(ขอความโปรดปรานจากอัลลอฮ์จงมีแด่ท่านทั้งสอง) รายงานว่า “ท่านเราะสูลุลลอฮ์ P ได้กล่าวกับพวกเขาว่า “มีบ่าวของอัลลอฮ์คนหนึ่งกล่าวขึ้นว่า

«يَا رَبِّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِكَ وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِكَ»

ความว่า “โอ้อัจฉริยะของข้า การสรรเสริญเป็นสิทธิของพระองค์ตามความเหมาะสมกับความสูงส่งแห่งพระพักตร์และความยิ่งใหญ่ในอำนาจของพระองค์”

“มะลาอิกะฮ์ทั้งสองถึงกับชะงักงัน ไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไร ไม่รู้ว่าจะบันทึกสิ่งที่บ่าวของอัลลอฮ์คนนี้กระทำอย่างไร ทั้งสองเลยต้องขึ้นไปกราบบังคมทูลต่ออัลลอฮ์และกราบบังคมทูลพระองค์ไปว่า “โอ้อัจฉริยะของเรา แท้จริงมีบ่าวของพระองค์คนหนึ่งกล่าวถ้อยคำที่เราทั้งสองมีอาจจะรู้ได้เลยว่าบันทึกมันอย่างไร?” พระองค์ทรงตรัสถามมะลาอิกะฮ์(ทั้งคู่ที่พระองค์รู้) ว่า

“บ่าวของฉันกล่าวว่าอะไรหรือ?” ทั้งสองเลยกราบบังคมทูลว่า “บ่าวของพระองค์กล่าวว่า “โอ้อึ้งอัศจรรย์ของข้า การสรรเสริญเป็นสิทธิของพระองค์ตามความเหมาะสมกับความสูงส่งแห่งพระพักตร์และความยิ่งใหญ่ในอำนาจของพระองค์” พระองค์จึงตรัสตอบไปว่า “จงบันทึกสิ่งที่บ่าวของข้าได้กล่าวไว้ เมื่อถึงมายังข้า ข้าจะตอบแทนเขาเอง”

การมุ่งสู่อัลลอฮ์ด้วยการสรรเสริญ เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกของผู้ศรัทธาที่เปล่งออกมาเพียงเพราะเขารำลึกถึงอัลลอฮ์(ดังที่ได้กล่าวมา) และในตอนท้ายของอายะฮ์นี้ได้ถูกกล่าวไว้ว่า “رَبِّ الْعَالَمِينَ” (ผู้อภิบาลแห่งสากลโลก) อันเป็นเสมือนนกขของการทำความเข้าใจอิสลาม การอภิบาลที่ครอบคลุมและเด็ดขาด คือ ส่วนหนึ่งของหลักความเชื่อแห่งอิสลาม ผู้บิบาลคือผู้ทรงอำนาจในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ การอภิบาลและการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์และดูแลอภิบาลเป็นอย่างดีมาตลอด และทุกสรรพสิ่งที่ถูกสร้างมาจะได้รับการดูแลปกป้องจากอัลลอฮ์ผู้อภิบาลแห่งสากลโลกเป็นอย่างดี ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทรงสร้างกับสิ่งถูกสร้างจึงเป็นไปอย่างต่อเนื่องทุกกาลเวลาตลอดไป

อำนาจการอภิบาลที่เด็ดขาดคือทางแยกที่จะแยกแยะให้ประจักษ์ระหว่างความขัดแย้งในเอกภาพแห่งอัลลอฮ์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์กับความมืดสลัวทางความเชื่อที่เกิดจากความอิจฉาไม่ชัดเจนต่าง ๆ และนี่คือสัจธรรมที่มีรูปแบบที่ชัดเจนเด็ดขาด แต่ก็มีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่รวมไว้ทั้งการยอมรับในคุณลักษณะของอัลลอฮ์ว่าพระองค์แต่เพียงพระองค์เดียวคือผู้บันดาลจักรวาลให้เกิดขึ้น พวกเขาศรัทธาไปพร้อม ๆ กับความเชื่อในรูปของพหุเทวนิยมโดยเชื่อว่า มีพระเจ้าหลายองค์ที่คอยควบคุมดูแลชีวิตบน โลกนี้ ซึ่งฟังดูแล้วเป็นเรื่องที่แปลกพิลึกน่าขนลุกเป็นยิ่งนัก เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามที่มีความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียวแล้วกลับไปเชื่อว่ายังมีพระเจ้าอื่นๆ อีกมากมายคอยควบคุมดูแลอยู่ แต่เรื่องดังกล่าวยังคงมีปรากฏดังที่อัลกุรอานได้เล่าให้ฟังว่ามีพวกผู้ตั้งภาคี กลุ่มหนึ่งได้เคยพูดถึงการมีพระเจ้าหลายองค์ของพวกเขาว่า

﴿ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ﴾

ความว่า “เรามีได้นมัสการสิ่งเหล่านั้น (เพื่อคนอื่น) นอกจากเพื่อพวกเขาเหล่านั้นนั้นจะได้ทำให้เราเข้าใกล้ต่ออัลลอฮ์ยิ่งขึ้น ” (สุเราะฮ์ อัจซุมรฺ 39 : 3)

อัลลอฮ์ได้ตรัสถึงชาวคัมภีร์กลุ่มหนึ่งไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ ﴾

ความว่า “พวกเขาเหล่านั้นได้ยึดเอานักปราชญ์ (พวกยิว) และพวกนักบวช (พวกคริสต์) ของพวกเขา (เคารพยกย่องเหมือน) เป็นพระเจ้านอกเหนือจากอัลลอฮ์” (สุเราะฮ์ อัตเตาบะฮ์ 9 : 31)

ในวันทีอิสลามมาปรากฏ หลักความเชื่อของเหล่าอาสียะฮ์ได้แผ่กระจายไปทั่วเมือง มีการร้องขอความช่วยเหลือต่อพระเจ้าต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยที่มีความเชื่อว่า พระเจ้าเหล่านี้เป็นพระเจ้าองค์เล็กองค์น้อยที่อยู่เคียงข้างพระเจ้าองค์ใหญ่ตามที่พวกเขาเข้าใจ อำนาจการบริหารหรือการอภิบาลที่เด็ดขาดและทั่วถึงครอบคลุมสากลโลกทั้งหมดที่ถูกกล่าวไว้ในสุเราะฮ์นี้ นับได้ว่าเป็นการแยกแยะระหว่างการมีระบบกับความยุ่งเหยิงปั่นป่วนไร้ระบบในหลักความเชื่อ ให้เห็นกันอย่างชัดๆ เพื่อชี้ว่าโลกทั้งหลายทั้งปวงไปสู่ผู้อภิบาลองค์เดียว ขอมรับในอำนาจการอภิบาลอันเด็ดขาดของพระองค์ เป็นการทำลายระบบหัวหน้าเผ่า และพระเจ้าองค์เล็กองค์น้อยที่เคยมีอยู่ให้สิ้นซาก มิให้เข้ามายุ่งเกี่ยวอีกต่อไป เป็นการผินหลังให้พระเจ้าองค์เล็กองค์น้อยทุกรูปแบบ อันจะทำให้จิตใจของโลกทั้งหลายทั้งปวงมีความสงบมั่นภายใต้การปกครองของอัลลอฮ์ ภายใต้การรอภิบาลของพระองค์อย่างยั่งยืนตลอดไป การปกป้องของพระองค์จะไม่มีวันขาดตอนหรือขาดหายไปจากพวกเขาเด็ดขาด ไม่เหมือนจินตนาการของนักปรัชญาบางคนอย่างอริสโตเติลที่กล่าวว่า “พระเจ้าได้สร้างโลกนี้ขึ้น จากนั้นก็ไม่ได้ใส่ใจต่อมันอีกเลย เพราะพระเจ้าจะต้องคอยคิดในสิ่งอื่นอีกต่อไป นั่นคือพระเจ้าจะไม่มี เวลาสำหรับขบคิดในสิ่งอื่นได้อีกแล้ว นอกจากเกี่ยวกับตัวของพระองค์เอง” นั่นคือคำพูดของอริสโตเติล ผู้ที่ถูกเรียกว่าเป็นนักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่ ผู้มีปัญญาอันเฉียบคม

อิสลามได้เข้ามาในขณะที่โลกเต็มไปด้วยหลักความเชื่อที่หลากหลายเป็นกองพะเนิน มีหลากหลายจินตนาการ ไหนจะเป็นเรื่องเล่า ไหนจะเป็นปรัชญา ไหนจะเป็นแนวคิด ไหนจะเป็นนิยายปรัมปราไร้สาระ สิ่งเหล่านี้ถูกเก็บเข้ามาผสมผสานกับหลักความเชื่อของผู้คนทั้งสิ้น สังคมถูกคลุกเคล้าไปกับโมฆะธรรมจนแยกไม่ออก ความถูกต้องถูกเบียดบังจนมองไม่เห็น ศาสนาถูกทำให้สับสนปะปนไปกับเรื่องไร้สาระ ปะปนไปกับปรัชญาหรือนิยายปรัมปรา จนจิตใจของผู้คนถูกทับถมด้วยการกองทับของสิ่งเหล่านี้ จึงทำให้ตกอยู่ในความมืดและความสงสัยกลางแควงไม่ชัดเจน ความหลงผิดที่ไม่มีความมั่นใจ ไม่มีรัศมีแห่งทางนำให้เห็น สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่เป็ปัจจัยในการตีความ และการทำความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับพระเจ้า ทำความเข้าใจคุณลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับสรรพสิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างอัลลอฮ์กับมนุษยชาติ トラบใดที่สถานการณ์ในรูปแบบนี้ยังคงอยู่ จะไม่มีใครสามารถทำให้จิตใจของมนุษย์มั่นคงต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในจักรวาลได้ ไม่สามารถทำให้เกิดความสงบมั่นในเรื่องเกี่ยวกับตัวเองและการเป็นอยู่ของตัวเองได้ หากยังไม่สามารถทำให้พวกเขาเกิดความเชื่อมั่นในเรื่องเกี่ยวกับหลักความเชื่อ เกิดความเชื่อมั่นในเรื่องเกี่ยวกับพระเจ้าและคุณลักษณะของพระองค์ จิตใจของมนุษย์จะสงบมั่นได้ก็ต่อเมื่อความเชื่อมั่นที่ชัดเจน เทียงตรงถูกต้องได้เกิดขึ้นในจิตใจของพวกเขาแล้วเท่านั้น เพราะพวกเขาตกอยู่ในท่ามกลางการทับถมของความหลงผิดที่หนักหน่วงนั่นเอง ผู้คนจะยังมองไม่เห็นความจำเป็นว่าความสงบมั่นนั้นเกิดขึ้นจากหลักความเชื่ออันนี้ได้อย่างไร จนกว่าจะมองเห็นรูปแบบหลักความเชื่อต่าง ๆ

ที่กองพะเนินทับถมกัน จนกว่าพวกเขาจะมองเห็นความไม่ถูกต้องของหลักความเชื่อ จนกว่าจะสามารถแยกได้ว่านั่นคือจินตนาการที่เกิดจากความหลงผิด นั่นคือนิยายปรัมปรา นั่นคือปรัชญา และการคาดคะเนรวมถึงแนวคิดต่างๆที่มีอยู่อย่างไร้หลักการ

เมื่ออิสลามมาปรากฏก็พบว่าสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะสร้างความโศกโกรกให้กับจิตใจของมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเราได้ชี้ให้เห็นมาแล้ว (และจะมีการนำเสนอต่อไปในอีกหลาย ๆ สุเราะฮ์ เพื่อชี้ให้เห็นสภาพปัญหาและการแก้ปัญหาที่ถูกต้องครบถ้วนของอัลกุรอานในเรื่องดังกล่าวต่อไป) ด้วยเหตุนี้เองอิสลาม จึงมุ่งที่จะปลดปล่อยในเรื่องเกี่ยวกับหลักความเชื่อเป็นอันดับแรก มีการกำหนดยุทธวิธีที่จะทำให้จิตใจสงบมั่นในเรื่องเกี่ยวกับการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และคุณลักษณะของพระองค์ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัลลอฮ์กับสิ่งที่ถูกสร้าง และสิ่งถูกสร้างกับอัลลอฮ์ เพื่อสร้างความเข้าใจที่เด็ดขาดมั่นคงให้เกิดขึ้นก่อนเป็นอันดับแรก และสร้างความศรัทธาในเอกภาพของอัลลอฮ์ที่มั่นคงบริสุทธิ์ ถูกต้องสมบูรณ์ไม่ถกเถียง และนั่นคือหลักการที่อิสลามนำมาซึ่งมนุษย์ หลักการที่จะทำให้จิตใจของมนุษย์บริสุทธิ์อันเป็นผลที่ตามมาของการศรัทธาในเอกภาพแห่งอัลลอฮ์ ซึ่งจะทำให้สามารถปลดปล่อยจิตใจออกจากความมืดมัว จะทำให้จิตใจมีเสถียรภาพมั่นคง ไม่เปิดช่องว่างให้เกิดภาพลวงตาใดๆ สอดแทรกเข้ามาอีก อิสลามได้นำมาซึ่งคำที่เป็นตัวแยกแยะไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์ และเรื่องเกี่ยวกับอำนาจการอภิบาลที่เด็ดขาด

ความหลงผิดส่วนใหญ่ที่เกิดจากความมมมายของเหล่าปรัชญา หรือหลักความเชื่อที่มาจาก การคาดคะเนและนิยายปรัมปราล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันเรื่องที่สำคัญ ๆ ทั้งหมด และเป็นเรื่องที่น่าได้ว่ามีอิทธิพลต่อจิตใจมนุษย์แทบทั้งสิ้นหากมีการย้อนกลับไปดูความพยายามอันยาวนานที่อิสลามได้ทุ่มเทออกไปเพื่อให้ความเชื่อมั่นเกิดขึ้นด้วยคำหรือสำนวนและตัวบทของอัลกุรอานอันมากมายที่จะมาชี้แจงเพื่อให้ความกระจ่างในเรื่องเกี่ยวกับอัลลอฮ์และคุณลักษณะของพระองค์

ประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัลลอฮ์กับสิ่งถูกสร้างอาจมีข้อสงสัยว่าจนถึงเป็นเช่นนี้ หากย้อนไปดูความพยายามของอิสลามอันยาวนานในการแก้ปัญหาดังกล่าวเพียงอย่างเดียวโดยไม่ย้อนไปดูความหลงผิดที่กองทับถมกันจนเป็นกองใหญ่พร้อมๆ กัน เขาอาจจะไม่ตระหนักใน ความสำคัญในสิ่งที่ถูกนำมากล่าวถึงครั้งแล้วครั้งเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เขาอาจจะไม่ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความประณีตในการติดตามความรู้สึทางจิตใจอย่างละเอียด แต่หากทบทวนสิ่งเหล่านี้ไปพร้อมๆ กัน ก็จะมองเห็นความจำเป็นในการทุ่มเทความพยายามอันยาวนานที่ผ่านมา และ จะมองเห็นบทบาทอันยิ่งใหญ่ของหลักความเชื่อที่อิสลามนำมาเสนอ หลักความเชื่อที่อิสลามนำมาซึ่งมนุษย์ เป็นหลักความเชื่อที่มาปลดปล่อยจิตใจของมนุษย์ให้หลุดพ้นจากพันธนาการที่มีอยู่

บรรดาพระเจ้าทั้งหลายทั้งมวล ปลดปล่อยจากความไม่ชัดเจนและเรื่องราวปรัมปราต่างๆ หลักความเชื่อที่อิสลามนำมาเป็นหลักความเชื่อที่สมบูรณ์และสดสวยที่สุด เป็นหลักความเชื่อที่มีสาระเรียบง่ายต่อการทำความเข้าใจ และมีความสมคูลจนหาที่เปรียบมิได้

สังขรณ์ที่เกิดขึ้นกับจิตใจและปัญญาจะต่างกับสิ่งที่เหล่าญาฮิลียะฮ์นำมาเสนอ ไม่ว่าจะเป็นหลักความเชื่อ จินตนาการ เรื่องเล่าหรือแม้แต่ปรัชญาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของความเป็นพระเจ้า และความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับโลก หลักความเชื่อของอิสลามคือ ความเมตตาของอัลลอฮ์ เป็นความเมตตาที่แท้จริงสำหรับจิตใจและปัญญาของมนุษย์ เพราะหลักความเชื่ออันนี้มีแต่ความวิจิตรบรรจง เรียบง่าย ชัดเจนเสมอ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนให้ความหมายของคำศัพท์ และ อายะต่อไปนี้

คำ	ความหมาย
مَالِك	1.
نَعْبُدُ	2.
وَ	3.
الْمُسْتَقِيمَ	4.

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

5. ความหมาย.....

﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾

6. ความหมาย

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

7. ความหมาย

﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

8. ความหมาย

استعاذة

9. หมายถึง.....

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

10. ความหมาย

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องอรรถาธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

1. สาระสำคัญ

สามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตั้งญะฮ์ดี ฟีกปฎิบัตจริงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละอายะ เพื่อทราบความหมายของคำศัพท์ และความหมายโดยรวม สามารถอรรถาธิบาย และเห็นความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

2. สาระการเรียนรู้

2.1 ความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และการอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ถูกต้องตามหลักตั้งญะฮ์ดี

2.2 ความหมายคำศัพท์ ความหมายโดยรวม ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

2.3 อรรถาธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และสามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักตั้งญะฮ์ดี

2. นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์โดยนัยและความหมายโดยรากศัพท์ ได้ถูกต้อง

3. นักเรียนสามารถอรรถาธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำสู่บทเรียน

ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนโดยการอภิปราย สนทนาเกี่ยวกับการอ่าน ความหมาย
ความสำคัญของอาษาที่ศึกษา

ขั้นสอน

ทบทวนตรวจสอบการอ่านที่ถูกต้องตามหลักคำยวดยิตที่ถูกต้องโดยมีการทบทวน เป็นกลุ่ม
ใหญ่ กลุ่มเล็ก และรายบุคคล

ขั้นฝึก

ปรับปรุงการอ่านให้ถูกต้องตามหลักคำยวดยิต อธิบายคำศัพท์ และความหมายโดยรวม ฝึกให้
นักเรียนอ่านเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล

ขั้นนำไปใช้

จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละคำ แต่ละอาษา เพื่อรู้รากศัพท์และ
ความหมายโดยรวม

ขั้นสรุป

เป็นการสรุปการอ่านที่ถูกต้องตามหลักคำยวดยิต หาความหมายของคำศัพท์แต่ละคำและ
ความหมายโดยรวม

5. สื่อและการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

บัตรคำศัพท์

ตารางคำศัพท์

ใบความรู้ที่ 3 อรรถาธิบายสุราระสุธัลฟาติหะสุได้ถูกต้อง

5.2 แหล่งเรียนรู้

ห้องละหมาด

ห้องสมุด

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

สอบปฏิบัติ ทดสอบอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นรายบุคคล

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การวัดผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
1. นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ และสามารถอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักหลักตัจญ์วิด	สอบปฏิบัติ	ทดสอบอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์เป็นรายบุคคล	10
2. นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์และความหมายโดยรวม	ทดสอบการหาคำศัพท์	แบบทดสอบ	10
3. นักเรียนสามารถอธิบายสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์ได้ถูกต้อง	ทดสอบอธิบาย	แบบทดสอบ	10
รวม			30

7.2 เกณฑ์การให้คะแนน

27 – 30	ดีมาก
24 – 26	ดี
21 – 23	ปานกลาง
18 – 20	พอใช้
ต่ำกว่า 18	ปรับปรุง

บันทึกหลังการสอน

บันทึกสรุปผล การจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

บัตรคำศัพท์

أَنْعَمْتُ

ได้ทรงโปรดปราน

عَلَيْهِمْ

แก่พวกเขา

ตารางคำศัพท์ในซูเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

คำ	ความหมาย
بِسْمِ اللَّهِ	ด้วยพระนามของอัลลอฮ์
الرَّحْمَنِ	ผู้ทรงเมตตา
الرَّحِيمِ	ผู้ทรงกรุณา
الْحَمْدُ	มวลดการสรรเสริญ
لِلَّهِ	เป็นสิทธิของอัลลอฮ์, สำหรับอัลลอฮ์
رَبِّ الْعَالَمِينَ	ผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก
مَالِكِ	ผู้ทรงสิทธิ, ภัยพิบัติ
يَوْمِ الدِّينِ	วันตอบแทน, วันกียามะฮ์, วันอาคิเราะฮ์
إِيَّاكَ	เฉพาะพระองค์เท่านั้น
نَعْبُدُ	ข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์
وَ	และ
نَسْتَعِينُ	ข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ
اهْدِنَا	ขอทรงนำพวกข้า, ขอทรงฮาดายะฮ์พวกข้า
الصِّرَاطَ	ทาง, หนทาง, แนวทาง
الْمُسْتَقِيمَ	อันเที่ยงตรง
الَّذِينَ	บรรดาผู้ที่

ใบความรู้ที่ 3

อรรธาธิบายสุรเราะฮ์อัลฟาตีหะฮ์ได้ถูกต้อง

(ที่มา : หนังสืออัด-คุร้อรฺ อัล-มุนตะกอฮฺ มิน อัล-กะติมาต อัล-มุลกอฮฺ แปลโดยซุฟอัม อุษมาน)

มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิแห่งเอกองค์อัลลอฮ์พระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก ความจำเริญและความสานติจงประสบแด่ท่านนบีมุหัมมัดของเรา รวมถึงวงศ์วานของท่านและเหล่าสาวกของท่านทั้งมวล ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ต้องเคารพภักดีนอกจากอัลลอฮ์ผู้เดียวโดยไม่มีภาคีใดๆ ร่วมกับพระองค์ และขอปฏิญาณว่ามุหัมมัดเป็นบ่าวและศาสนทูตของพระองค์

อนึ่ง แท้จริงแล้วในบรรดาสุรเราะฮ์ต่างๆ ของอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่ที่เราอ่านกันทุกวันในละหมาด ทั้งที่เป็นฟัรฎูและสุนัต คือสุรเราะฮ์ อัลฟาตีหะฮ์ มันคือสุรเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในบรรดาสุรเราะฮ์ต่างๆ ของอัลกุรอาน มีบันทึกโดยอัลบุคอรียฺจากหะดีษของ อะบู สะอีด บิน อัลมุอัลลา ๓

อรรถาธิบายสูตระฮัลฟาตีหะฮุได้ถูกต้อง

มวลดการสรรเสริญเป็นสิทธิแห่งเอกองค์อัลลอฮฺพระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก ความจำริญและความศานติจงประสบแด่ท่านนบีมุหัมมัดของเรา รวมถึงวงศ์วานของท่านและเหล่าสาวกของท่านทั้งมวล ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ต้องเคารพภักดินอกจากอัลลอฮฺผู้เดียวโดยไม่มีภาคีใดๆ ร่วมกับพระองค์ และขอปฏิญาณว่ามุหัมมัดเป็นบ่าวและศาสนทูตของพระองค์

อนึ่ง แท้จริงแล้วในบรรดาสุราสต์ต่างๆ ของอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่ที่เราอ่านกันทุกวันในละหมาด ทั้งที่เป็นฟรฎูและสุนัต คือสุเราะฮ์ อัลฟาติหะฮ์ มันคือสุเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในบรรดาสุเราะฮ์ต่างๆ ของอัลกุรอาน มีบันทึกโดยอัลบุคอรียจากหะดีษของ อะบู สะอีด บิน อัลมุอัลลา ๓ กล่าวว่

كُنْتُ أَصْلِي فِي الْمَسْجِدِ فَدَعَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمْ أَجِبْهُ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي كُنْتُ أَصْلِي، فَقَالَ : « أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ ﴿اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ »، ثُمَّ قَالَ لِي : «لَأَعْلَمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ السُّورِ فِي الْقُرْآنِ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ»، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ، قُلْتُ لَهُ : أَلَمْ تَقُلْ لَأَعْلَمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ، قَالَ : ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ هِيَ السَّنْعُ الْمَثْنَى وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ».

ความว่า ครึ่งหนึ่ง ขณะที่ฉันตะลึงงันอยู่ในมัสยิด แล้วท่านเราะสูล ก็อดลัดดอ
ฮะลัษฮิวะฮ์ดัลล์ม ก็ได้เรียกฉัน แต่ฉันก็ไม่ได้ขานรับท่าน เมื่อฉันเสร็จจาก

ละหมาดฉันก็ได้กล่าวว่า โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ แท้จริง ตอนที่ท่านเรียกฉันฉัน
กำลังละหมาดอยู่ ท่านกล่าวว่า “อัลลอฮ์ไม่ได้ตรัสดอกหรือว่า

﴿اسْتَجِبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾

ความว่า “จงขานรับต่ออัลลอฮ์และศาสนทูต เมื่อเขาได้เรียกพวกเจ้าสู่สิ่งที่ให้
ชีวิตแก่พวกเจ้าเอง” (สุเราะฮ์ อัลอันฟาล 9 : 24)

แล้วท่านก็บอกว่า “ฉันจะสอนเจ้าถึงสุเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในอัลกุรอาน ก่อนที่เจ้าจะ
ออกไปจากมัสยิด” แล้วท่านก็จับมือฉันไว้ เมื่อถึงเวลาที่ท่านจะออกไป ฉันก็กล่าวแก่ท่านว่า ท่าน
ไม่ได้บอกแก่นักดอกหรือว่าจะสอนสุเราะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในอัลกุรอานให้? ท่านก็ตอบฉันว่า “คือ
อัลหัมดุลิลลาฮิร็อบบิลอาละมีน (หมายถึง สุเราะฮ์ อัลฟาติหะฮ์) มันคือเจ็ดอายะฮ์ที่ถูกทวนอ่านซ้ำ
แล้วซ้ำเล่า เป็นอัลกุรอานอันยิ่งใหญ่ที่ถูกมอบให้แก่ฉัน” (รายงานโดย อิมามอัลบุคอรีย
หะดีษที่ 4474)

อัคริมิซีย ได้บันทึกในตำราฮุสซันของท่านจากหะดีษของอุบัยย

บิน กะอับ ๓ ว่าท่านนะบี ๑ ได้กล่าวว่า

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا أُنْزِلَتْ فِي التَّوْرَةِ وَلَا فِي الْإِنْجِيلِ وَلَا فِي الزَّبُورِ وَلَا فِي الْفُرْقَانِ
مِثْلُهَا، وَإِنَّهَا سَبْعٌ مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُعْطِيَتْهُ»

ความว่า “ขอสาบานด้วยผู้ซึ่งชีวิตขึ้นอยู่กับพระหัตถ์ของพระองค์ ไม่มีสิ่งใดที่
ถูกประทานลงมาในคัมภีร์เตารอต คัมภีร์อินญิล คัมภีร์ซะบูร์ และคัมภีร์อัลกุ
รอาน ที่เทียบเท่าเหมือนกับสุเราะฮ์นี้ แท้จริงมันคือเจ็ดโองการที่ถูกอ่านซ้ำแล้ว
ซ้ำเล่า และเป็น อัล กุ ร อ า น ที่ ยี่ ง ห ญ่ ที่ ถู ก ม อ บ ห้ แก่ ฉั น ”
(รายงานโดย อิมามอัคริมิซีย หะดีษที่ 2875)

อิมามมุสลิมในตำราเศาะหิหของท่าน ได้บันทึกหะดีษจากอับนุ อับบาส ๓ เล่าว่า

«بَيْنَمَا جِبْرِيلُ قَاعِدٌ عِنْدَ النَّبِيِّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- سَمِعَ نَقِيضًا مِنْ فَوْفِهِ فَرَفَعَ
رَأْسَهُ فَقَالَ هَذَا بَابٌ مِنَ السَّمَاءِ فَتُحْ الْيَوْمَ لَمْ يَفْتَحْ قَطُّ إِلَّا الْيَوْمَ فَنَزَلَ مِنْهُ مَلَكٌ
فَقَالَ هَذَا مَلَكٌ نَزَلَ إِلَى الْأَرْضِ لَمْ يَنْزِلْ قَطُّ إِلَّا الْيَوْمَ فَسَلَّمَ وَقَالَ أَبَشِرْ بَنُورِينَ
أُوتِيَتْهُمَا لَمْ يُؤْتَهُمَا نَبِيٌّ قَبْلَكَ فَاتَّخَذَهُ الْكِتَابُ وَخَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ لَنْ تَقْرَأَ بِحَرْفٍ
مِنْهُمَا إِلَّا أُعْطِيَتْهُ»

ความว่า ขณะที่มะลาอิกะฮ์ญิบรีลนั่งอยู่กับท่านนะบี **ﷺ** ก็พลันได้ยินเสียงหนึ่งจากเบื้องบน ท่านได้เงยหน้าขึ้นและกล่าวว่า นี่คือประตุนึงแห่งท้องฟ้าที่ถูกเปิดออก มันไม่เคยถูกเปิดเลยนอกเสียจากในวันนี้เท่านั้น แล้วมะลาอิกะฮ์ท่านหนึ่งก็ลงมาจากประตุนั้น ญิบรีลได้กล่าวว่า นี่คือมะลาอิกะฮ์ที่ลงมายังโลก เขาไม่เคยลงมาเลยนอกจากในวันนี้เท่านั้น แล้วมะลาอิกะฮ์ตนนั้นก็ให้สลามจากนั้นก็กล่าวว่า ท่านจงรับข่าวดีเถิด ด้วยสองรัศมีที่ถูกมอบให้แก่ท่าน มันไม่เคยถูกมอบให้แก่บีคนใดก่อนหน้าท่านมาก่อนเลย นั่นคือ ซูเราะฮ์ อัลฟาติหะฮ์ และโองการปิดท้ายซูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์ ท่านจะไม่อ่านอายะฮ์ใดของมันเว้นแต่จะถูกมอบให้ตามที่อ่านนั้น (รายงานโดยอิมามมุสลิม หะดีษที่ 806)

พระคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾ “มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮ์” คำว่า *อัลหัมดุล* คือการสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ด้วยคุณลักษณะต่างๆ อันสมบูรณ์ และด้วยกิริยาการกระทำต่างๆ ของพระองค์ที่เวียนอยู่ระหว่างความเอื้อเฟื้อการุณและความยุติธรรม ดังนั้น การสรรเสริญอันสมบูรณ์นั้นจึงเป็นสิทธิแห่งพระองค์ในทุกด้านๆ

คำว่า ﴿رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ “พระผู้อภิบาลแห่งโลกทั้งหลาย” *อ์ร-ร็อบบ์* หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบดูแลโลกต่างๆ ทั้งหลาย เป็นผู้ที่ให้บังเกิดสรรพสิ่งจากที่ไม่เคยมีมาก่อน เป็นผู้ประทานปัจจัยต่างๆ อันยิ่งใหญ่ซึ่งถ้าไม่มีปัจจัยเหล่านี้พวกเขาก็จะไม่สามารถคงอยู่ได้ ดังนั้น ไม่ว่านิอุมัตหนึ่งนิอุมัตใดที่ล้วนแล้วมาจากพระองค์ทั้งสิ้น อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿وَمَا بِكُمْ مِّنْ نُّعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ﴾

ความว่า “ไม่ว่านิอุมัตใดที่อยู่กับเจ้า ก็ล้วนแล้วแต่มาจากอัลลอฮ์ทั้งสิ้น”

(ซูเราะฮ์ อันนะหฺลุ 19 : 53)

อ์ร-ร็อบบ์ หมายถึงผู้ครอบครอง ผู้คอยจัดการดูแล ในทางภาษาใช้กับผู้ที่เป็นเจ้านาย และผู้ที่รับหน้าที่ในการไกล่เกลี่ย คำนี้จะไม่ถูกใช้กับผู้อื่นนอกเหนือจากอัลลอฮ์เว้นแต่ต้องมีคำอื่นมาพาดพิงเสริมอยู่ด้วย เช่น *ร็อบบ์ อัค-คาร์* (เจ้าของบ้าน) และจะต้องไม่กล่าวคำว่า *อ์ร-ร็อบบ์* ตัวเดียวโดดๆ กับผู้อื่นนอกเหนือจากอัลลอฮ์เท่านั้น

พระคำรัสที่ว่า ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ “ผู้ทรงกรุณา ผู้ทรงเมตตายิ่ง” เป็นสองพระนามที่บ่งถึงว่า พระองค์อัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ที่ทรงไว้ด้วยความเมตตาอันกว้างขวางยิ่งใหญ่ว่า ห้อมล้อมครอบคลุมทุกๆ สิ่ง รวมถึงสิ่งมีชีวิตทุกชีวิต พระองค์ได้กำหนดความเมตตาของพระองค์ให้กับบรรดาผู้คนที่ยำเกรง

ที่ได้ปฏิบัติตามเหล่านั้นปีและเราะฮ์ของพระองค์ ผู้คนเหล่านี้จะได้รับความเมตตาโดยไม่จำกัด ส่วนคนอื่นๆ นั้นจะได้รับเมตตาเพียงบางส่วนเท่านั้น อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ﴾

ความว่า “และเมตตาของข้าพเจ้านั้นกว้างขวางครอบคลุมทุกๆ สิ่ง ดังนั้น ข้าจะกำหนดมันให้กับบรรดาผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย” (สุเราะฮ์ อัลอะฮ์รอฟ 7 : 156)
อิมามมุสลิมได้บันทึกหะดีษจากอบู ฮุร็อยเราะฮ์ ๓ เล่าว่าท่านนะบี ๐ ได้กล่าวว่า

«لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْغُفْوَةِ مَا طَمِعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ، وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَطَعَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ»

ความว่า “หากว่าผู้ศรัทธารู้ถึงการลงโทษของอัลลอฮ์ ก็จะไม่มีการสักคนหนึ่งเลยที่ยังหวังในสวรรค์ของพระองค์อีก และหากผู้ปฏิเสธศรัทธารู้ถึงความเมตตาของอัลลอฮ์ ก็จะไม่มีการสักคนเลยที่รู้สึกสิ้นหวังว่าจะได้เข้าสวรรค์ของพระองค์” (รายงานโดยอิมามมุสลิม หะดีษที่ 2755)

พระดำรัสของพระองค์ที่ว่า ﴿يَوْمَ الدِّينِ﴾ “ผู้ทรงครอบครองในวันแห่งการตอบแทน” หมายถึง ผู้ทรงจัดการทุกสิ่งในวันนั้น การที่ระบุเจาะจงว่าทรงครอบครองในวันแห่งการตอบแทนนั้น ไม่ได้หมายความว่าพระองค์ไม่ทรงถือสิทธิการครอบครองในวันอื่นๆ เพราะพระองค์เป็นผู้ครอบครองทั้งในโลกนี้และวันอาคิเราะฮ์ แต่ที่ระบุเจาะจงถึงวันแห่งการตอบแทนนั้นก็เพราะว่าในวันนั้นไม่มีผู้ใดอีกที่อาจหาญกล่าวอ้างต่อหน้าพระองค์ ในวันนั้นใครก็ตามไม่สามารถที่จะกล่าวถ้อยคำใดๆ ได้เว้นแต่ด้วยการอนุมัติของพระองค์เท่านั้น อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا﴾

ความว่า “วันที่ญิบรีลและมะลาอิกะฮ์ทั้งหลายจะยืนเป็นแถว พวกเขาไม่มีใครที่กล่าวถ้อยคำออกมาเว้นแต่ผู้ที่พระองค์ผู้ทรงเมตตาได้อนุมัติเท่านั้น และเขาจะกล่าวแต่ความจริง” (สุเราะฮ์ อันนะบะฮ์ 78 : 38)

อัลลอฮ์ยังได้ตรัสอีกว่า

﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ، ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ، يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ﴾

ความว่า “อะไรที่เจ้ารู้เกี่ยวกับวันแห่งการตอบแทน แล้วอะไรเล่าคือสิ่งที่เจ้ารู้เกี่ยวกับวันแห่งการตอบแทน วันที่ชีวิตหนึ่งไม่สามารถให้สิ่งใดแก่อีกชีวิตหนึ่ง

ได้ การจัดการในวันนั้นเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮ์ผู้เดียวเท่านั้น”

(สุเราะฮ์ อัลอินฟิฏอ์ 82 : 17-19)

﴿رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ، يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾

ความว่า “ผู้ทรงตำแหน่งอันสูง เจ้าแห่งบัลลังก์ ทรงประทานวิวรรณ์ตามพระบัญชาของพระองค์แก่ผู้ที่ทรงประสงค์จากปวงบ่าวของพระองค์ เพื่อเตือนให้รำลึกถึงวันแห่งการพบปะร่วมกัน (วันกิยามะฮ์) วันที่พวกเขาจะปรากฏตัวออกมา ไม่มีสิ่งใดในตัวพวกเขาที่จะซ่อนเร้นไปจากอัลลอฮ์ อานาจในวันนี้เป็นของผู้ใดเล่า? แน่นอน มันเป็นของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเอกะผู้ทรงพิชิตโดยเด็ดขาด” (สุเราะฮ์ ซอฟิร 40 : 15-16)

อิมามอัลบุคอรีย และอิมามมุสลิม ได้บันทึกหะดีษจากอะบู สุรียะเราะฮ์ ๓ เล่าว่า ท่านนะบี p ได้กล่าวว่า

«يَا فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ، سَلِّينِي مِنْ مَالِي، لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا»

ความว่า “โอ้ ฟาฏิมะฮ์ บุตรีของเราะฮ์ผู้ตลอด จงขอสิ่งที่เธอต้องการจากทรัพย์สินของฉันเถิด (หมายถึงให้ขออะไรก็ตามในสิ่งที่ท่านสามารถช่วยเหลือได้ในโลกดุนยา) เพราะฉันไม่สามารถที่จะช่วยเหลือเธอจากอัลลอฮ์แม้แต่ประการเดียวได้เลย” (รายงานโดย อิมามอัลบุคอรีย หะดีษที่ 2753 และอิมามมุสลิม 204)

อิบน์ อับบาซ กล่าวว่า ไม่มีผู้ใดที่มีสิทธิครอบครองการตัดสินในวันนั้นพร้อมกับอัลลอฮ์ เหมือนที่พวกเขาเคยครอบครองในโลกดุนยา วันแห่งการตอบแทนก็คือวันแห่งการสอบสวนสรรพสิ่งทั้งมวล มันคือวันกิยามะฮ์ พระองค์จะทรงตอบแทนพวกเขาด้วยการทำงานของพวกเขา ถ้าดีก็จะได้ผลตอบแทนที่ดี ถ้าชั่วก็จะได้ผลตอบแทนชั่ว ยกเว้นผู้ที่พระองค์ทรงอภัยให้

บรรดาเศาะหาบะฮ์และตาบิอินหลายคนได้ให้ความหมายในเชิงเดียวกันนี้

พระคำรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ความว่า “พระองค์เท่านั้นที่เราเคารพอิบาดะฮ์ และพระองค์เท่านั้นที่เราขอความช่วยเหลือ” คำว่า อิบาดะฮ์ นั้นคือความรักที่สมบูรณ์ การน้อมน้อมที่สมบูรณ์ เป็นความหวาดเกรงและรู้สึกต่ำต้อย การที่นำเอา มัฟอูด (ประโยชน์กรรม) คือคำว่า “อิยาฮะ” ขึ้นมาก่อนและทวนอีกครั้งนั้น ก็เพื่อแสดงถึงความสำคัญ

และการเจาะจง ความหมายของมันก็คือ เราจะไม่อับอายต่อผู้ใดนอกจากต่อพระองค์เท่านั้น เราจะไม่ฟังฟังผู้ใดนอกจากพระองค์ นี่คือสภาพของการเชื่อฟังโดยสมบูรณ์ คำสอนทั้งหมดในศาสนาอิสลามจะยึดและนำกลับไปสู่หลักสองประการนี้

นี่คือเหตุผลที่สะลัฟบางท่านกล่าวว่า อัลฟาติหะฮฺ คือความลับของอัลกุรอาน และความลับของอัลฟาติหะฮฺ ก็คือประโยคที่ว่า ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ท่อนแรก “อิyya-kah-nah-oo-bu-du” คือการปิดและปฏิเสธการตั้งภาคี ส่วนท่อนที่สอง “อิyya-kah-nah-sa-ta-ee-nah” คือการปิดและปฏิเสธความสามารถและพลังอำนาจอื่นจากอัลลอฮ์

แม้แต่การละหมาดก็ยังถือว่าใช้ไม่ได้หากผู้ละหมาดไม่อ่านสุเราะฮฺนี้ อัล-บุคอรีและมุสลิมได้รายงานหะดีษจาก อุบะดะฮฺ บิน อัศศอมิต **τ** เล่าว่า ท่านนะบี **p** ได้กล่าวว่า

« لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ »

ความว่า “ไม่มีการละหมาด สำหรับผู้ที่ไม่ได้อ่านอัลฟาติหะฮฺ” (รายงานโดยอิมามอัลบุคอรี หะดีษที่ 756 และอิมามมุสลิม หะดีษที่ 394)

พระดำรัสที่ว่า ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ “ขอทรงชี้ทางเราสู่ทางอันเที่ยงตรงด้วยเถิด” นี่คือการขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ คือส่วนที่บ่าวจะได้รับจากอัลลอฮ์ เป็นการมอบน้อมและวอนขอจากพระองค์อย่างจริงจังเพื่อให้พระองค์ประทานความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ ไม่มีสิ่งใดอีกที่ถูกมอบให้กับใครก็ตามในโลกคุณหาและอาคิเราะฮฺจะยิ่งใหญ่ไปกว่าสิ่งนี้ เช่นที่อัลลอฮ์ได้กล่าวถึงบุญคุณที่ได้มอบให้กับศาสนทูตของพระองค์หลังการพิชิตมักกะฮฺว่า

﴿وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا﴾

ความว่า “และเพื่อพระองค์จะทรงชี้ทางเข้าสู่ทางอันเที่ยงตรง”

(สุเราะฮฺ อัลฟัตหฺ 48 : 2)

คำว่า ฮิดายะฮฺ หรือการชี้ทางตรงนี้ หมายถึงการประทานเตาฟีกและการแนะนำ ดังนั้น บ่าวของอัลลอฮ์ได้พิจารณาดูสิว่าเรามีความจำเป็นต่อเรื่องนี้มากเพียงใด การชี้ทางดังที่ว่านี้หมายถึงรวมถึงการให้ความรู้ที่มีประโยชน์ การทำอะมัลที่ดียิ่งอย่างต่อเนื่อง สมบูรณ์ และยืนหยัดมั่นคงบนเส้นทางดังกล่าวจนกว่าวันที่เขาจะได้พบกับอัลลอฮ์

คำว่า อัศศิรอฎ หมายถึง เส้นทางที่ชัดเจนและเที่ยงตรงไม่มีการบิดเบี้ยวคลเคลื่อน ความหมายของมันก็คือศาสนาที่พระองค์ประทานลงมายังศาสนทูตของพระองค์ ท่านนบีมุหัมมัด

คือลัดลอสู่อะลยิอะสลัม เป็นเส้นทางที่พระองค์ได้ชี้ให้แก่ท่านบีและบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่าน พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾

ความว่า “ผู้ใดที่เชื่อฟังอัลลอฮ์และศาสนทูต คนเหล่านี้จะอยู่ร่วมกับบรรดาผู้ที่อัลลอฮ์ทรงกรุณาเมตตาแก่พวกเขา อันได้แก่บรรดานบี(อันบิยาฮ์) บรรดาผู้ที่เชื่อโดยคุษฏี(ศิดคิกีน) บรรดาผู้ที่เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์(หุสะดอฮ์) และบรรดาผู้ที่ประพฤติดี(ศอลิฮูน) และคนเหล่านี้แหละเป็นเพื่อนที่ดียิ่งแล้ว”

(สุเราะฮ์ อันนิสาฮ์ 4 : 69)

ตัวท่านเองเวลาที่ท่านละหมาด ท่านก็ได้ขอให้อัลลอฮ์ประทานการชี้นำให้ท่านได้อยู่บนเส้นทางของพวกเขาเหล่านั้น และนับเป็นหน้าที่ประการหนึ่งสำหรับท่านที่จะต้องเชื่อว่าเส้นทางของอัลลอฮ์นั้นคือเส้นทางที่เที่ยงตรง และสิ่งที่ค้านกับเส้นทางนั้นไม่ว่าจะเป็นความรู้หรือการบิดาอะฮ์ต่างๆ ล้วนแล้วไม่เที่ยงตรง ทว่ามันย่อมคลเคลื่อนแน่นอน นี่คือการกิจแรกทีเฝ้าอยู่ในอายะฮ์นี้ซึ่งจำเป็นต้องเชื่อตามที่ได้กล่าวมาด้วยหัวใจ และผู้ศรัทธาจำเป็นที่จะต้องระวังจากการล่อลวงของชัยฏอน การล่อลวงดังกล่าวก็คือการที่เราเชื่อแบบรวบๆ แต่กลับละทิ้งในรายละเอียดปลีกย่อย เพราะคนส่วนใหญ่ที่ตกศาสนานั้นมักจะเชื่อว่าท่านบี คือลัดลอสู่อะลยิอะสลัม อยู่บนเส้นทางแห่งสัจธรรมและเชื่อว่าสิ่งที่ค้านกับท่านย่อมเป็นสิ่งที่โมฆะ แต่เมื่อปรากฏสิ่งใดที่ค้านกับอารมณ์ของตนก็จะกลับลำและมีสภาพเหมือนที่อัลลอฮ์ได้อธิบายว่า

﴿كَلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

ความว่า “ทุกครั้งที่ศาสนทูตได้นำมาซึ่งสิ่งที่อารมณ์ของพวกเขามิเห็นชอบ กลุ่มหนึ่งก็ปฏิเสธ และอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้ก่อการฆาตกรรม(ศาสนทูตของอัลลอฮ์)” (สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ 5 : 70)

ส่วนพระดำรัสของพระองค์ที่ว่า ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ “ไม่ใช่หนทางของบรรดาผู้ที่ถูกโกรธกริ้วและบรรดาผู้ที่หลงทาง” ผู้ที่ถูกโกรธ หมายถึง บรรดาผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่พวกเขารู้ ส่วนผู้หลงทางก็คือผู้ที่ทำโดยปราศจากความรู้ อันแรกนั้นคือคุณลักษณะของพวกยิว ส่วนอันที่สองคือคุณลักษณะของพวกคริสต์ พวกเราหลายคนเวลาคุตฟัซรอรธำธิบายอัลกุรอานก็จะพบว่าคนที่ถูกโกรธคือพวกยิว และคนที่หลงทางคือพวกคริสต์ แล้วคนที่ไม่รู้เรื่องบางคนก็จะคาดเดาว่าอายะฮ์นี้เจาะจงคนทั้งสองกลุ่มนี้เท่านั้นไม่ได้หมายรวมถึงเขาด้วย ทั้งๆ ที่เขายอมรับว่าอัลลอฮ์ได้กำหนดให้เขาขอด้วยคูอาฮ์นี้ และต้องขอความคุ้มครองจากคุณลักษณะต่างๆ ดังกล่าว

ด้วย สิบห้านัลลอฮ์ ! เป็นได้อะไรกันเล่า ทั้งๆ ที่อัลลอฮ์ได้สอนดุอาอันนี้แก่เขา ได้เลือกมันให้เขา แล้ว ได้บังคับให้เขาขอด้วยดุอาดังกล่าว แต่เขากลับไม่ระวังตัวจากคุณลักษณะที่ว่ำนั้นเลย ไม่เคยนึกว่าตัวเองจะประพฤตินั้นเช่นคนเหล่านั้น นี่แหละที่เรียกว่าการคาดเดาไม่ดีต่อพระองค์อัลลอฮ์ (คูริสละฮ์ อัช-ชัฎ มุหัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ ในการตีพิมพ์ สุเราะฮ์ อัลฟาติหะฮ์ หน้า 18-27)

เป็นการมุสตะหับ (ส่งเสริมให้ทำ) สำหรับผู้ที่อ่านสุเราะฮ์นี้จบ ให้เขากล่าวว่า “อามีน” ความหมายของมันก็คือ โอ้อัลลอฮ์ ขอทรงตอบรับด้วยเถิด อัล-นุกอริยฺและมุสลิมได้รายงานหะดีษจากอะบู สุร็อยเราะฮ์ ๓ ว่า

«إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ فَأَمُّنُوا، فَإِنَّ مَنْ وَافَقَ تَأْمِينَهُ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

ความว่า “เมื่ออิมามกล่าวอามีน พวกท่านก็จงกล่าวอามีนตาม เพราะแท้จริงแล้ว ผู้ใดที่กล่าวอามีนตรงกับกรกล่าวอามีนของมะลาอิกะฮ์ เขาก็จะถูกรักษาโทษในบาปที่ผ่านมา” (รายงานโดย อิมามอัลนุกอริยฺ หะดีษที่ 780 และอิมามมุสลิม หะดีษที่ 410)

โอ้อัลลอฮ์ ขอทรงประทานให้อัลกุรอานนี้เป็นที่ร่มรื่นแก่หัวใจเรา เป็นรัศมีแก่ออกของเรา เป็นการปัดเป่าความทุกข์โศกของเรา เป็นการขจัดความกังวลของเรา ขอทรงทำให้มันเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือเรา และเป็นหลักฐานพยานแก่เราในวันกิยามะฮ์ด้วยเถิด

มวลการสรรเสริญนั้นเป็นของอัลลอฮ์พระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก ขอพระองค์ทรงประทานความจำเริญและความศานติแด่นบีมุหัมมัดของเรา แต่ครอบครัวของท่านและบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านทั้งมวลเทอญ

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายความหมายของอายะฮ์ต่อไปนี้มาพอสังเขป

﴿يَسْمِ اللّٰهُ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ﴾

.....

.....

﴿الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾

.....

.....

﴿الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ﴾

.....

.....

﴿مَا لِكَ يَوْمَ الدِّيْنِ﴾

.....

.....

﴿اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ﴾

﴿ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴾

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระสุขภาพ

لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ

ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

ง. จำนวนนับของอายุสในสเราสมีความขัดแย้งในหลายทศนะ

ง. สุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์

4. หลักฐานในข้อใดที่บ่งบอกว่าให้อ่านอิสติอาซะฮ์ก่อนการอ่านอัลกุรอาน?

- ก. فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
- ข. وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
- ค. الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
- ง. إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

5. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ อยู่ในประเภทใดของอะกิดะฮ์?

- ก. อรัรฺบฺูบียะฮ์
- ข. อัลดุลลูฮียะฮ์
- ค. อัศมาอฺวัศศิฟาต
- ง. อรัรฺบฺูบียะฮ์วาลดูลลูฮียะฮ์

6. الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ อยู่ในประเภทใดของอะกิดะฮ์?

- ก. อรัรฺบฺูบียะฮ์
- ข. อัลดุลลูฮียะฮ์
- ค. อัศมาอฺวัศศิฟาต
- ง. อรัรฺบฺูบียะฮ์วาลดูลลูฮียะฮ์

7. إِنَّا كَنَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ อยู่ในประเภทใดของอะกิดะฮ์?

- ก. อรัรฺบฺูบียะฮ์
- ข. อัลดุลลูฮียะฮ์
- ค. อัศมาอฺวัศศิฟาต
- ง. อรัรฺบฺูบียะฮ์วาลดูลลูฮียะฮ์

8. الضَّالِّينَ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ คำที่ขีดเส้นใต้อยู่ในหุจุมอะไรของหลักการอ่าน?

- ก. มัดวาญิบ
- ข. มัดญาอิช
- ค. มัดลาฮิม
- ง. มัดฎอบีอ์

9. الْمَغْضُوبِ ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์หมายถึงผู้นับถือศาสนาใด?

- ก. อิสลาม
- ข. คริสเตียน
- ค. ยิว
- ง. พุทธ

10. الضَّالِّينَ ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์หมายถึงผู้นับถือศาสนาใด?

- ก. อิสลาม
- ข. คริสเตียน
- ค. ยิว
- ง. พุทธ

11. بِسْمِ اللَّهِ มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. มวลการสรรเสริญ
- ข. ด้วยพระนามของอัลลอฮ์
- ค. ผู้ทรงเมตตา
- ง. ผู้ทรงกรุณา

12. يَا أَيُّهَا มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. และ
- ข. ข้าพระองค์เคาะรพอบาคะฮ์
- ค. เฉพาะพระองค์เท่านั้น
- ง. ข้าพระองค์ขอความช่วยเหลือ

13. الْمَغْضُوبِ มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ของผู้ที่ถูกโกรธกริ้ว
- ข. มิใช่, ไม่ใช่
- ค. แก่พวกเขา
- ง. พวกที่หลงผิด

14. يَا أَيُّهَا نَعْبُدُكَ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ผู้ทรงสิทธิแห่งวันตอบแทน
- ข. ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา
- ค. มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้เป็นเจ้าของสากลโลก
- ง. เฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์เคาะรพอบาคะฮ์ และเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์ขอ

15. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ มีความหมายว่าอย่างไร

ก. ผู้ทรงสิทธิแห่งวันตอบแทน

ข. ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา

ค. มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก

ง. เฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์ และเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์ขอ

16. استعاذ หมายถึงข้อใด

ก. การขอความคุ้มครอง

ข. ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณา

ค. มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก

ง. เฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์เคารพอิบาดะฮ์ และเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่ข้าพระองค์ขอ

17. وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ ต่อไปนี้ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. จงขานรับต่ออัลลอฮ์และศาสนทูต เมื่อเขาได้เรียกพวกเจ้าสู่สิ่งที่ให้ชีวิตแก่พวกเจ้าเอง

ข. ขอสาบานด้วยผู้ซึ่งชีวิตขึ้นอยู่กับพระหัตถ์ของพระองค์ ไม่มีสิ่งใดที่ถูกประทานลงมาในคัมภีร์เตารอต คัมภีร์อินญิล คัมภีร์ซะบูร์ และคัมภีร์อัลกุรอาน ที่เทียบเท่าเหมือนกับสุเราะฮ์นี้ แท้จริงมันคือเจ็ดโองการที่ถูกอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ค. และเมตตาของข้ามันกว้างขวางครอบคลุมทุกๆ สิ่ง ดังนั้น ข้าจะกำหนดมันให้กับบรรดาผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย

ง. วันที่ญิบริลและมะลาอิกะฮ์ทั้งหลายจะขึ้นเป็นแถว พวกเขาไม่มีใครที่กล่าวถ้อยคำออกมาเว้นแต่ผู้ที่พระองค์ผู้ทรงเมตตาได้อนุมัติเท่านั้น และเขาจะกล่าวแต่ความจริง

18. اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ต่อไปนี้ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. จงขานรับต่ออัลลอฮ์และศาสนทูต เมื่อเขาได้เรียกพวกเจ้าสู่สิ่งที่ให้ชีวิตแก่พวกเจ้าเอง

ข. ขอสาบานด้วยผู้ซึ่งชีวิตขึ้นอยู่กับพระหัตถ์ของพระองค์ ไม่มีสิ่งใดที่ถูกประทานลงมาในคัมภีร์เตารอต คัมภีร์อินญิล คัมภีร์ซะบูร์ และคัมภีร์อัลกุรอาน ที่เทียบเท่าเหมือนกับสุเราะฮ์นี้ แท้จริงมันคือเจ็ดโองการที่ถูกอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ค. และเมตตาของข้ามันกว้างขวางครอบคลุมทุกๆ สิ่ง ดังนั้น ข้าจะกำหนดมันให้กับบรรดาผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย

ง. วันที่ญิบริลและมะลาอิกะฮ์ทั้งหลายจะขึ้นเป็นแถว พวกเขาไม่มีใครที่กล่าวถ้อยคำออกมาเว้นแต่ผู้ที่พระองค์ผู้ทรงเมตตาได้อนุมัติเท่านั้น และเขาจะกล่าวแต่ความจริง

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا أُنْزِلَتْ فِي التَّوْرَةِ وَلَا فِي الْإِنْجِيلِ وَلَا فِي الزَّبُورِ وَلَا فِي الْفُرْقَانِ مِنْهَا،
 19. «وَأَنَّهَا سَبْعٌ مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُعْطِيَتْهُ»

ก. จงขานรับต่ออัลลอฮ์และศาสนทูต เมื่อเขาได้เรียกพวกเจ้าสู่สิ่งที่ให้ชีวิตแก่พวกเจ้าเอง

ข. ขอสาบานด้วยผู้ซึ่งชีวิตขึ้นอยู่กับพระหัตถ์ของพระองค์ ไม่มีสิ่งใดที่ถูกประทานลงมาในคัมภีร์เตารอต คัมภีร์อินญิล คัมภีร์ซะบูร์ และคัมภีร์อัลกุรอาน ที่เทียบเท่าเหมือนกับสุเราะฮ์นี้ แท้จริงมันคือเจ็ดโองการที่ถูกอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ค. และเมตตาของข้าพเจ้านั้นกว้างขวางครอบคลุมทุกๆ สิ่ง ดังนั้น ข้าจะกำหนดมันให้กับบรรดาผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย

ง. วันที่ญิบริลและมะลาอิกะฮ์ทั้งหลายจะขึ้นเป็นแถว พวกเขาไม่มีใครที่กล่าวถ้อยคำออกมาเว้นแต่ผู้ที่พระองค์ผู้ทรงเมตตาได้อนุมัติเท่านั้น และเขาจะกล่าวแต่ความจริง

20. ﴿يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا﴾

ต่อไปนี้ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. จงขานรับต่ออัลลอฮ์และศาสนทูต เมื่อเขาได้เรียกพวกเจ้าสู่สิ่งที่ให้ชีวิตแก่พวกเจ้าเอง

ข. ขอสาบานด้วยผู้ซึ่งชีวิตขึ้นอยู่กับพระหัตถ์ของพระองค์ ไม่มีสิ่งใดที่ถูกประทานลงมาในคัมภีร์เตารอต คัมภีร์อินญิล คัมภีร์ซะบูร์ และคัมภีร์อัลกุรอาน ที่เทียบเท่าเหมือนกับสุเราะฮ์นี้ แท้จริงมันคือเจ็ดโองการที่ถูกอ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ค. และเมตตาของข้าพเจ้านั้นกว้างขวางครอบคลุมทุกๆ สิ่ง ดังนั้น ข้าจะกำหนดมันให้กับบรรดาผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย

ง. วันที่ญิบริลและมะลาอิกะฮ์ทั้งหลายจะขึ้นเป็นแถว พวกเขาไม่มีใครที่กล่าวถ้อยคำออกมาเว้นแต่ผู้ที่พระองค์ผู้ทรงเมตตาได้อนุมัติเท่านั้น และเขาจะกล่าวแต่ความจริง

เฉลยแบบทดสอบก่อน – หลัง
กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระสุขภาพศึกษา

1. ง.
2. ค.
3. ง.
4. ก.
5. ก.
6. ค.
7. ข.
8. ค.
9. ค.
10. ข.
11. ข.
12. ค.
13. ก.
14. ง.
15. ค.
16. ก.
17. ค.

- 18. ก.
- 19. ข.
- 20. ง.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่นของการค้นคว้าอิสระเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสภาวะอัลฟาดีหะฮ์
เท่ากับ 0.867

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๓๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๗

เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตขอความช่วยเหลือตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายอุสมาน ยะโก๊ะ รหัสนักศึกษา ๗๓๕๒๙๖๐๓๘ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อูไรรัตน์ ยามาเริง อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. อาจารย์ ดร.ซิมซู สาอุ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขออนุญาตขอความช่วยเหลือจากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตขอความช่วยเหลือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๓๖๗/

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนายอุสมาน ยะโก๊ะ รหัสนักศึกษา ๗๓๕๒๙๖๐๓๘ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. อาจารย์ ดร.ชมชู สาอุ	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดกรอกข้อมูล
ในแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาพิทย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๕๒๓/

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนายอุสมาน ยะโก๊ะ รหัสนักศึกษา ๗๓๕๒๙๖๐๓๘ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเร็ง อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. อาจารย์ ดร.ซัมซุ สาอุ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์
ได้โปรดให้บุคลากรในหน่วยงานของท่านตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยแล้วนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ภาคผนวก จ
รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน
1	โรงเรียนตาร์เบียตุลวาตันมูลนิธิ	เมือง	ยะลา	25 คน
			รวม	25 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน
1	โรงเรียนลำไพลสานติวิทย์	อำเภอเทพา	สงขลา	25 คน
			รวม	25 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดร.มูฮัมหมัดรูยานี บากา

ตำแหน่ง ผู้ชำนาญการอิสลามศึกษา ศ.3
 ที่ทำงาน ศูนย์พัฒนาอิสลาม สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 อำเภอเมือง ยะลา
 การศึกษา ปริญญาเอก อิสลามศึกษา (ครุศาสตร์อิสลาม)
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. นายยุทธนา เกื้อกุล

ตำแหน่ง นักวิชาการอิสลามศึกษา
 ที่ทำงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา อำเภอเมือง ยะลา
 การศึกษา ปริญญาโท วิทยาลัยอิสลามศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. นายคนรอนิหม สุนทรมาลาดี

ตำแหน่ง ผู้ชำนาญการอิสลามศึกษา
 ที่ทำงาน ศูนย์พัฒนาอิสลาม สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 อำเภอเมือง ยะลา
 การศึกษา ป.บัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ-นามสกุล	นายอุสมาน ยะโก๊ะ
วัน เดือน ปีเกิด	วันอาทิตย์ที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2526
ที่อยู่ปัจจุบัน	243/3 ถนนบาละ 2 หมู่ที่ 10 ตำบลรีอเสาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
ประวัติการศึกษา	-ระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดราษฎร์สโมสร (ไพโรจน์ วิทยา) จังหวัดนราธิวาส -ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนन्ह์กูดลูปาน (ปือเคา) จังหวัดนราธิวาส -ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนคารุลสุดาห์วิทยา (โต๊ะ ฮาคี) จังหวัดยะลา -ระดับชั้นชานาวิโรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา -ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา จังหวัดปัตตานี
ประสบการณ์การทำงานในอดีต	ครูสอนอิสลามศึกษาที่โรงเรียนลำไพลसानติวิทย์ 223 หมู่ 2 ตำบลลำไพล อำเภเทพา จังหวัดสงขลา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานราชการ (นักวิชาการอิสลามศึกษา)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอรือเสาะ ตำบลรีอเสาะออก อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส